

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Sausis - January 1, 1981 Nr.1

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIAI IR LENKAI

Į ateitį pro... praeitį žiūrint

Vytautas Meškauskas

Bendruomenės krašto valdybos įsakymas gruodžio 21-os dienos sekmadienį pasimelsti už lenkus, mane užtikino skaitant ką tik Lietuvoje pasirodžiusią Reginos Žepkaitės knygą apie Lietuvos ir Lenkijos santykius 1919-39 m. m. Knyga yra išleista Vilniaus 'Mokslo' leidyklos ir nors yra užvardinta intriguojančiai: DIPLOMATIJA IMPERIALIZMO TARNYBOJE — tačiau iš tikro nėra sensacinga. Besidomintiems šia problema ji nedaug naujo pasakys, tačiau autorei buvo prieinami Lietuvos ir Lenkijos archyvai ir ji galėjo daug žinomų ar tik nujau-

čiamų aktų dokumentuoti. (Ji tarp kitko naudojosi ir kai kuriom išeivijoje išleistom knygom, kaip gen. Raštikio ir pulk. žuko atsiminimais). Tokiu būdu Lietuvos-Lenkijos santykių istorija mums naujai pristatoma tarybinėje formoje.

Būtų, žinoma, stebuklas, jei knygoje kas 10 ar 20 psl. nebūtų paminėtas Lenino vardas. Jau įžangoje nurodoma, kad knygos "metodologinį tyrinėjimų pagrindą sudaro marksizmo-leninizmo teorija". Ką gi, net istorija Sovietijoje turi tarnauti valstybės tikslui. Tam reikalui ji vis iš naujo perrašoma. Mūsų atveju vi-

sa eile detalių bandoma įrodyti, kad:

"Lietuvos ir Lenkijos prieštaravimus bei visus jų sukeltus reiškinius galėjo išspręsti tik pasikeitusi politinė santvarka... Socializmo pergalė Lietuvoje ir Lenkijoje, nauja socialinė ekonominė santvarka, nauja ideologija, vieningi tikslai likvidavo teritorinių ginčų nesantaikos pagrindą, sudarė sąlygas kultūriniam, ekonominiam bendradarbiavimui ir artimiesiems, žmogiškiems ryšiams tarp lietuvių ir lenkų tautų."

Iš čia žiūrint visa tai galima buvo trumpiau išreikšti. Būtent, abiem tautom pakliuvus į vieną kalėjimą, neliko nieko kito kaip tik vienas kitą užjausti, ar tremtyje... pasimelsti.

Bet tai nesvarbiausia knygos paskirtis. Pavadinimas išduoda, kad didelė jos dalis skiriama diplomatinei veiklai. Girdi, "į Lietuvos ir Lenkijos santykius aktyviai kišosi Anglija ir Prancūzija... (Kartais). Anglija palaikydavo Lietuvą, o Prancūzija remdavo Lenkiją. Jų prieštaravimai iš dalies padėdavo Lietuvos buržuazinei vyriausybei laviruoti, gynant savo interesus... Lietuva per visus savo buržuazijos valdymo metus buvo didžiųjų valstybių sankryžoje... Kiekvienas klaidingas, nepakankamai apgalvotas y r i a u s y b ė s

(Nukelta į 2 psl.)

LAIŠKAS IŠ VENEZUELOS

VLIKO ATSTOVYBĖ VENEZUELOJE

Jūratė Statkutė de Rosales

Venezuelos lietuviai išsprendė bylą "Vlikas versus Bendruomenė". Išsprendė labai paprastu būdu. Vliko atstovas Venėzueloje yra Maracay miesto Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, Henrikas Gavorskas. Kai Chicagoje Bendruomenės ir Vliko nesantaika įkails iki baltumo, mums čia bus ramu. Blogiausiu atveju Henrikas Gavorskas galės vakare į lovą atsigulęs pats su savim pasibarti.

Na, juokai juokais, o, rimtai kalbant, yra sunku įsivaizdinti visada ramų ir taikų Gavorską besibarantį su bet kuo, tuo labiau su savimi. Moka jis su visais geruoju sugyventi, visus lietuviškus reikalus paremti darbu, pinigais ir gerais patarimais. Metai iš metų eina jis LB Maracay Apylinkės Valdybos pirminko pareigas, be to visada yra apkrautas kitokiomis pareigomis Venezuelos LB Centro Valdyboje ar Taryboje. Įdomu yra tai, kad per tokį ilgą laiką aktyvios veiklos, sugebėjo Gavorskas iš visų kas gyvas susilaukti tik pagarbą ir pasitikėjimą. Niekad nebuvo prieš jį nukreipta nė šešėlio kritikos ar blogo žodžio, priešingai, ir arti ir toli gyvenantieji vienodai įvertina jo malonų būdą ir nuosakumą.

Nežiūrint išviršinės ramybės, Gavorskui nestinga kūrybingumo kibirkštėlės, tiek prekyboje, tiek lietuviškuose reikaluose. Kai jis apsiėmė eiti Venėzueloje VLIKo atstovo pareigas, nebuvo abejonės, kad susilauksime naujovių.

Ilgai laukti nereikėjo. Mėnesį prieš Madrido konferenciją, provincijoje gyvenęs Gavorskas skambino man į sostinę su uždaviniu: turime duoti stambų apmokamą skelbimą svarbiausio Venezuelos dienraščio užsienio žinių skyriuje. Skelbime turi būti išvardinti tie Helsinkio sutarties punktai, kurių sovietai nesilaiko Lietuvos atžvilgiu.

— Aš apmokėsiu skelbimą iš savo kišenės, — aiškina Gavorskas.

Man darosi nejauku. Tokio skelbimo, kaip jis nori, kaina yra apie tūkstantis dolerių. Siūlau tartis su latviais ir estais ir duoti bendrą pabaltiečių atsišaukimą, o drauge ir mokėstį dalinti į tris dalis.

Nuo pirmų žodžių, latvių ir estų bendruomenės Gavorsko minčiai pritaria ir man paveda skelbimo redagavimą. Svarstome skelbimo dieną ir vietą. Sekmadienį laikraščiai išėina su visais priedais, tiražas yra aukštesnis ir žmonės nu-

(Nukelta į 4 psl.)

TIRPSTANČIOS PĖDOS

BALYS AUGINAS

ŽIURĖK

Tai mūsų mažos pėdos,
Skubėdamos
Per Metų slenkstį bėga —
Vakarė saulė
Debesin įsėdus,
Pražilusį šešėlį
Numeta į sniegą — —

Atodrėkio

Atklydusiuos mirażuos
Išnyks ir pusnys,
Ir išlaja įšalus — —
Aure — kur bėga
Mūsų pėdos mažos —
Rytoj
Čiurlens tik balos — — —

EL COMITE SUPREMO PARA UNA LITUANIA LIBRE LA ASOCIACION VENEZOLANO-LETONA LA COMUNIDAD ESTONIANA DE VENEZUELA

Se dirigen a la opinión pública con motivo de haberse iniciado en Madrid la Conferencia de Seguridad y Cooperación Europea, para dejar constancia de las violaciones del Acuerdo de Helsinki en los tres países bálticos (Estonia, Letonia y Lituania), ocupados militarmente por la Unión Soviética.

Hacemos notar:

A. La violación del Principio VIII del Acuerdo de Helsinki, Grupo I, referente a Iguales Derechos y Autodeterminación de los Pueblos. Los países bálticos siguen bajo control militar de la Unión Soviética sin posibilidad de ejercer el derecho a la autodeterminación.

B. Violación del Principio VII, Grupo I, sobre Derechos Humanos y Libertades Fundamentales. En 1979-80 aumentó la cantidad de presos políticos estonios, letones y lituanos. La mayoría de ellos se encuentran encarcelados en lugares remotos de la Unión Soviética o reclusos en instituciones psiquiátricas. Además, recientes disturbios estudiantiles ocurridos en Estonia incrementaron el número de víctimas juveniles de la represión policial y militar.

C. Violación del Principio VII, grupo II, sobre Cooperación en el Campo Humanitario. La Unión Soviética sigue oponiéndose a:
(1) La reunificación de numerosas familias estonias, letonas y lituanas.
(2) Al ejercicio del derecho al libre movimiento de personas.
(3) Al ejercicio del derecho a divulgación de información.

EN LA LUCHA POR LAS LIBERTADES FUNDAMENTALES DEL HOMBRE EL APOYO DE LA OPINION PUBLICA DEL MUNDO LIBRE ES APOYO IMPORTANTE E IMPRESCINDIBLE

Sumažintas skelbimas, atspausdintas Venezuelos didžiojo spaudoje — El Universal dienraštyje.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Galima Lenkijos įvykių įtaka į kitus sovietų satelitus.

- Jų dabartinis stovis.

Pereitų metų pabaigoje sovietų intervencijos į Lenkiją pavojaus buvo laikomas atslūgusiu, nors apie kariuomenės dalių atitraukimą iš pasienio nebuvo dar girdėti. Reikia pastebėti, kad iš lenkų pusės buvo susilaikyta nuo bet kokio pareiškimo prieš socialistinę (atseit — komunistinę) santvarką ar vadinamą Varšuvos karinį paktą. Tokiu būdu sovietai galėjo tikėtis, kad, laikydami stiprias pajėgas Lenkijos pasienyje, jie ir toliau privers lenkus laikytis tam tikrose ribose, o sunkėjanti ūkinė būklė reikalaus stipraus režimo.

Nepaisant to, Lenkijos įvykiai anksčiau ar vėliau turės įtakos ir į kitus satelitus ir pačią Sovietiją, nes sovietinis režimas visur įkyrėjo ir daugiau ar mažiau laikosi tik iš įsibėgėjimo. Pagal N. Y. Times korespondentus dabartinė satelitų būklė esanti tokia:

VENGRIJA — čia labai akyliai sekami Lenkijos įvykiai. Mat, jau dabar Vengrijoje, palyginus su kitais satelitais, džiaugiamasi ir naudojamosi kiek didesne laisve. Tiesa, ten yra griežta cenzūra, bet 11 milijonų vengrų laisvai klausio užsienio radijo ir tokiu būdu yra gerai informuoti. Ir ūkinėje srityje Vengrija praktikavo daugiau laisvės už kitus satelitus. Ten įmonių direktoriai ir net darbininkai per savo įmonių tarybas (Jugoslavijos pavyzdžiu) turį didesnę žodį. Atrodo, kad tai padėjo, ir ūkinė padėtis čia yra nepalyginamai geresnė kaip Lenkijos. Vengrams, kaip ir lenkams, yra leidžiama kartą per du metus pavišėti užsienyje. Vengrija šiuo metu turi 11 mil. gyventojų.

ČEKOSLOVAKIJOS 15 milijonų gyventojų turi mažiau laisvės už vengrus. Čia faktinai prasidėjo satelitų sąjūdis siekiant savos, tautinės formos primestam komunistiniam režimui. Čeki-

joje tas sąjūdis buvo 1968 metų sovietų invazija apnaikintas, bet šiuo metu vėl pradėda rodyti atgyjimo žymių. Jau 1977 m. buvo paskelbta 'Charta 77', reikalaujanti daugiau laisvės, kuriai pritaria per 1,000 intelektualų. Išvažiavimui į užsienį reikalaujamas darbovietės leidimas, o tam reikalui reikalingos lėšos turi būti gautos iš užsienio. Daug mažiau laisvės kaip Lenkijoje ir Vengrijoje turi bažnyčios. Per paskutinius 3 metus 400 katalikų kunigų buvo areštuoti, tardomi ir jų gyvenamose vietose padarytos kratos.

RYTŲ VOKIETIJA praktiškai neturi jokios laisvės. Jaunesniems kaip 65 m. vyrams ir jaunesnioms kaip 60 metų moterim draudžiama išvykti iš krašto. 80 gyventojų tačiau yra prieinamos Vakarų Vokietijos televizijos transliacijos. Palyginti gerą materialinį gyvenimą iki šiol užtikrino gausi Vakarų Vokietijos parama ir daug geresnis už pvz. lenkų įmonių susitvarkymas. Sovietų intervencija į Lenkiją Vakarų Vokietijos paramą galėtų nutraukti, kas gyvenimą be abejo labai pasunkintų.

RUMUNIJA, kuri labai mėgsta pavaidinti esanti nepriklausoma, iš tikro turi griežčiausią iš visų satelitų režimą. Režimas yra labai patriotinis, stengiasi sukurstyti patriotinius sentimentus. Už tat stiprybės ieškoma iš senovės, ir visi senovės herojai ir net karaliai labai garbinami. Reikia neužmiršti, kad Rumunija turi gan didelę vengrų mažumą, kurią norima galimai greičiau suvirškinti. Bet koks susisiekimas su užsieniais yra varžomas ir smarkiai kontroliuojamas. Ūkinė padėtis yra labai bloga. Jos gyvenimo standartas yra blogesnis už kitų satelitų. Rumunija šiuo metu turi apie 22 mil. gyventojų.

BULGARIJA irgi turi labai griežta režimą. Ji tačiau tuo skyriasi nuo kitų satelitų, kad joje mažiau nekenčiama rusų, kurie caro laikais padėjo jai išsivaduoti iš turkų vergijos. Bulgarams galėtų atitekti didesnis vaidmuo, jei sovietai užsinerėtų 'sutvarkyti' Jugoslaviją, ją suskaldant į tautines valstybes. Tuo atveju Bulgarijai galėtų atitekti Jugoslavijos Makedonijos dalis. Didelio disidentinio judėjimo iš Bulgarijos nesigirdi, kas dar nereikia, kad būtų didelis pasitenkinimas dabartiniu režimu. Bulgarija turi 9 milijonus gyventojų.

LIETUVIAI IR LENKAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

žingsnis dažnai sudarydavo Lietuvai labai pavojingą padėtį."

Aišku, kad "tomis sudėtingomis sąlygomis Lietuvai daug padėjo Tarybinė šalis... Nevaržydama Lietuvos vyriausybės, ji rėmė lietuvių tautą jos teisingoje kovoje dėl Vilniaus, padėjo jai saugoti savo laisvę ir nepriklausomybę."

Negali to paneigti iki... tai "Tarybinei šaliai" nepasitaikė pirma proga Lietuvą sau pavergti. O iki to, toji parama atėjo ne iš artimo meilės, bet savų interesų. Švelniai tariant, Sovietija, kaip ir Vokietija bent iki Hitlerio atėjimo, nebuvo suinteresuota gerais santykiais tarp Lietuvos ir Lenkijos. Tai išplaukia iš pačios žepkaitės patiektų duomenų. Jie, surinkti iš mums neprieinamų šaltinių, sudaro labai įdomią lektūrą.

★

Kas buvo pagrindinis nesantaikos obuolys tarp Lietuvos ir Lenkijos. Trumpai tariant — Vilniaus klausimas, tačiau po jo slėpėsi daug kitų nemažiau svarbių priežasčių. Pati autorė mi-

■ Iš kitos pusės

E. Šulaitis, aprašydamas ALTos sukurtą suvažiavimą ką tik pasirodžiusiam lapkričio mėn. laikraštyje TĖVYNĖJE, tarp kitko teigia:

"Gana platų veiklos pranešimą davė ALTos pirmininkas dr. K. Šidlauskas... Pranešėjas išskėlė faktą, jog Taryba SPAUDĖ Valstybės departamentą, kad būtų ne tiek koncentruojamasi ties žmonių teisėmis, bet ir tautų teisėmis. Jis aiškino, kad ALTa bando išvengti, jog lietuvių tautai pilnos nepriklausomybės atstatymas nebūtų sukaupęs ties kokiais daliniais siekimais — religijos laisvė ir kitomis žmogaus teisėmis, kurias lietuviai gali kada nors atgauti, bet vistiek pasiliekančios rusų priespaudoje."

Jei pirmininkas tikrai taip kalbėjo, reikia nustepti. Visų pirma, jei su pagrindinėm žmogaus teisėmis būtų skaitomasi, tai ir pavergti lietuviai galėtų pareikšti savo valstybinio apsisprendimo norą. Tuo tarpu iškeliamas TAU-TOS teisės žada tam tikrą teisių apribojimą svetimtaučiams, kas nesutinka su pagrindine melodija.

Yra ir praktiška pusė. Nei JAV, nei kokia kita vadinamą Vakarų valstybių nėra pasiryžusi kovoti už svetimų tautų nepriklausomybę. Afganistano atveju jos net nesutarė dėl kiek daugiau jaučiamų ūkinių sankcijų. Apie žmonių teises Sovietų Sąjunga sutiko kalbėtis. Ir jei taip, reikia bandyti išnaudoti visas progas pavienių žmonių būklės pagerinimui. Žinoma tai gali atrodyti permenku uždaviniu dėl ko neverta mūsų veiksniams peštis, tačiau nereikia užmiršti ir savo jėgų. Kiek kartų dar reikės priminti, kad politika yra galimybių išnaudojimo menas?

vm

ni dabartinės Lenkijos istoriko P. Losovskio teigimą, kad 1918 metais daugiau kaip 80% Lietuvos dvarų žemės priklausė žemvaldžiams lenkams. Mūsų duomenimis 1922 m. iš trijų tūkstančių dvarininkų 1590 t. y. 53% buvo lenkai. Jei prie to socialinio-ekonominio akto dar pridėsime lenkuose vyravusią pažiūrą, kad lietuviai, ukrainiečiai ir gudai yra nepajėgūs sukurti savo tautines valstybes, todėl turėtų priklausyti Lenkijai, galima suprasti, kad buvom atsidūrę ne tik prieš teritorialinę, bet ir tautinės savivarbos bei identiteto problemas. Būtų lenkai Vilniaus nepagrobę, atlietuvinimo procesas vyktų labai lėtai ir dar dabar daugelis lietuvių pripažintų savo lietuviškumą kaip Adomas Mickevičius... lenkiškai.

Žinoma, santykiai, arba teisingiau jokių santykių tarp Lietuvos ir Lenkijos, nebuvimas atrodė daug kam ne tik keistas, bet ir nepateisinamas. Kai dėl to Anglijos ministeris pirmininkas Austin Chamberlainas priekaištavo Lietuvos pasiuntiniui Londone E. Galvanauskui, ragindamas eiti į kompromisą, tas taip aiškino. Girdi, kompromiso ieškoti negalima dėl lietuvių, kaip žemės ūkio šalies, tautos psichologijos, kuri esanti nelanksti, pasižyminti daug statesniu mąstymu negu pramoninių kraštų tautos ir vyriausybei reikia su tuo skaitytis — cituoja autorė iš Galvanausko 1925. XI. 11 pranešimo užs. reik. ministerijai.

Tokių būdingų smulkmenų iš mūsų ir Lenkijos politikų mąstymo knygoje yra nemažai. Jomis su savo

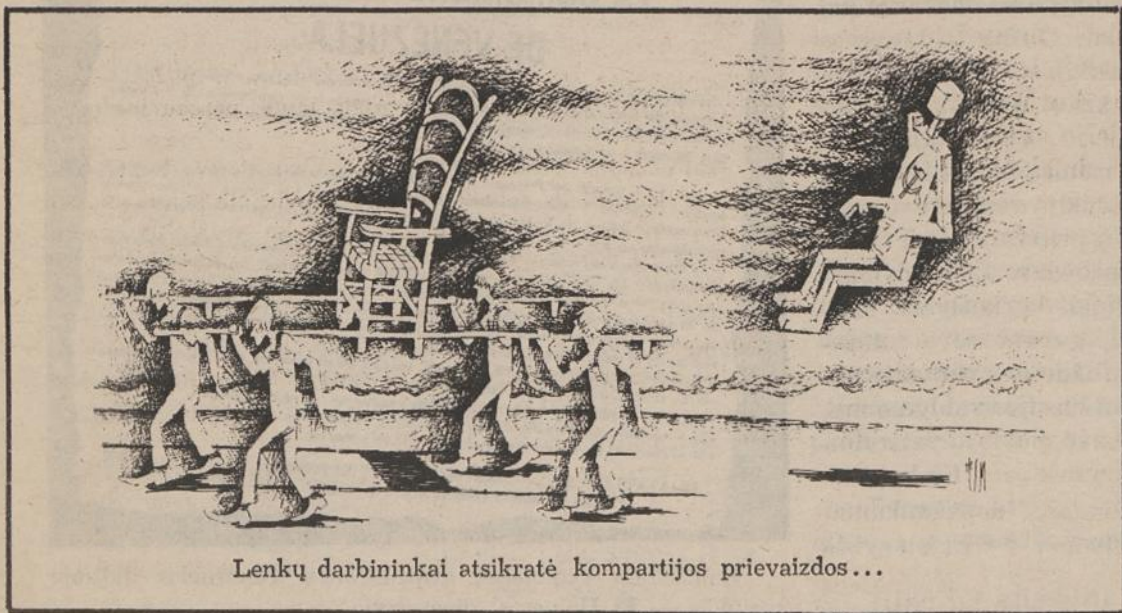
skaitytojais pasidalinsime vėliau. Kol kas norime dar sustoti prie likimo ironijos pokšto. Kaip pastebėjome aukščiau, autorė išveda, kad tik pakeitus socialinę santvarką pasidarė įmanomas korektiškas santykiavimas tarp abiejų tautų. Knyga pasirodė tada, kai Lenkijoje prasidėjo neramumai. Kas bus, jei lenkai iš tikro išsikovo sau teisę turėti didesnę savivaldą, sugriauti kompartijos politinį monopolį? Ar, jei lenkams nebus leista tai padaryti sovietų durtuvais? Ar tada iš Maskvos neateis parėdymas nutraukti tuos santykius, kad ir "geri" lietuviai neužsikrėstų lenkiškais nuodais?

MIRĖ ESTIJOS KONSULAS NEW YORKE AKSEL LINKHORST

Sunkios vėžio ligos iškankintas gruodžio 4 d. New Yorke mirė Estijos konsulas Linkhorst, 68 m. amžiaus, palikdamas nuliūdusią žmoną ir sūnų su šeima Švedijoje.

Gruodžio 11 d. estų liuteronų bažnyčioje New Yorke įvyko pamaldos, o po jų atsisveikinimas ir laidotuvės.

Prie karsto buvo padėtas Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vainikas. Laidotuvėse dalyvavo ir atsisveikinimo žodį tarė gen. konsulas Anicetas Simutis, kuris Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu pareiškė užuojautą našlei, Estijos gen. konsului Ernst Jaaksonui ir Estijos Diplomatinei Tarnybai. Tarpe kelių šimtų estų ir amerikiečių laidotuvių pamaldose dalyvavo Janina Simutienė, Regina Budrienė ir Viktorija Čečetienė.

Lenkų darbininkai atsikratė kompartijos prievalzdos...

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ŽENGIAME Į 1981 METUS

Baigiame visam pasauliui ir mums lietuviams didžiai reikšmingus 1980-sius metus, kurių tėkmėje vyko karai, sumišimai, neteisingumai pasaulyje. Tačiau ne džiaugsmo, o rūpesčio apimti sutinkame naujuosius 1981 metus, nes tos pasaulyje vykstančios blogybės nesibaigia. Jos dar didesnės sovietinio okupanto pavergtuose kraštuose ir mūsų tėvynėj Lietuvoje.

Žengiame per senųjų metų slenkstį, kurie nusineša su savim daug šviesių ir niūrių dienų, metų tėkmėje įpyne į mūsų ir mūsų šeimų, artimųjų ir tautos gyvenimą. Naujieji metai primena mums pagyvoti ir nuspręsti, ar savo praeitų metų veikla ir darbais įprasminom gyvenimą. Primeną žvilgtelėti į senųjų lapus ne vien todėl, kad nekarotume senų klaidų, bet ir tam, kad pasisemtume iš praeitųjų metų kiek stiprybės, nes darbo, ypač idėjinio darbo paklausa nesumažės.

Nežinome, kokių staigmenų atneš mums naujieji 1981-ji metai, bet negalime pamiršti, kad ir didžiausiuose sunkumuose negalime susvyruoti, tvirtos valios ir ryžto nustoti ir pasirinktos idėjos atsisakyti, nes tikrai kritiškais gyvenimo momentais žmonės dvasiniai sustiprėja. Į naujus metus kiekvienas žiūrime optimistiškai, tikėdami, kad jie bus laimingesni už praeituosius, kurie išeidami nusinešė užmarštin daug iš mūsų kūrybinių pareigų tautinio darbo iškiliųjų lietuvių, su kuriais netekome taip reikalingų mokslo, kultūros, politikos ir visuomeninio

darbo jėgų, o su naujais metais ateina ir nauji uždaviniai mūsų lietuviškajai visuomenei, kuriuos palieka mums senieji metai, kaip ir visam pasauliui neatsakytų klausimų ir staigmenų.

Praeitieji metai buvo ir gedulo metai, kada Lietuvos okupantas dideliu triumfu minėjo 40 metų nuo mūsų tėvynės smurtu pavergimo, nors visos tautos ir išeivijos žmonių širdys verkė. Tačiau, nors Lietuvos okupanto ambicijos didelės ir vis kyla naudojant griežtą ir lankstų planą vakariečių ir ypač pavergtų kraštų išeivių pasitikėjimui apgaudinėti, bet mes iki šiol išlaikėme Lietuvos laisvės bylą gyvą. Mūsų naudai ir laisvasis pasaulis praeitais metais daugiau įsitikino, kad Sovietų Sąjunga nesiskaito nei su teise, nei su tarptautiniais sprendimais, nei su pasaulio opinija ir, siekdama užvaldyti pasaulį, nevengia jėgos ir prievartos, kokią panaudojo ir Lietuvą okupuodami prieš 40 metų.

Ne vien liūdni įvykiai praeitus metus lydėjo, buvo ir iškilingų, reprezentacinių renginių. Kas praėjo ir ką atlikome jau žinome, o ką žada ateinantieji metai dar tik svajonė. Turime daug planų ir numatomų atlikti darbų, bet laikas dažnai pakeičia darbo sąlygas ir sugrįauna planus. O laukia ir tikisi lietuviškos organizacijos žengdamos per naujųjų metų slenkstį. Lietuvių tarpe turime idealistų, aukojančių visą poilsio laiką visuomeniniam darbui, vadovaujančių organi-

Lietuvos laisvė nėra žuvusi. Mes jos netekom, bet ne amžinai. Darom pastangas ją atgauti ir tuo tikim. Nelaimė būtų, jei netikėtumėme. Tačiau visi esam įsitikinimų padariniai. Įsitikinimas gi netik daug žada, bet ir gali. Žmogaus galimybė dar nepasverta. Taigi optimizmas yra tikėjimas, kuris veda į išsipildymą: be vilties mes nieko negalim padaryti.

Ligotas žmogus, sutikęs pavojų, kartais daugiau padaro už sveikuosius. Čia nėra kūnas ir raumenys pasveiksta, o tik dvasios įtakai pasiduodama. Tai sugestijos galybė, kuria nūdien niekas neabejoja. Pasakymas, kad "įkalbėjo sveikam ligą" nėra tik juoko vertas. Ateitis apie kurią tiek prisvajojama, būna dažnai tokia, kokios norima, arba kokios tikėtasi. Todėl turint tą galvoje, nereikia užkirsti sau kelio į saulėtą rytą. Vadinasi, gyvenkim su ateitimi, neužsidėkim tamsių akinių, kad neatrodytų viskas tamsu, juoda ir beviltiška. Turbūt didžiausias baubas — tai neviltis, kuri paraližuoja veiksmus, siekiančius tikslo, ir atima drąsą bet kuriam siekiui bei ryžtui.

Pavyzdžiui, rašytojas Swett Mardenas leidžia apie save išsistarti gan nedrąsiai. Pasak jo: "Aš esu didžiausias gabumų paraližuotojas, pastangų žudytojas, darbštumo griovėjas, kiekvienos geros progos naikintojas. Aš pridariau žmonėms daug kančių, vargo ir visokių nelaimių, daug daugiau negu kas kitas. Aš buvau daugelio žmonių keikiamas, aš sutrukdžiau plėtą daugelio žadančių gabumų ir daug dažniau žūdziau genijus, laidojau talentus, negu kas nors kitas pasaulyje. Aš atitraukiau žmones nuo saulėtų vilčių ir leidžiu jiems į visą palaidai žiūrėti, nes

zacijoms, o gerai žinome, kiek šis darbas reikalauja energijos, pasiryžimo ir savęs išsižadėjimo, todėl visuomenė kartu su Naujų Metų linkėjimais turėtų jiems reikšti pagarbą. Tačiau didžiausia pagarba priklauso mūsų lietuviškai spaudai ir jos darbuotojams, kurių dėka visų organizacijų užsibrėžti planai ir uždaviniai, didžiosios reprezentacinės šventės, politinės demonstracijos ir kultūriniai renginiai įvykdomi.

Baigdami senuosius pradedame naujuosius metus vieningais ir ryžtingais darbais, organizaciniu solidrumu ir giliu tikėjimu siekti visiems bendrojo tautinio idealo — laisvos nepriklausomos Lietuvos.

E. Čekienė

Viltingai žiūrėkim į ateitį

JONAS MIŠKINIS

aš juos priverčiau matyti tik daiktų šešėlius... Aš turiu savo dvynį brolių, kurie vadinasi abejojimas. Mes dirbam drauge".

Lietuviai iš praeities semiasi stiprybės, kurie žiūri į skaidresnę ateitį, žinoma, reikia žiūrėti su viltimi, stiprinant savyje optimizmą, drąsą ir vieningą pasiryžimą. Ne likimas mus turi valdyti, bet mes likimą. Lietuvių tauta laisvės bolševikam okupantam neatidavė, jie iš mūsų brutalios kausiomis priemonėmis ir žiauriu teroru pavergė ir kraujuje laisvę sutrypė. Šiandien neturėdama mūsų tauta laisvės liūdi ir ilgėsi jos...

Pasaulis yra pilnas progų tam, kuris jas moka pastebėti ir išnaudoti. Neveltui sakoma, kad laimė yra paslėpta valandose, akimirkoje, kurios pro mus prabėga ir laukia akies, kuri pamatyti, ausies, kuri išgirsti ir rankos, kuri padaryti, — sako S. M.

Lietuviai ruošia aktyvų pasiryžimą dėl Lietuvos laisvės ne su ginklu, bet su kilnia dvasia. Tegu mūsų

kultūringi veiksmai primena ir parodo pasauliui, kad Lietuvos laisvės pagrobime įsisėnėjimo teisės nėra ir negali būti. Tuo mes patys turim tikėti ir duoti apie tai kitiems suprasti. Tačiau mūsų siekiai turi būti persunkti giliu patriotiškumu ir pasiryžimu.

Okupantai Lietuvoje nori trėmimais ir areštais palaužti mūsų tautos pasiryžimą. Ir jei lietuviai savo tėvynėje būtų paklusnūs komunizmo vergijai, jie nebūtų tremiami į Sibiro vergų mirties stovyklas. Didvyriški partizanų žygiai ir kovos mum rūščiai ir įpareigojančiai byloja su kokiu nepaprastu ryžtu, karžygiškumu ir drąsa jie kovojo dėl Lietuvos laisvės. Lietuvos partizanų kovos nebuvo neprasmingos. Jie kovėsi ir žuvo, rodydami pavyzdį, kad tautos likiminėje kovoje visi turėtum būti ryžtingi ir vieningi. Mūsų tautos naikinimas, bažnyčių uždarinėjimas, dvasininkų ir tikinčiųjų areštai parodo, kad bolševikai nesitiki lietuvių

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Skirpstas

Viduržiemy didelės šventės mus sočiai džiugina dailiom dovanom ir gerais linkėjimais. O ir kūną apšėiai pasilepinam. Kūčiose net dvylika valgių skilvį pamagina, Kalėdose mūsų gausiai prisikertam, o N. Metus pasitikdami puotaujam net iki po vidurnakčio. Ir visai pritinkamu laiku šios šventės, nes metų baigmę pridera linksmai ir lobingai pagerbti, o šaltas ir niūrias, trumputes dienas būtina prašviesinti, kad į naują angą įžengtume gerai nusiteikę.

O ar tose šventėse išlaikom pusiausvyrą tarp kūno ir dvasios gerojų? Ar sąžiningai suvedam ir kultūros darbų bei laimėjimų apyskaitą, baigiantis turtingiems metams?

• Štai pasigirkim: lapkričio gale įvyko kultūros darbuotojų konferencija. Kultūros taryba, kaip rengėja, taip nusakė konferencijos tikslą: "išskirtinai tik kultūrinei veiklai aptarti ir planuoti." Subuvimas gražiai pavyko, daug išsikalbėta, aptarta, gal ir planuota. Dabar visuomenė nekantriai lauks tų aptarimų rezultatų: kad neliktų viskas vien įdomiu pasiūnekėjimu, be itakos mūsų išeivijos ateities pažangai. Paprastai mes mokam išmintingai pakalbėti, analizuoti, skatinti, aiškiai, spręsti, įtaigoti, tik — įvykdyti tai jau nelabai... Vis įžvalgiai pakalbama apie savos kultūros puoselėjimą ir dažnai aukso minčių pabarstom spaudoj, bet konkreti eiga lieka, anot poeto Adomo Jakšto "Kaip toli nuo darbo stovi mūsų žodis!"

• Tos konferencijos progai Draugo vedam. 268 nr. taip rašė: "Kultūra yra tautos gyvybės apraiška. Kūryba yra nuolat sruvenąs tautinis kraujas, kuris neleidžia kūnui mirti, neatliks savo misijos. Kūrinys — tai tautos genijaus pasireiškimas... atspindi tautą, jos dvasią, gyvastingumą ir troškimą gyventi. Kūrėjui reikia auditorijos, reikia paskatos kurti ir kultūros turtu dalintis su kitais. Reikia ir tų, kurie prarastų kelią, kad kūrėjas galėtų eiti į visuomenę..."

"Kultūra yra dvasios turtas, kurio ginklu nesunaikins joks okupantas, nes tai dvasios kūrinys. Kultūra ir plačia prasme tikroji tautinė kūryba išreiškia pačią tautą, parodo jos gyvybę..."

Tai skaitūs teoriniai žodžiai. O mūsų tikrovė kokia? Štai kun. J. Borevičiaus sukakčių proga spaudoj, tarp kitų dalykų, buvo paminėtas ir šio veiklaus dvasininko nuoširdus rūpestis "lietuvio išeivio abejingumu dvasinėm bei kultūrinėm vertybėm"...

• Kanados LB krašto tarybos suvažiavime (dalyvavo ir PLB pirmininkas) maždaug visi padaliniai pasigyrė tikrai puikia veikla, tikrai Kultūros komisija nusiskundė: "Niekas tos komisijos nerėmė nei finansiškai, nei morališkai, tad eilė suplanuotų projektų nebuvo įvykdyta". Taip pat ir bendrose diskusijose būta įvairių svarstymų apie ateities veikimą, bet pasigesta "platesnių diskusijų švietimo ir kultūros klausimais". (Tėv. Žib. 46 nr.). Taigi kultūros gyvybė mūsų veikloje ne tik merdi, bet net nenuvokia, kad tai mūsų pačių merdėjimas, ir nebandom prabusti.

Bendras švenčių džiaugsmas tesujungia mus bendram darbui dėl Lietuvos. Tebūna Naujieji 1981 m. našesni Lietuvos išlaisvinimo darbais.

Sveikindami pavergtos tėvynės brolius, Sibiro kankinius ir lietuvių išeivius vakaruose, tikime, kad Kalėdų mintis mus dar labiau sujungs į vieningą laisvės kovų veiklą.

Amerikos Lietuvių Taryba

Henrikas Gavorskas Vliko atstovas Venezueloje.

Vliko atstovybė

(Atkelta iš 1 psl.)
dugniau skaito patį laikraštį. Reiškia skelbimas eis sekmadienį, nežiūrint to, kad jo kaina dėl to padidės

WORCESTER

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukaktį lapkričio 23 d. iškilmingai paminėjo Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa ir Neringos ir Nevėžio skautų-čių tuntai. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje buvo šv. Mišios už žuvusius karius ir šaulius, kurias atnašavo klebonas kun. A. Miciūnas, pasakydamas tai dienai pritaikytą pamokslą. Mišių metu giedojo V. Rozevičius, vargonais grojo O. Keršytė. Mišiose dalyvavo su vėliavomis uniformuoti šauliai ir skautai.

Po mišių susirinko prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo, kuris pastatytas prieš dvejus metus šaulių kuopos rūpesčiu bažnyčios šventoriuje. Eisenos priekyje mažieji skautukai Audra Lescord ir Kris Grigaitis nešė vainiką, kurį savanoriai kūrėjai K. Prapuolenis ir K. Kriaučiūnas padėjo prie paminklo. Apeigoms vadovavo kuopos pirmininkas A. Zenkus. Žodį tarė Nevėžio tunto tuntininkas ps. Br. Naras.

Maironio parko salėje, 3 val. p. p. įvyko minėjimas. Išsirikiavus skautams ir šauliams, įneštos vėliavos ir sugiedotas Tautos himnas. Minėjimui vadovavęs ps. Br. Naras pakvietė dr. V. Mantautą skaityti paskaitą.

Po paskaitos, visiems sustojus, salėj pritemdytos šviesos ir dainuojant "Lietuva brangi", uždegotos trys žvakės — simbolinis laužas, žuvusiųjų garbei. Dainas praveė ps. E. Meilus, padedant skautėms V. ir J. Juodaitytėms ir R. Pranckevičiūtei. Visa programa buvo atlikta skautų ir skaučių.

(eg)

25%. Puslapio parinkimas vėl pakels kainą. Be to, nutariame skelbimą neduoti tuo metu kai konferencija prasidės. Palauksime kol spauda ir TV plačiau painformuos publiką apie Madrido konferenciją aplamai. Tikslai po to, kai visi gerai žinos, kas yra ta Madrido konferencija, — duosime skelbimą.

Tą dieną kai skelbimas pasirodė, mano telefonas nesustojo. Skambino daugiausiai draugai venezueliečiai su pranešimu:

— Jūratė, ar matei...

Taip, mačiau. Mačiau ir galvojau apie Henriką Gavorską, kuris, tolimos Venezuelos provincijoje gyvendamas, randa būdų turiningai reikšti savo ištikimybę Lietuvai.

VILTINGAI ŽIŪRĖKIME...

(Atkelta iš 3 psl.)

tautą perauklėti; nesitikti išplėsti iš jų širdžių laisvės pamėgimo. Lietuvių tauta buvo ir bus gajai.

Ko tauta ryžtingai siekia, to visada pasiekia. Tik svarbu, kad jos siekimus lydėtų tautos vaikų susiklausymas, rūpestingumas, pasiruošimas ir vieningas darbas. Panašaus įsitikinimo reikia ir mums išseivijoje. Ugdykime jį jaunoje kartoje, kad jie giliai įsisąmo-

nintų tuos kilnius lietuvių tautos siekius.

Šiuo metu, kada pasaulyje jaučiama moralinė krizė, nepavergtos tautos apvildinamos komunistiniu idealizmu, kada žmogui, ypatin-gai jaunimui, reikia kelrodžio iš tokio politinio sąmyšio, — tauta yra vienintelis ramstis, kuris palaiko pažūrų tvirtumą ir neleidžia grimsti neigiamų pasaulėžiūrų verpetuose.

Tegul mūsų širdyse nuolat rūseną šie žodžiai: vienybėje — tautos jėga. Vienybė stiprina meilę aukštiesiems tikslams, o aukštesnio tikslo už Lietuvos laisvę nėra. Kiekvienas lietuvis ir lietuvė turi būti visiškai pasirengę Lietuvos laisvei atgauti.

Wanted 1st Class Skilled NUMURA OPERATOR

(FOR NIGHT SHIFT)

Must be familiar with the tolerance requirements of the special machine tool industry. Ideal working conditions in Farmington Hills and the best benefit package in town. Contact the PLANT SUPERINTENDENT.

PRECISION

SPINDLE & UNIT CO.

313-471-0460

(44-50)

Wanted 1st Class Skilled NUMURA OPERATOR

(FOR NIGHT SHIFT)

Must be familiar with the tolerance requirement of the special machine tool industry. Ideal working conditions in Farmington Hills and the best benefit package in town. Contact the plant superintendent.

PRECISION SPINDLE & UNIT CO.

313-471-0460

(1-7)

OPPORTUNITY FOR STRUCTURAL STEEL DETAILER/CHECKER

Minimum five years experience. Full benefits, including retirement/profit sharing & steady work.

Apply call or send resume to: ALAMO STEEL MACHINE

Box 9098

Austin, Texas 78766

(44-3)

COPY MECHANICS HEAVY DUTY TRUCK MECHANICS

With GMC diesel experience. ALSO

TRANSPORTATION REFRIGERATION MECHANIC

With transmission/gear experience. Salaries open, depending on experience and qualifications plus excellent benefits. Please write to E. Estes

MIDWEST GROWERS INC. 14280 Monte Vista Chino, Ca. 91710 or phone 714/597-4841

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpa: atm.-jn.-atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1980 lapkričio mėn. įnašai.

Santrumpa: atm. jn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

2x	\$10.00	Gailius Alfonsas, atm. jn.	\$110.00, Malinauskas Jonas \$140.00.
1	\$20.00	Nakutienė Aldona, Dr., atm. jn.	\$20.00.
1	\$50.00	Lietuvos Agr. Sibiro Tremt. Pagerbti Stip. F-das — agr. J. Duoblio atm.	\$6,890.00.
12	\$100.00	Banėnas Antanas, Inž., atm. jn.	\$900.00, Dagys Petras, Kun. (Bostono Lietuvių Evangelikų Parapijos steigėjas), atm. jn.
		\$300.00, Dailydė Vincas \$300.00, Janušonis Povilas, Juzė ir Vytautas \$300.00, Kačinskas Jeronimas, Komp. \$100.00, Kalinauskas Antanas, atm. jn. — Vilinskas Stanley \$100.00, Kizlaitis Vincas, Kun., atm. jn.	\$300.00, Kudirka Antanas, atm. jn. \$300.00, Levanas Vladas ir Stasė \$400.00, Norvaiša Rapolas, atm. jn. \$100.00, Repeika Viktoras, atm. jn. \$100.00, Žalgirio Šaulių Kuopa Clevelande \$100.00.
4		Ališauskas Kazys, atm. jn.	\$300.00, Dainys Bronius, atm. jn. \$200.00, Karys Jonas ir Joana užuot Švenčių sveikinimų \$200.00, Šuopys Antanas atm. jn.
		\$200.00.	
1	\$250.00	Pundzevičius S., Gen., atm. jn.	\$250.00.
1	\$300.00	Virketis Leonas, Lietuvos partizanas, atm. jn.	\$300.00 (pageidaujant motinai Kapitalinai Virketienei, įmokėjo Zebrauskas Jonas).
1	\$350.00	Dailidė Bronius, atm. jn.	\$450.00.
1	\$400.00	Rudaitis Teodoras ir Ritonė	\$1,000.00.
1	\$500.00	Cibas Mykolas, atm. jn.	\$500.00 (atsiuntė JAV LB Great Necko apyl. v-ba).
1	\$900.00	Valis Labokas A. Anthony, M.D.	\$1,000.00.
1	\$1,090.00	Kavaliauskas Jonas, atm. jn.	\$1,090.00.

27

Iš viso 27 nariai

\$5,880.00.

Lietuvių Fondas pasiekė du milijonus dol. ir iš gautų palūkanų jau parėmė lietuvių švietimą, kultūrą ir jaunimą 743,000 dol. Ateinančiais metais numatoma lietuvių išlaikymui paskirti apie 150,000 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. Iki šiol palikimų gauta 510,811 dol.

Sudarykime testamentus ir nepamirškime paskirti bent dalį savo turto Lietuvių Fondui:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION, 2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629“

Visi statykime Lietuvių Fondą ir didinkime jo kapitalą, kad kasmet galėtų skirti lietuvių išlaikymui 150 tūkstančių dolerių.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

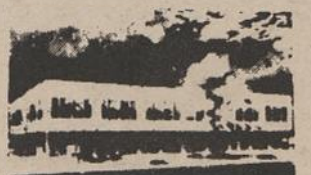
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4 %	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2 %	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4 %	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2 %	— 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos idėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Donelaitis, jo Metų pasaulis ir žmogus

Vacys Kavaliūnas (2)

Tačiau ši Metų pasaulio vizija svarbi. Nuo jos pareina ir Donelaičio kūrinio originalumas, kurį sudaro neatskirama organinė turinio ir formos harmonija. O joje, šioje turinio ir formos harmonijoje, glūdi — tai jau kiek užsiminta anksčiau — ir Donelaičio gyvenimo filosofija, ir jo žmogaus samprata, ir jo žemės kelio gairės.

Metuose nėra nei ekspozicijos — pirminės kūrinio veiksmo situacijos, nei vyriausiojo veikėjo, kurio gyvenimo kelias eitų tolydžio stiprėjančia ir kylančia linija ligi psichologiškai pagrįsto ir logiško finalo — apamai nieko, ką galime rasti dažname tradicinės architektūros literatūros kūriny. Visa čia atsiranda iš karto. Ir staigiai — tarsi Visatos audėjos audžiamoje ir greitai besisukančioje juostoje, bėgant metų ir jų laikų metmenims, marginamiems pavasario, vasaros, rudens ir žiemos vaizdų raštais.

Ir šioje gamtos gyvenimo vaizdų juostoje žmogus kompoziciniu atžvilgiu neužima jokios privilegijuotos vietos. Tačiau jis čia iškyla. — Iškyla realistinio ir natūralaus gyvenimo fone ir įvairiose žmogų žeminančiose socialinės santvarkos situacijose, kurios taip pat pabrėžia nukrypimą nuo Visatos harmonijos ir grimzdimą į moralinę bedugnę. Ir pagaliau jis čia atsiskleidžia savo siela, paženklinta prabėgusių dienų ilgesiu, žemės kelio trapumu, mirties perspektyva ir savo žingsnių dundesių į amžinybės tolumas.

Metų veiksmo juosta nei savo metmenimis, nei ataudais nėra nei ilga, nei plati. Ji vos tesiekia Karaliaučių, kur Plaučiūnas išvyksta pirkti dalgio, prageria savo kuiną ir pėsčias grįžta namo jau po rugiapiūtės. Neplatus, negilus ir juo labiau nešakotas ir vidinis kūrinio veikėjų pasaulis. Ir tai natūralu ir suprantama — nelengva gi būrui leisti į be galo gilų, painų ir intelektualų nesugaujamą savo minčių ir pasamones srauto bangų vingius.

Aplamai dvasinėje žmogaus struktūroje yra trys pagrindiniai jos elementai — praeitis, dabartis ir ateitis. Jie praplečia, pagilina ir praturtina vidinį jo pasaulį, o dažnu atveju jų siūlai, tiesdamiesi iš praeities į dabartį ir bėgdami į pri-

leidžiamus ar įsivaizduojamus ateities plotus, sudaro dvasinės dramos užuomazgą.

Kalbant apie Metų žmogų, galime teigti, kad jis psichologine prasme yra dabartyje. Tiesa, yra jame šiek tiek minties ir jausmo posūkių į praėjusius ir dingusius laikus, kurie buvę geresni už dabartinius, ar nuoširdus atsidūsimas, ištryškęs iš Pričkaus pasakojimo — "kaip jauns buvau (kur dingot mano dienelės!)". Tačiau laiko, kuris, Bergsono žodžiais, yra ne objektyviojo išorinio pasaulio, o žmogaus dvasinės substancijos dalis, čia beveik nėra. O todėl ir praeitis kūrinio personažų gyvenime, kuri kaip intymi dvasinė melodija, atbanguodama iš prabėgusių tolumų, susilieja su dabartimi ir suteikia naują laiko dimensiją, čia niekur bent kiek ryškiau neiškyla ir nesugrįžta, nors jos ir ilgimasi.

Siaura išorinio Metų pasaulio erdvė. Siauri ir jo laiko plotai. Siužetiniu atžvilgiu, visa telpa pavasario, vasaros, rudens ir žiemos juostoje. Tačiau šios metų laikų juostos atauduose iškyla ir atsiskleidžia gilus žmogiškosios egzistencijos momentas — žmogaus gyvenimo momentams... Vasara, o jos žingsniuose jau pasigirsta ir rudens garsai, kuriuose šmėstelėliai ir tamsūs mirties šešėliai.

Vasaros gamtos fone atsiskleidžia ir Lauro siluetas. Stovi jis pasirėmęs ant kumpo lazdos, prileidžiančios senatvę, kuriai neišvengiamai artimas mąstymas apie gyvenimo efemerškumą ir mirtį, kurios, Maritain'o Moralinės filosofijos (La philosophie morale) žodžiais, kaip palaimos telaukia ir ilgisi tik šventieji. Ji tačiau svetima amžinybės trokštančiai žmogaus prigimčiai. Ir kiekvienas — tikintis ar netikintis — jos kratoši. Tikintis išsigandęs ir susimąstęs atsistoja amžinybės, o netikintis — amžinos nebūties perspektyvoje.

Lauras yra dar ir muzikantas, ir jo menininko siela, lyriškai santykiuodama su išoriniu pasauliu, intuityviai pajunta ir atsiskleidžia gilesnės tikrovės virpesius. Vasaros gamtos vaizduose ir skubančio laiko žingsniuose jis išgirsta ir mirties virpesius. Juos jis ir atsiskleidžia artimais jo sielai palyginimais: "...žmo-

gus užgimdams pumpurui lygus, iš kurio žiedelis jo pirmiaus išsilukštin, ik po tam jis, peržydėjęs ir nusi-rėdęs, užaugin vaisius ir amžį savo pabaigia."

Negailestingos mirties siausmą jis taip pat atskleidžia gyvu ir vaizdžiu gamtos gyvenimo vaizdu: giltinė savo dalgiu taip akiai kirsteria, kad "kasos irgi kepurės su grožybėmis visoms į nieką pavirsta." Gamtiška ir galutinė išvada: "Taigi matai, kaip žmogiškas trumpintėlis amžis žydinčios ir krintančios pri-lygsta žolelėms."

Išorinė Metų pasaulio erdvė, kad ir siūbuojanti Visatos ritmo bangose, yra — tai jau sakytą — labai siaura. Neplatus ir vidinis jo veikėjų pasaulis. Tačiau ir iš šios labai ribotos erdvės žmogus savo mintimi ir dvasia kyla vertikaline kryptimi ir susijungdamas su Dievu pasiekia begalines aukštumas, kurių trokšta jo siela.

Tai ypač ryšku žiemos rūpesčiuose, kur ilguose Selmo samprotavimuose, atsiskleidžia gerasis krikščioniškas Dievas, kuris, jo žodžiais, "pirm amžių, kaip mes dar dūmot negalėjom, jau išmislijo, ko mums reikės, kai šviesą šią pamatysim." Ir Metų žmogus, kad ir bėgte bėgdamas į baidžiavą, savo minties ir dvasios žvilgsniu pakyla nuo žemės ir nukrypsta į aukštumas prie gerojo tėtūčio, kurio minties gelmes pajunta jis šio gyvenimo keliuose.

Šioje siauroje Metų pasaulio erdvėje, kuri siūbuoja Visados ritmo bangose ir kurioje pirmon plotmėn iškyla žmogus egzistenciniais savo gyvenimo momentais, atsiskleidžia ir Donelaičio gimtojo krašto siela, ir vaizduojamosios aplinkos fiziniai bruožai — žemė, augalai, gyvuliai ir paukščiai. Jie labai dažnu atveju atskleidžia gyva, vaizdžia poetine forma, kuri ir sudaro literatūrinės Donelaičio kūrinio vertės pagrindą. Neužtenka pasakyti natūralia kasdienine kalba, kad Dočys sudegino Krizo trobas. Čia šios tikrovės momentą Metų autorius atsiskleidžia kur kas vaizdesniu ir poetiškesniu būdu: "Argi netyrėte, kaip mūsų mylimą Krizą pernai neprietelius Dočys susvilino visą." O užuot tepasakęs, kad jaučiai ēda šiaudus, Donelaitis duoda labai gyvą ir būdingą bei atitinkantį jaučio charakterį vaizdą:

žalis su dvyliu, su margiu irgi su palšiu
Yna, kad nor ēst, šiaudų matydami kūlį;
O kad iš tikros širdies jiems primeti pluoštą,
Tuo su liežuviu jį krimst į gomurį traukia
Ir savo šiaudus, vis į mus žiūrėdami, braškin.

Be to, gamtos gyvenimas, ypač gyvuliai ir paukščiai, yra rodyte nurodamas pavyzdys žmogui, kuris neturi išklysti iš Visatos harmonijos savo laikysena ir savo elgesiu. Natūralus gyvenimas yra drauge ir būro moralinio, tautinio ir religinio žmogaus žemės kelio gairė.

Tai tėra tik labai trumpas žvilgsnis į Donelaičio Metų pasaulį ir jo žmogų, į kurį čia, kad ir nedarant jokių griežtesnių išvadų, buvo kiek dirstelėta pro Vakarų Europos minties ir jos literatūros plotus.

Ir tai natūralu. Donelaitis ne tik savo studijomis Karaliaučiaus universitete, bet ir savo gyvenamąją geografinę erdvę priklauso Vakarų pasauliui ir jo kultūrai. O todėl ir Vakarų pasaulio dvasia vargu ar begalėjo praslinkti jo nepaliesdama. Juoba kad kai kurie jo Metų aspektai sunku suprasti neprileidžiant 18 amžiuje dar tebegyvos literatūrinės srovės — klasicizmo — įtakos.

Gamtoje pvz. įvairiais metų laikais — ištisos spal-

(Nukelta į 6 psl.)

LITHUANIAN BOOKPLATES
LIETUVIŲ EKSLIBRIAI

LITHUANIAN BOOKPLATES
LIETUVIŲ EKSLIBRIAI

• LITHUANIAN BOOKPLATES — LIETUVIŲ EKSLIBRIAI. Vitolis E. Vengris. Išleido Lithuanian Library Press, Inc. and Loyola University Press, Chicago, Ill. Knyga didelio formato 248 psl. Redakcinė kolegija: Kęstutis Girnius, Saulius Girnius, Nijolė Gražulis, Algimantas Kezys, Skirma Kondratas, Barry Kritzberg. Dailininkas ir techninis redaktorius Petras Aleksa. Dailininkai patarėjai: Vincas Lukas ir Vytautas Virkau. Rinkėjas Aleksandras Pakalniškis, Jr. Knygos išleidimą parėmė: Illinois Arts Council, JAV LB Kultūros Taryba ir Lietuvių Fondas. Vacys ir Augusta Z. Šaulys, Končių šeima, Petras ir Stefa Kisieliūs, Zenonas ir Vanda Petkus, Juozas ir Eleonora Derenčius, Carol M. Holder, Antanas ir Marija Koncė, Dana Kurauskas. Knygoje surinkti 44 Lietuvoje ir išeivijoje gyvenančių ar jau mirusių dailininkų darbai. Knyga gaunama leidykloje: Lithuanian Lib-

rary Press, Inc. 3001 West 59th St., Chicago, Il. 60629. Kaina 20 dol. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

ALGIRDAS LANDSBERGIS

ALGIRDAS LANDSBERGIS • TRYS DRAMOS

TRYS DRAMOS

• Algirdas Landsbergis. TRYS DRAMOS. Barzda. Paskutinis piknikas. Sudiev, mano karaliau. Aplan-kas Zitos Sodeikienės. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Knyga kietais viršeliais 168 psl. Kaina 8 dol.

RESPUBLIKONŲ DARBUOTOJŲ PAGERBIMAS KALIFORNIJOJE

Gruodžio 7 d. Kalifornijos Respublikonų Tautybių Grupės Taryba norėdama pagerbti ir įteikti atžymėjimus tautybių klubams bei atskiriems asmenims už atliktus darbus rinkiminėje akcijoje, įgalinant Ronald Reagan ir George Bush laimėti rinkimus ir tapti Amerikos prezidentu bei viceprezidentu, surengė, gražiam Los Angeles restorane, priešpiečius.

Į šias iškilmes buvo pakviesti respublikonų partijos aukšti pareigūnai ir penkiolikos tautybių: armėnų, bulgarų, kinų, kroatų, čekų, estų, filipinų, vengrų, korėjiečių, latvių, lietuvių, lenkų, romunų, slovakių ir ukrainiečių respublikonų klubų vadovybės bei asmenys rinkimų metu prisidėję savo auka ar darbu rinkiminėje akcijoje. Šiame pobūvyje dalyvavo apie 250 svečių iš kurių 29 buvo lietuviai.

Šventės programai vadovavo ukrainietis Nick Medvid. Sugiedotas amerikiečių himnas ir sukalbėta invokacija. Sekė svečių pristatymas: iš Washington D. C. Col. Julian M. Niemczyk, Executive Director, Nat'l Republican Heritage Group Council, Tirso Del Junco, Vice-Chairman, California Republican Party, vietiniai Los Angeles miesto ir apylinkės aukšti pareigūnai ir 15 tautybių klubų pirmininkai.

Kalifornijos Respubliko-

nų Tautybių Grupių Tarybos pirmininkas Tony Mantkowski savo kalboje pasidžiaugė laimėjimu ir nuoširdžiai dėkojo visiems prie šio laimėjimo prisidėjusiems darbu arba auka. Žvelgdamas į ateities politiką gana griežtai kritikavo Amerikos politiką ir nurodinėjo, kad ateityje Amerika turėtų sustiprinti savo pajėgas ir dėti pastangas atstatyti Amerikos prestižą.

Atžymėjimams įteikti pirmininkas Tony Mantkowski iškvietė iš Washingtono atvykusį Col. Julian M. Niemczyk, kuris tautybių klubų pirmininkams įteikė atžymėjimus. Lietuvių Respublikonų klubo atžymėjimą priėmė pirmininkė Liucija Mažeikienė. Lietuviai buvo ypatingai pagerbti iškeliant jų darbštumą ir gerą organizuotumą.

Kada prieita prie atskirų asmenų pagerbimo, buvo labai malonu, kada viena iš pirmųjų buvo iškviesta Lietuvių Respublikonų klubo pirmininkė Liucija Mažeikienė ir jai buvo įteikta graži lenta ir nuoširdžiai padėkota už didelį pasidarbavimą ir parodytą gražų lietuvių susiorganizavimą.

Programos pabaigoje pagrindinę kalbą pasakė Tirso Del Junco, Vice-Chairman California Republican Party. Kalba buvo trumpa. Padėkojo visiems už įdėtą didelį darbą, pasidžiaugė laimėjimu. Kvietė tolimesnei veiklai, kad respublikonų parti-

ja sustiprėtų ir savo užsibrėžtus uždavinius tikrai atliktų.

Reikia pasidžiaugti priešpiečių visa eiga, tiek oficialioji dalis, tiek pats maistas ir geras patarnavimas sudarė gerą nuotaiką ir paliko gražius prisiminimus. Tačiau svarbiausia, kad nebuvo pamiršti tie kurie reikalui esant nepagailėjo laiko, jėgų net ir pinigų, kad laimėjimas tikrai būtų atsiektas.

Po tokio gražaus Lietuvių Respublikonų klubo bei jos pirmininkės Liucijos Mažeikienės pagerbimo bei įvertinimo, klubo nariai pasijutome tikrai reikalingi ir naudingi, amerikiečių politinėje veikloje. (am)

DONELAITIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

vų simfonijos. Tačiau Metuose, kaip ir aplamai klasikų kūryboje, spalvų nėra. Nėra jo kūryboje nei vaikų, nors apie juos vienur kitur ir kiek užsimenama, kaip jų nėra ir klasikinėje literatūroje, kurioje kaip pagrindinė psichinė žmogaus galia dominavo protas ir kuri vaizdavo žmogų aplamai — en général, nesusiedama jo nei su kuria nors tauta, nei su konkrečiu laiku ar konkrečios vietos momentais. O proto kultas, teigia savo knygoje Le romantisme dans la littérature européenne (Romantizmas Europos literatūroje) Paul Van Tiegham, pastatė vaiką ir kaimietį už literatūrinę personažų ribų.

Tačiau didelis kūrėjas netelpa jokiuose išorinės įtakos rėmuose. Netelpa juose nei Donelaitis. Jis savo kūryba atsiduria toli už klasi-

ŠV. KALEDŲ ir NAUJŲJŲ METŲ

proga sveikiname visus mūsų

klijentus, gimines ir draugus.

**Genovaitė ir Kazys
Trečiokai**

ŠV. KALEDŲ ir NAUJŲJŲ METŲ

proga sveikiname visus gimines,

draugus ir pažįstamus.

**Linas, Apolonija,
Julytė ir Raimundas
Štaškūnai**

Sapphire Sea Motel, Fla.

Ar jau turite vertingą, gerai dokumentuotą veikalą apie tautininkų veiklą Lietuvoje ir išeivijoje

TAUTINĖS MINTIES KELIU

Redagavo prof. JONAS PUZINAS ir JONAS P. PALUKAITIS. Išleido Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. 416 psl. kietais viršeliais. Kaina 12.50 dol.

J. Puzinas rašo "Lietuvių tautinės sąmonės raida ir tautinės srovės susidarymo pradmenys"; dr. J. Jakštas — "Tautos pažangos partijos — lietuvių tautininkų sąjungos istorijos bruožai 1916-1940"; Jonas P. Palukaitis — "Tautinės srovės periodika" ir daug kitų straipsnių apie tautininkus.

Knyga gaunama Dirvoje ir ALT S-gos skyriuose.

— — — — — I Š K I R P T I — — — — —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 12.50 dol. ir prašau man atsiųsti "Tautinės minties keliu".

Pavardė ir vardas

Adresas

Padėkos Dienos savaitgalyje, jau trečius metus iš eilės, Philadelphia Lietuvos Namuose įvyko mugė. Atidaryme dalyvavo miesto ir valstijos atstovai taipogi ir Lieutvių Namų valdybos ir tarybos nariai. Iš kairės: Rimas Stirbys (tarybos narys), Joseph F. Smith (valstijos senatorius), Diane Drumstas (tarybos narė), Cong. Charles F. Dougherty (R-Pa.), John L. Krajewski (Phila. miesto tarybos vadovė), Gediminas Surdėnas (Liet. Namų tarybos pirmininkas), Vincas Šalčiūnas (Liet. Namų valdybos pirmininkas) Vytas Maciūnas (Programos atidarymo vedėjas).

Aušros Bagdonavičiūtės nuotr.

DR. DOVAS ZAUNIUS (43)

Dr. Albertas Gerutis

Berlynas siekia, kad Lietuva būtų pasmerkta

Žodis suteiktas Vokietijos atstovui von Buelow. Nors anais laikais anglų kalba jau buvo sulyginta su prancūzų kalba, bet Tautų Sąjungoje vis dar daugiau naudotasi prancūzų kalba. Tą kalbą kalbėjo taip pat vokiečių atstovas, lygiu būdu kaip ir Dr. Zaunius. Nūn prasidėjo žodinė dvikova, kurią iš vienos pusės vedė iš vokiečių buvusio kanclerio, pakelto kunigaikščiu, šeimos kilęs narys, iš antrosi pusės Mažosios Lietuvos lietuvių ūkininko sūnus, nūn patapęs nepriklausomos Lietuvos valstybės užsienių reikalų ministru. Kaip matysime, laimėtoju iš tos dvikovos išėjo Lietuvos ministras, nors kova buvo nelygi ir nors vienas dalyvis — vokiečių atstovas — nevengė smarkių puolimų ir švaistėsi čiažiais žodžiais.

Von Buelow pačioje kalbos pradžioje besąlyginiai apkaltino Lietuvos vyriausybę Klaipėdos statuto sulaužimu. Vokiečių vyriausybė mananti, jog tarybos įsikišimas esąs reikalingas, kad pašalintų Lietuvos vyriausybės "staugaus žygio sudarytą padėtį, atsiradusią teisiniu požiūriu akivaizdžiai sulaužius šio krašto statutą ir įgavusią politiniu požiūriu tokį pobūdį, kuris pateisina labai didelį susirūpinimą".

Faktai esą išskirtinai rimti. Faktus gi vokiečių atstovas pavaizdavo per savo kreivą veidrodį. Boettcheris buvęs pašalintas be pagrindo, tuo gubernatorius aiškiai sulaužęs krašto statutą. Lygiu būdu von Buelow paneigė visus kaltinimus prieš vokiečių generalinį konsulatą Klaipėdoje. Toliau atstovas pareiškė:

"Klaipėdiečiai kenčia politinę spaudą, kurią sunku įsivaizduoti. Šie gyventojai yra kalbos, rasės ir kultūros vokiečiai. Faktas, kad Klaipėdos kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos ir sąjungininkių bei santarvininkių valstybių pavestas Lietuvos suverenumui, to nei kiek nepakeitė. Suverenumo perdavimas Lietuvai įvyko su įsakmiu Klaipėdos konvencijos ir statuto sąlygų rezervų. Jeigu tokia būklė ir pasidarė, tai vokiečių vyriausybė turi pareigą — ir statutas jai suteikia teisę — energingai reikalauti, kad bent statuto būtų laikomasi ir kad jis būtų taikomas jo dvasią ir tikslą atitinkančiu būdu.

Tarybai teks padaryti reikalingų žygių teisės sulaužymui atitaisyti ir ateityje garantuoti suteiktąją Klaipėdos krašto autonomiją, kuri, kaip yra Klaipėdos statuto pasakyta, privėlo išsaugoti tradicines teises ir gyventojų kultūrą".

Po von Buelow kalbos tarybos pirmininkas suteikė žodį Lietuvos atstovui, kartu jam padėkojęs už jo pasiryžimą atvykti į tarybos posėdį, nežiūrint sveikatos blogos būklės.

Savo kalboje Dr. Zaunius pirmiausia pastebėjo, jog vokiečių demaršai reikalauja iš jo įvadinį pastabų, kad debatai būtų "grąžinti į tikrąsias vėžes". Remdamasis ankstyvesniu T. S. tarybos nutarimu dėl procedūros bylai kelti, Lietuvos atstovas paneigė reicho vyriausybės teisę "praplėsti diskusijas dėl visos politikos, kuria Lietuvos vyriausybė tariaisi turinti vadovautis Klaipėdos krašte ir kuri jai yra diktuojama visos Lietuvos valstybės gyvybinių interesų ir rūpesčio stropiai pildyti visas tarptautines prievolės, kurių ji prisiėmė".

Toliau Dr. Zaunius išdėstė Boettcherio ir jo palydos kleionės į Berlyną aplinkybes bei ten vestąsias derybas, atkreipė dėmesį į Vokietijos generalinio konsulato pragaištingą vaidmenį ir nurodė į Vokietijos įstaigų praktiką, pagal kurią daromi mokėjimai kai kurių kategorijų gyventojams Klaipėdos krašte. Toliau ministras paminėjo Klaipėdos vokiečių laikraščiams Berlyno teikiamas subsidijas ir t.t. Pasak Dr. Zauniaus "daugiau kaip glaudus kai kurių seimelio vadovų ir buvusio direktorijos pirmininko kontaktas su Vokietijos generaliniu konsulatu Klaipėdoje yra visiems žinomas tame mieste".

Reaguodamas į vokiečių delegato teigimus,

kad Klaipėdos kraštas esąs "vokiškas", Zaunius priminė taikos konferencijos Paryžiuje pirmininko atsakymą į Vokietijos delegacijos pasisakymą prieš Klaipėdos krašto atskyrimą nuo Vokietijos, einant Versalės taikos sutarties deryboms. Tame rašte konstatuojamas grynai lietuviškas krašto pobūdis. Pagaliau Lietuvos ministras pasisakė prieš Vokietijoje vestąją kursų akciją bei propagandą. "Šios netikros žinios įrodo dar kartą reikalingumą priimti paskutinėje Tautų Sąjungos pilnatyje suformuluotą pasiūlymą netikroms propagandos žinioms išvengti, kurios yra taip kenksmingos". Ministras pastebėjo, kad reicho vyriausybė aną pasiūlymą yra priėmusi.

Savo kalbą Zaunius baigė šiais žodžiais: "Jūs girdėjote Vokietijos atstovo skundus. Aš sau leidau išdėstyti atvirumo ir tikro lojalumo dvasia Lietuvos vyriausybės pažiūras. Jausdamas savo pareigas ir atsakomybę, ypač dabartiniu metu, ši vyriausybė kuo formaliausiai tikina, kad ji nesileis nukreipiamai jokios triukšmadarių provokacijos. Ji kruopščiai žiūri prievolių, einančių iš sutarčių, kurias jis pasirašė".

Po Lietuvos ministro kalbos vėl žodžio paprašė vokiečių atstovas. Jis turįs pareikšti, kad "dauguma Lietuvos atstovo pateiktų faktų yra netikri ir kad jų detalės yra iškraipytos". Jis taip pat pabrėžė, kad negalima "neigti Klaipėdos krašto gyventojų vokiško pobūdžio, turint galvoje, kad per paskutinius rinkimus daugiau kaip 75% rinkikų balsavo už tai, kad yra sutarta vadinti vokiečių partijomis". Toliau von Buelow pakartojo savo teiginius dėl Boettcherio kelionės, jo atstatymo ir t.t. Pasak kalbėtojo, "lieka nustatyti, kad pirmininkas Boettcher buvo pašalintas iš pareigų priešingai statutui ir Klaipėdos konvencijai, kurie įsakmiai nustato, kad "pirmininkas eis savo pareigas, ligi turės seimelio pasitikėjimą". Neradau statute nei vieno žodžio, kuris leistų Lietuvos vyriausybei arba Klaipėdos gubernatoriui atšaukti gubernatoriaus nuožūrą pirmininką. Ir tikrai, Lietuvos vyriausybė negali konvencijos praplėsti arba bent ką prie jos pridėti".

Dr. Zaunius vėl atsiliepė į von Buelow išvedžiojimus. Vokiečių atstovas pareiškė, kad "75% Klaipėdos gyventojų balsavo už vokiečių partijų sąrašus. Šiuo reikalus tenka turėti galvoje faktą, kad rinkikai balsuoja ne už vieną ar kitą tautybę, vieną ar kitą kalbą, bet, kaip visur kitur, už vieną ar kitą ekonominę programą... Prieš karą šis kraštas visuomet nusiųsdavo į prūsų landtagą atstovą lietuvių. Tarp priklausančių žemės ūkio partijai, vadinamai "Landwirtschaftspartei", yra daug, kurie yra tikri lietuviai, kalba lietuviškai savo namuose ir kurie tačiau laikosi pažiūrų, kurios skiriasi nuo centro vyriausybės pažiūrų. Tai jų teisė".

Toliau Zaunius atrėmė vokiečių delegato pasiteisinimus dėl įvairių mokėjimų Klaipėdos krašto gyventojams. Jeigu vokiečių delegatas mėgino pateisinti vokiečių įstaigų derybas su Boettcheriu ir kitais direktorijos nariais, tai reikalo esmė glūdi klausime, kieno pavedimu tie asmenys vedė derybas. Bet kokios derybos su užsieniais tegali būti pradėtos tik pačios centro valdžios, nes užsienio politika tegali būti viena".

38. Berlynas siekia, kad Lietuva būtų pasmerkta

Po abiejų šalių delegatų kalbų norvegas Colban kaip pranešėjas konstatavo, kad taryba prašoma ištirti, ar Klaipėdos krašto direktorijos pirmininko atšaukimas reiškia Klaipėdos statuto 17 straipsnio nuostatų sulaužymą. Kai klausimas esąs grynai teisinis, jis norėtų pasikviesti į pagalbą juristus, kurie galėtų padėti pasverti šią problemą.

Vokiečių delegatas ragino raportą skubiai paruošti, bet vis dėlto "tam tikrą laiką Klaipėdoje bus nelegali padėtis". Tol, kol nebus pasi-

sakyta dėl Boettcherio pašalinimo teisėtumo, "negalės būti teisėtos direktorijos". Jis siūlė paskirti laikiną direktorią, parinktą iš seimelio daugumos.

Dr. Zaunius pakartotinai intervenavo dėl norvegų Colbano ir vokiečių von Buelowo pastabų. Lietuvos ministras nurodė, kad Tautų Sąjungos taryboje nebuvo iki šiol konstatuotas joks atsitikimas, kad Lietuvos vyriausybė būtų nusikaltusi Klaipėdos statuto nuostatomis. Ministras pareiškė rezervų dėl žodžio "sprendimas" vartojimo, kai kalbama apie raportieriaus uždavinį. Colban čia pat užtikrino Lietuvos atstovui, kad jis galįs būti visiškai ramus dėl pranešėjo vaidmens. "Yra aišku, kad pranešėjas nedarys ir nėra prašytas daryti jokio sprendimo. Jis pateiks tarybos nariams savo pažiūras, paremtas pažiūromis juristų, kuriuos jis pasitelks darbui".

Tačiau Zaunius pastebėjo, kad Colbano paaiškinimas ne visiškai išsklaidė jo abejojimus. Jis norįs išsiaiškinti, koks bus raporto pobūdis ir ypač, koks bus šio raporto likimas. Tarybos pirmininkas patikslino, kad raportas nereiškias sprendimo, bet kad juo tik išreiškiama nuomonė.

Kaip iš T. S. tarybos 1932. II. 13 posėdžio aprašymo matyti, ypač vokiečių delegatas buvo susirūpinęs, kad Lietuva be ilgo svarstymo būsianti pasmerkta. Bet atsitiko kitaip.

Tautų Sąjungos oficialiniame posėdžio protokole nepakankamai išryškėja kai kurie niuansai, į kuriuos atkreipė dėmesį Lietuvos delegacijos vadovas. Jis per debatus pasireiškė kaip kompetetingas procedūros klausimų aiškintojas, pavertęs niekais vokiečių delegatų pastangas pasmerkti Lietuvos vyriausybės priemones prieš Klaipėdos krašto direktorią.

Lietuvos Telegramų Agentūra "Elta" paskelbė vasario 14 d. iš Ženevos išsamų aprašymą, kaip vyko debatai T. S. tarybos vasario 13 d. posėdyje. Iš minėto aprašymo paėmiau kai kurias vietas, iš kurių labiau aiškėja Lietuvos užsienių reikalų ministro pasisakymai dėl pavedimo norvegui Colbanui ir dėl tos rolės, kuri, mūsų delegato įsitikinimu, tenka Vokietijai. Kaip toliau matysime, Zauniaus tezė paėmė viršū.

Štai kai kurios ištraukos iš "Eltos" aprašymo:

"Vokietijos delegatas pageidavo iš pranešėjo, kad jis pateiktų savo sprendimą, o kol jis bus padarytas, kad tariamai Lietuvos vyriausybės veiksmai būtų sustabdyti". — "P. Zaunius nurodė tam tikrą pranešėjo rolę, kuris šiuo atveju negali imtis daryti bet kokių sprendimų, nes tai neatitiktų konvencijos 17 str. Taip pat negali būti kalbos apie kokį nors sustabdymą tariamai neteisėtų aktų, nes čia niekas negali preziumuoti to neteisėtumo". Toliau Dr. Zaunius dar kartą pastebėjo, kad Vokietija čia visai nėra šalis, o tik kaip ir kiekvienas tarybos narys atkreipė tarybos dėmesį į tam tikrą klausimą, o pačią procedūrą nustato konvencijos 17 straipsnis". (Pagal "Eltos" vasario 14 d. komunikatą iš Ženevos).

Visos vokiečių kilmingo delegato pastangos pasiekti, kad reikalas būtų "skubiai" išspręstas Vokietijos pageidavimų prasme, nedavė rezultatų. Kitas tarybos posėdis tebuvo sušauktas lygiai po savaitės, vasario 20 d.

Kai vokiečių atstovas tos dienos T. S. tarybos posėdyje išdėstė savo pažiūras (ties jomis dar teks sustoti), jis laikė reikalinga įsakmiai pareikšti apgailestavimą, kad "mūsų pranešėjo raportas pasivėlino vieną savaitę". Kaip netrukus paaiškės, tas "pasivėlinimas" įvyko todėl, kad Lietuvos gynėjas — mūsų užsienių reikalų ministras — tvirtai, bet kartu sumaniai gynė savo valstybės interesus ir pavertė niekais Vokietijos delegato pastangas žūt-būt pasiekti Lietuvos pasmerkimo...

39. Ar Zaunius sėkmingai atremia Vokietijos užmojus

Vasario 20 d. posėdis prasidėjo užprotokolavimu: "P. Zaunius, Lietuvos atstovas, užima vietą prie Tarybos stalo". Šia proga reikia pastebėti, kad tais atvejais, kai Tautų Sąjungos taryboje svarstytas klausimas, paliečiantis kurią nors valstybę, nors ji ir nebuvo tarybos narys, šioji valstybė turėjo teisę dalyvauti tarybos svarstybose ir naudotis tomis pat teisėmis, kaip ir tarybos narys.

(Bus daugiau)

REPORTAŽAS IŠ DEMONSTRANTŲ TEISMO

Ar akmenys už juos kalbės...?

Gruodžio 3 d. Washingtono, D. C. Aukštesniojo teismo rūmuose įvyko kelis kartus atidėtas teismas šią vasarą už demonstravimą prieš Sov. Sąjungos ambasados suimtiems lietuviams. Pusvalandį prieš teismo pradžią prie įėjimo į teismą suimtųjų laukė vietos CBS televizijos filmavimo kameros. Tuo pat metu kitoje gatvės pusėje esančioje "Jail Bird" užkandinėje rinkosi kaltinamieji, jų artimieji, žurnalistai, fotografai, o taip pat ir kelių lietuviškų laikraščių korespondentai ir organizacijų atstovai. Lauke siaučiant smarkokam vėjui, prie kavos puoduko šnekučiavosi apie 20 lietuvių ir keli amerikiečiai. "Išteisins ar ne?" — klausinėjome viens kitą. Tuo metu Simas Kudirka, turėjęs progą palyginti Sov. Sąjungos ir Amerikos kalėjimus, jį apspitusiems amerikiečiams žurnalistams aiškino apie Lietuvos žmonių kančias, sovietinį imperializmą, nebijodamas pakritikuoti JAV užsienio politikos ir amerikietiškojo naivumo sovietų atžvilgiu.

Su mažu pavėlavimu teismas prasidėjo truputį po 11 val. ryto. Teisėju paskirtas simpatiškos išvaizdos, švelnaus balso italų kilmės Nicholas Nunzio. Prokuroru Michael L. Rankin, amžiumi jaunas, savo elgesiu ir korektiškumu visai nepanašus į prokurorus matomus televizijoje. Kaltinamuosius gynė trečios kartos lietuvis adv. Ernestas C. Raskauskas, Liet. Vyčių organizacijos narys ir JAV LB Visuom. Rkl. Tarybos pareigūnas. Į kaltinamųjų suolą susodino trylika kaltinamųjų: Margeris Aistis, Asta Banionytė, Ginta Damušytė, Simas Kudirka, Jūratė

ALG. GEČYS

Krokutė - Stirbienė, Linas Kojelis, kun. K. Pugevičius, Vidmantas Rukšys, Rimantas Stirbys, Danutė Vaičiulaitytė, Virgus Volertas, Vytautas Volertas, jr. ir Birutė Zdanytė.

Kun. Pugevičius ir S. Kudirka amžiumi vyriausi. Visų kitų amžius sukasi apie 25-rius metus. Mūsų laikais apsirengę tvarkingai, laikosi ramiai. "Jūs atrodoite kaip prisiekusieji (jury)", komentuoja teisėjas ir paprašo kaltinamųjų pasisakyti savo pavardes. Išgirdęs lietuvišku gražiu tarimu tariamas lietuviškas pavardes ir vardus, teisėjas suaimanuoja: "Kodėl man paskyrė šią bylą?" Jis teisingai ištarti tegali tik vieną pavardę — Simas Kudirka. Jį pažįsta visi ir jo nuoširdumu žavisi! Palengvinti kaltinamųjų atpažinimą, jie sunumeruojami pagal užimamas vietas. Per visą teismą kaltinamieji buvo atpažįstami numeriais.

Prokuroras savo įžanginėje kalboje pristatė kaltinamąjį aktą. 1980 m. liepos 18 d. kaltinamųjų nusižengta District of Columbia įstatymams draudžiant demonstruoti arčiau kaip 500 pėdų nuo ambasados. Įrodymui, kad demonstracija vyko, į teismą atgabenama įrodomoji medžiaga: grandinės, kuriomis buvo prisi-rakinta prie Sov. Sąjungos ambasados tvoros, spynos, plakatai, su gretinantieji Afganistano ir Lietuvos okupacijas ir remiantieji prezidento sprendimą nedalyvauti Maskvos olimpiadoje, juodos spalvos marška, kuria buvo apgaubti prie ambasados esantieji dekoratyviniai krūmokšniai, ir

t.t. Įrodomąją medžiagą pristatytas ir išsamus "Washington Post" straipsnis, plačiai išdėstęs demonstracijos tikslus. Prokuroras iššaukė tris policininkus (secret service) liudininkus. Jie smulkiai pasakoja apie įvykusią demonstraciją. Iš pasakojimų galima jausti, kad demonstracija buvo nuodugniai suplanuota ir jai gerai pasiruošta. Liudininkai aiškina, kad žaibo greitumu buvo užblokuota 16-ji gatvė, skersai gatvę ištemptas didžiulis plakatas, grandinėmis prisi-rakinta. Taip pat jie pripažįsta, kad demonstrantų būta mandagių, areštuojami jie nesipriešinę ir nesikoliję. Užtrūko virš 40 minučių, kol policija spėjusi demonstrantus iš grandinių išlaisvinti ir suareštuoti. Teisėjas detalai prašo kiekvieną policininką paaiškinti kur jų stovėta, su kuo kalbėta. Tam specialiai nubraižomas gatvės planas, pažymint kur esama 500 pėdų ribos. Teisėjui liudininkų klausinėjant ar demonstrantai buvę įspėti, kad demonstracija esanti nelegali ir prasilenkia su įstatymais, paaiškėja, jog susijaudinę policininkai daugel atvejų pamiršo šią pareigą įvykdyti. Advokatas argumentuoja, kad kai kurie demonstrantai dėl gatvėje esančio triukšmo perspėjimo negalėjo girdėti. Šis argumentas paveikia teisėją. Dešimt kaltinamųjų yra išteisinami dėl stokos tvirtos įrodomosios medžiagos, kad jie policijos buvę perspėti. Kun. K. Pugevičius, Rimantas Stirbys ir Margeris Aistis nubaudžiami vienos dienos kalėjimo bausme. Į bausmę tačiau įskaitomas kalėjime praleistas arešto laikas ir jie paleidžiami.

Advokatas Ernestas Raskauskas tariasi su demonstrantais. Iš kairės: adv. Ernestas Raskauskas, Asta Banionytė, Virgus Volertas, Linas Kojelis, Vytas Volertas, jr.

Aušros Bagdonavičiūtės nuotr.

Teisėjui pranešus kiekvienam kaltinamajam sprendimą atskirai, šypsena padėdavo išteisintųjų veidus. Paleisdamas Kudirką, teisėjas pastebėjo, jog žina, kad Kudirka daug norėtų ką pasakyti, tačiau ši kartą turės be to apseiti. Nenusiminė ir nuteistieji, nes jiems iki gyvo kaulo įgrįso teismo datos atidėliojimai. Adv. Raskausko pasakymu teks sprendimą dėl nuteistųjų apeliuoti. Išteisintieji ir nuteistieji paduoda teisėjui ranką. O keli su humoru pažymi: "Pasimatysime vėl teisme!" Iš salės neišėjus, keli planuoja kitą demonstraciją, šiuo atveju prieš tuos, kurie yra apkurtę kenčiančios lietuvių tautos šauksmui.

Teismą turėjęs progą stebėti, jaučiau, kad bylos esama svarbios. Pirmiausia jos būta svarbios, kad buvo išbandyta civilinio nepaklusnumo taktika atkreipti šio krašto visuomenės dėmesį į lietuvių tautos vedamą kovą prieš okupantą. Tai pavyko, nes tiek demonstracija, tiek pats teismas patraukė spaudos ir televizijos dėmesį. Teismo metu salėje matėsi garsiojo "Washington Post", "Washington Star", "Cleveland

Plain Dealer", UPI, Radio Liberty korespondentai. Iš salės išeinančius paleistuosius ir nuteistuosius taip pat pasitiko televizijos kameros. Tokios reklamos už dešimtis tūkstančių nenu-pirktume. Antra, demonstraciją organizavo mūsų jaunimas, daugiausia Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos darbuotojai. Darbą atliko gerai, daug išmoko, rizikuodami užsitraukti "criminal record" dėmę, parodė savo tvirtą užsiangavimą Lietuvos laisvės klausimui. Nėra abejonės, kad šis jaunimas yra tas atžalynas, kuriam teks ateityje patikėti vadovavimą išeivijoje laisvinimo veiklai. Tikėkime, kad mes, vyresnieji, vadovavimo vadeles jiems perduosime dar prieš išėję į pensiją.

Šį reportažą noriu baigti Washingtono demonstracijos dalyviu paskelbto atsisaukimo ištraukomis: "Savo protesto demonstracija mes nieko nerizikavome, o tik prisiėmėme tam tikrus nepatogumus... Tokios mažytės aukos iš mūsų laukia Lietuvos žmonės, Lietuvos jaunimas. Nepalikime jų vienių. Ar akmenys už juos kalbės, jei mes tylėsime?!"

Po "Ambasados 18" demonstrantų teismo gruodžio 3 d.). Demonstrantai stovi prieky District of Columbia Valstybinių Teismo Rūmų, Washingtono. Iš kairės: Gintė Damušytė, Margiris Aistis (nuteistas), Virgus Volertas, Danutė Vaičiulaitytė, Vidmantas Rukšys, Birutė Zdanytė, Vytas Volertas, jr., Simas Kudirka, Rimantas Stirbys, (nuteistas), adv. Ernestas Raskauskas, Jūratė Krokutė-Stirbienė, Asta Banionytė, Linas Kojelis. Trūksta kun. Pugevičiaus (nuteistas). Aušros Bagdonavičiūtės nuotr.

**OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP**
FOR 117 BED GENERAL HOSPITAL
**REGISTERED
NUCLEAR MEDICINE
TECHNOLOGIST**
SUPERVISORY POSITION — Full Time
Excellent opportunity in expanding department.
X-RAY TECHNICIAN
REGISTERED — Full Time
Limited weekend and call work.
Salary commensurate with experience & ability. Plus call time. Liberal
personnel policies and fringe benefits.
APPLY CALL OR WRITE TO:
LEVERING HOSPITAL
1734 Market St., Hannibal, Mo. 63401
314-221-6511, Ext. 265
An Equal Opportunity Employer M/F/H (47-51)

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

A.A. ALEKSAS SILIŪNAS

- terorizmo auka

Žvarbų gruodžio 3 dienos ankstyvą rytą, vos vieną bloką nuo savo namų, einantį į autobusą vykti į darbvietę, pasalūno negro žmogžudiškas smūgis į galva, pakirto ramu ir darbštu ilgametį Marquette Parko, Chicagoje, gyventoją, Aleksandrą Siliūną, kuris, neatgavęs samonės, gruodžio 12 dieną iškeliaavo amžinbėn.

Negru terorizmas, vykdomas prieš lietuvių tvirtoves: Marquette Parką ir Jaunimo Centrą, pastaruoju metu labai sustiprėjo. Velionis Aleksandras buvo pati skaudžiausia negrų vykdomo teroro auka. Žmogaus teisių gynimo eroje, vieton gelbėti žmogų, atimta gyvybė. Tai Amerikos politikos ir auklėjimo padarinys. Mums belieka ne tik susirūpinti, bet ir atitinkamai veikti.

Velionis Aleksandras gimė 1911 metų kovo 14 dieną Vačgiryje, Šimkaičių valsč., Raseinių apskr. vargonininko, gausioje šeimoje. Namuose tėvo paruoštas, Aleksukas baigia Lyduvėnų pradžios mokyklą, o 14 metų turėdamas ir šiluvos keturklasę progimnaziją. Dėl jauno amžiaus, tik specialiu leidimu, įstojo į Šiaulių mokytojų seminariją, kurią 1929 metais baigė.

Mokytojauja pradžios mokykloje, atlieka karinę prievolę Karo mokykloje kariūniui aspirantu ir išeina į atsargą jaunesnio leitenanto laipsniu. Gauna mokytojo darbą arčiau Kauno, įstoja į Vytauto Didžiojo universitetą, kur atliekamu laiku, studijuoja ekonomiją ir humanitarinius mokslus.

Ilgiausiai išdirbo Šančių pradžios mokyklos vedėju pareigose, kol užliejusį rusų raudonojo komunizmo bangą, pavergė visą lietuvių tautą, sutrypė sunkiai iškovotą ir tik ką puikius nepriklausomo gyvenimo žiedus išskleidusią jauną valstybę, o velioniui Aleksui atėmė laisvę.

Pirmųjų suėmimų metu buvo suimtas, kankintas ir laikomas kalėjime. Neturint vilčių ištraukti iš kalėjimo, broliai suranda archyvuose senus dokumentus, kurių pagalba, pasinaudoja repatriacija į Vokietiją. Pasienyje, visų džiaugsmui, o velionio Alekso nuostabai visi susijungia ir atsiduria, nors nesvetingame, bet tuo laiku saugiam krašte. Neima Vokietijos pilietybės, gyvena Berlyne, dirba ir veikia Lietuvių Sąjungoje.

1942 metų vasarą, nelegaliai grįžta į vokiečių okupuotą Lietuvą ir vėl mokytojauja paliktoje mokyk-

loje, įsijungia į Laisvės kovotojų sągос pagrindžio vėklą, o artėjant antrajai rusų komunistų okupacijai, kovodamas Vanagų eilėse, su šeima, traukiasi ir pasiekia Vokietiją.

Dirba lietuvių tremtinių stovykloje. Atstovauja Lietuvos Laisvės Kovotojų sąjungą VLIKE. Įstoja į amerikiečių darbo kuopą ir ten dirba iki emigracijos į Ameriką 1952 metais. Apsigyvena Chicagoje.

Velionis Aleksas, kaip daugelis to amžiaus mūsų, buvo nepriklausomos Lietuvos auklėtinis ir išsimokslinęs stengėsi įgytas žinias perduoti kitiems. Nors ir trumpas buvo Lietuvos valstybės nepriklausomas gyvenimas, bet išaugino naują patriotinę lietuvių kartą, kuri ir šiandieną tebesinaudoja įgytu kraičiu.

Aleksas buvo vienas iš tų, kuris ėjo į lietuvių visuomenę ir dalinosi įgytomis žiniomis. Jaunas mokytojas moko ne tik mažuosius mokinius, bet organizuoja lietuvių jaunimą ir skleidžia tautinę dvasią kaimo ir miesto berneliams. Jis buvo Jaunosios Lietuvos sąjungos Kauno miesto rajono vadas, Korp! Neo-Lithuania junjorų tėvūnas, "Jaunosios Lietuvos" moksleivių žurnalo redaktorius. Visur suspėjo, visur dalyvavo, skaitė paskaitas, mokė. Mokyklos vedėju pareigos reikalavo taip pat laiko, takto ir pasiruošimo.

Tai tik keletas grubių gyvenimo faktų, bet kas gali apsaakyti jo išgyvenimus komunistiniame kalėjime iki 1941 metų kovo mėn. repatriacijos, o taip pat ir nemieloje nacinėje Vokietijoje.

Amerikoje visą laiką dirbo, nors amžius ir leido pasidžiaugti auksinio saulėlydžio dienomis. Išaugo vai-

kai, sukūrė savas šeimas ir išsisklaidė po plačiąją Ameriką, o jiedu ir vėl liko dviese su žmona Onute. Prailgs mielai Onutei vienišos dienos netekus mylimo Alekso, kuris savo taktu ir pareigingumu suteikdavo ramybę ir trumpindavo ilgas vakarų valandas.

Velionis Aleksas buvo ramaus būdo, bet kietas ir nepalenkiamas savo įsitikinimuose.

Atsisveikinimas su velioniu Aleksu Siliūnu įvyko 1980 m. gruodžio 15 d. Petkaus Marquette koplyčioje. Po maldų ir Marijos giesmės Alekso Siliūno nueitą gyvenimo kelią ir tragiškos mirties aplinkybes nušvietė studijų ir visuomeninės veiklos bendramintis A. Juodvalkis.

Su filisteriu Aleksu atsisveikino Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirmininkė Gražina Gražienė, Lietuvių tautinio akademinio sambūrio pirm. fil. Antanas Kalvaitis, LB Marquette Parko apylinkės pirmininkė Birutė Vindašienė, Marquette Parko namų savininkų draugijos vardu — adv. Charles Kal (Kalinauskas). Šeimos pageidavimu, kalbėtojų skaičius buvo ribojamas.

Visi kalbėtojai išreiškė nuoširdžią užuojautą žmonai Onutei, vaikams — Nijolei ir Donatui su šeimomis. Apgailestavo ankstyvą ir tragišką atsiskyrimą. Atsisveikinimas baigtas visiems sugiedojus tautos himną.

Palaidotas gruodžio 16 d. iš šv. M. Marijos Gimimo Marquette Parko) parapijos bažnyčios, šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Paskutinį patarnavimą atliko kan. V. Zakarauskas, giedojo solistai — Dana Stankaitytė ir Bernardas Prapuolenis,

vargonavo Antanas Kalvaitis.

Atsisveikinime dalyvavo stebėtinai daug žmonių ir netilpo dvigubos koplyčios patalpoje, į kapines lydėjo 61 automobilis. Tai protestas prieš policijos nesugebėjimą apsaugoti žmonių gyvybes.

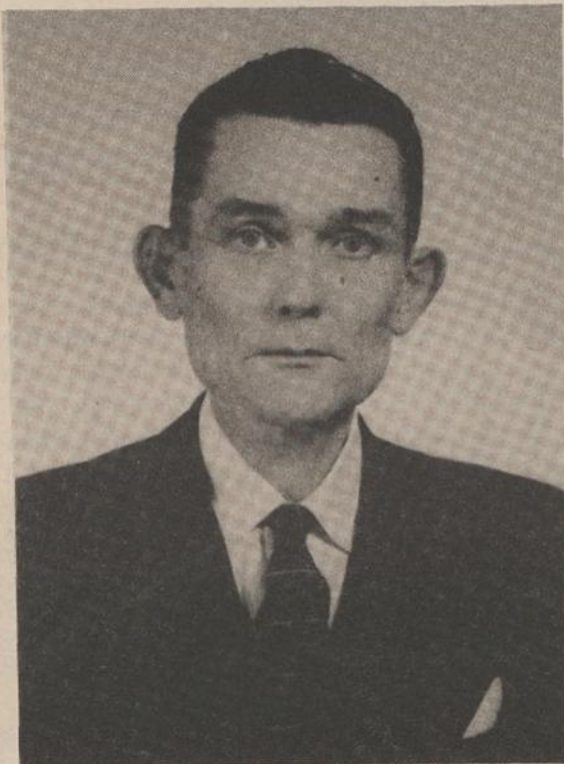
Liūdesyje liko žmona Onutė, duklė Nijolė su vyru Liūtu ir 4 vaikais Griniais, sūnus Donatas su žmona Vida, broliai — Bronius su šeima ir Kazys su žmona (dėl ligos negalėję dalyvauti), Lietuvoje Mečys su šeima ir Sibiro tremtyje sesuo Bronė su vyru.

Velionis Aleksas palaikė tamprų ryšį ne tik su plačiai išsisklaidžiusiais savo šeimos nariais, bet ir gausiais giminėmis.

Karstą nešė 8 jauni velionio giminaičiai: 2 Griniai ir 6 Siliūnai.

Per ankstį žiaurūs piktadariai nutraukė Aleksandro Siliūno gyvenimo siūlą, palikdami giliame liūdesyje šeimą ir gimines. Ko nespėjo padaryti žiaurusis Lietuvos okupantas, tą atliko, žmogaus teisių gynimo vardu, plačiai ir garsiai šaukias juodasis teroristas.

(aj)

A.A. Aleksas Siliūnas

A. A.

ALEKSUI SILIŪNUI

skaudžiose aplinkybėse mirus, jo žmoną ONĄ, sūnų DONATĄ, dukra NIJOLĘ, brolius KAZIMIERĄ ir BRONIŲ su jų šeimomis nuoširdžiai užjaučia

Stella ir Vytautas
A b r a i č i a i

A. A.

ALEKSUI SILIŪNUI

tragiškai mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną ONUTĘ, dukrą NIJOLĘ GRINIENĘ su šeima, sūnų DONATĄ su žmona, brolius BRONIŲ ir KAZIMIERĄ su šeimomis ir kitus gimines bei artimuosius

Vaclovas ir Vanda
M a ž e i k a i

A. A.

ALEKSUI SILIŪNUI

tragiškai mirus, liūdesio prislėgtus jo mielą žmoną ONUTĘ, brolius KAZI ir BRONIŲ SILIŪNUS bei jų šeimas ir kitus šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučiam ir kartu liūdim

Julė, Jonas ir duklė Onutė
Z o s t a u t a i

ALEKSUI SILIŪNUI

mirus, jo žmoną ONĄ, brolius KAZI ir BRO-

NIŲ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia

Stefa ir Vladas
V a s i k a u s k a i

■ Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

REMIJA PEDAGOGINIŲ INSTITUTŲ

Lietuvių tautinis akademinis sambūris sueigą turėjo 1980 m. gruodžio 11 d., Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Sueigai vadovavo pirm. Antanas Kalvaitis, o sekretoriavo Jonas Grigaitis. Sueigą pagerbė savo atsilankymu Pedagoginio Lituanistikos Instituto rektorius prof. dr. Jonas Račkauskas.

Sambūryje yra susitelkę vyresnieji tautinių korporacijų nariai. Sambūris pagrindiniu uždaviniu pasiėmė Pedagoginio Lituanistikos Instituto (PLI) remimą. Beveik penkiolika metų, kaip Sambūris kiekvienais metais sutelkia 1000 dol. ir įteikia PL Institutui.

Pirm. A. Kalvaitis, linksmai nusiteikęs pareiškė, kad Sambūrio valdybon kandidatų netrūksta ir esantieji valdyboje, kiekvienais metais sumoka po 100 dol., o išdininkui belieka surinkti kitus 500 dol. Padidinus valdybą iki 10 asmenų, išdininkui palengvėtų darbas, nes tūkstantinė būtų sumetama posėdžių metu. Pranešė, kad dabartinė valdyba, sutinka pasilikti dar vienam dviejų metų terminui. Dalyvavusieji plovimu pritarė.

Platesnį pranešimą padarė PLI rektorius prof. dr. Jonas Račkauskas. Prvesta programos reforma ir dabar visiems privalomas trijų metų kursas. Gautoji parama iš Federalinių įstaigų (50,000 dol.) gali būti naudojama tik specifiniams tikslams — mokslo priemonėms. Kol yra gyvų lituanistų, literatų, istorikų, bandoma jų paskaitas įrekoruoti į video juostas. Kasetės kainuos po 12 dol. ir studentai, gyvenantieji tolimuose pasviečiuose, galės klausytis paskaitų ir matyti lektorius, lyg sėdėtų gyvoje auditorijoje. Net rekordavimo priemonėms — aparatams gautų pinigų negalima panaudoti, todėl teko kreiptis į Lietuvių Fondą. Buvo gauta 5,000 dol. suma ir įsigyti reikiami aparatai. Institute šiais metais yra 40 studentų.

Projekto vykdymo talkininkė Smilgaitė, susirinkusiems pademonstravo vieną paskaitą.

Nors ir paprastą, prieššventinį ketvirtadienio vakarą, buvo susirinkę virš 20 akademikų, besidominčių lituanistiniu švietimu. Išdininko St. Vidmanto pasiūlymu, Vasario 16 gimnazijai paremti, paskirta 100 dol., nenuskriaudžiant PL Instituto.

L.T.A. Sambūrio valdybą sudaro: pirm. Antanas Kalvaitis, vicepirm. Alfon-

sas Pimpė ir St. Virpša, sekretorius Ignas Andrašius ir išdininkas Stasys Vidmantas.

Valdybai linkime sėkmės ir ištvermės, remiant lituanistinį švietimą.

DR. T. REMEIKIO KNYGOS KRIKŠTYNOS

Dr. Tomo Remeikio knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania" sutiktuves įvyko 1980 m. gruodžio 13 d. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijos patalpose, Chicagoje. Vakaronę atidarė ir pravedė Bronius Nainys, buv. PLB valdybos pirmininkas.

Apie knygos atsiradimą ir autorių kalbėjo Algimantas Gečys, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas. Dokumentų rinkinio apie Lietuvos okupaciją ir vykdomą tautos genocidą, trukumas buvo jaučiamas visą laiką. Politinių mokslų dr. Tomas Remeikis buvo pakviestas parašyti dokumentuotą knygą. LB Visuomeninių reikalų taryba sudarė minimalias darbo sąlygas. Darbas truko 10 metų ir šiandieną turime beveik pilną dokumentų rinkinį apie okupanto vykdomą genocidą ir tautos pasipriešinimą. Be to dr. T. Remeikis kiekvienais metais parašo metinius raportus ir LB išleidžia atskira knyga — The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania. Tokios knygos leidžiamos nuo 1972 metų.

Dr. Benediktas Mačiuka į knygą pažvelgė istoriko kritiškais akimis. Knygą paskirstė į įvadą, dokumentaciją ir jų pristatymą bei aptarimą. Stalino laikotarpis ir partizaninis pasipriešinimas 1944-1952 m. yra skirtingi nuo vėlesnio laikotarpio. Po Stalino mirties režimo varžtai truputi atsilėjo ir suminkštėjo.

Technologija yra dviašmenis kardas. Padeda ir disidentams ir policijai. Disidentiniam judėjimui įsisiūbuoti padėjo Čekoslovakijos įvykiai (1968 m.). Žmonės praregėjo ir pradėjo reikauti konstitucinių laisvių. Ir šiandien lietuvių judėjimas reiškiasi konstitucijos ribose. Pasipriešinimas veda į ekonominį nepriklausomumą. Pramonės augimas ir jos nukreipimas į periferiją (naftos rafinerijos prie Mažeikių, atominė jėgainė prie Ignalinos ir kt.) apsaugo didžiuosius miestus nuo taršos. Darbo jėgos 80% sudaro lietuviai, nors į sunkiąją pramonę labai skverbiasi rusai ir kiti "brolišku" respublikų gyventojai.

Institucinis pasipriešinimas yra platesnis, kaip mes matome, bet sunku nustatyti tikrus kolaborantus

nuo tariamųjų ir to dokumentuoti neįmanoma. Knygos 4/5 sudaro dokumentų vertimai ar jų ištraukos. Trūksta KGB archyvų. Vertimai tikslūs, kalba gera, šaltiniai sužymėti. Knyga yra geras atsakymas į sovietinius iškraipymus, sėmingas bandymas rezistenciją įterpti į mokslo rėmus, geras dokumentų rinkinys anglų kalba.

Dėkojo autoriui dr. T. Rereikiui ir leidėjui Lietuvių Bendruomenei.

Vakaronės vadovas Br. Nainys leido laikraštiniams 15 min. diskusijas, kuriose dalyvavo A. Juodvalkis, K. Bradūnas, J. Janušaitis, kun. V. Rimšelis, Z. Rekašius. Į paklausimus atsakė dr. B. Mačiuka.

Dr. T. Remeikis trumpai atsakė į prelegento padarytas pastabas, su vienu sutikdamas, su kitomis nesutiko ir paliko prie savo teigimų. Plačiau kalbėjo apie rezistenciją kitų tautų, esančių Sovietų sąjungoje: Kaukazo, europinės ir azijatinės tautos, ukrainiečius ir mūsų kaimynus estus ir latvius.

Rusijos disidentų yra mažai ir tik Maskvoje, nepasiekia masių ir nesudaro grėsmės valdančiųjų politinei sistemai. Ukrainiečiai sudaro 74% gyventojų ir jų tautinis susipratimas auga. Stipriausios yra turkų — moslemų tautos. Rusų procentas mažėja, nesimaišo etniškai, jos auga, bet yra atsilikusios politiškai nesvarios.

Pabaltiečių tarpe disidentinis judėjimas stipriausias Lietuvoje, o silpniausias Latvijoje (tik 53% gyventojų yra latviai). Pogrindžio leidiniai gausiausi Lietuvoje, ypač reikšminga LKB KRONIKA. Religija labai reikšminga, bet nėra lemianti.

Išvadoje pabrėžė, kad laisvės kova turi ilgą perspektyvą, su kuria turi skaitytis visi: tauta ir iš-eivija.

Dr. T. Remeikio žvilgsnis į rezistencinį judėjimą Sovietų Sąjungos rėmuose esančių tautų, buvo įdomus ir naudingas. Šią studiją reiktų išleisti atskirus leidinius.

Pabaigoje dr. T. Remeikis padėkojo visiems talkininkams, leidėjams, finansuotojams ir šio vakaro rengėjams.

Diskusijos buvo trumpos, nes vėlokas laikas neleido plačiau pasisakyti.

Vakaronę surengė JAV LB Visuomeninių reikalų taryba ir akademinis skautų sąjūdis.

Vakaronė užtruko 4 val. 40 min. Rengėjai pakvietė dr. T. Remeikį, dr. B. Mačiuką, A. Gečį ir visus dalyvius į knygos apilaušimą šampanu.

Vakaronė buvo tikrai akademinio lygio, gerai koordinuota ir prvesta. Pri-

KALEDŲ ir NAUJŲŲ METŲ
proga sveikiname gimines, draugus ir
pažįstamus.

Birutė ir Bronius
Kasakačiai

sirinko pilna Čiurlionio Galerija ir stovintieji turėjo truputi pavargti.

Knyga: OPPOSITION TO SOVIET RULE IN LITHUANIA 1945-1980. Autorius — Thomas Remeikis, išleido Lituanistikos Instituto su JAV LB parama. Knyga gaunama 2422 So. Marquette Rd., Chicago, IL 60629. Kaina 15 dol. Autorius knygą dedikavo žmonai Nijolei ir vaikams: Gintai, Audriui ir Petriui.

Autorius žodžiu ir knygose išreiškė padėką Algimantui Gečiui, Krašto valdybos pirm. ir dabartiniam Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkui, talkininkams: Broniui Railai, Antanui Šovai, Karoliui Drungai, Broniui Kvikliui, Algirdui Vokietaičiui, Marijai Žymantienei, kun. Pranui Garšvai, kun. Kazimierui Pugevičiui, Aldonai Zailskaitai, Gintai Remeikytei, Algiui Lukui ir dailininkui Vincentui Lukui.

SOLISTĖS A. ŠVEDIENĖS KONCERTAS

Solistės Aldonos Stempužienės-Švedienės koncertas, akompanuojant kompozitoriui Jonui Švedui, įvyko š. m. gruodžio 14 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Pirmoje dalyje atliko L. Beethoveno ir F. Shuberto kūrinis vokiškai ir H. Villa-Labos — portugališkai. Publika šiltai sutiko solistę ir išprašė bisui.

Po pertraukos, lietuviškai padainavo K. V. Banaičio, J. Gruodžio, J. Tallat-Kelpšos, J. Juzeliūno ir akompanatoriaus J. Švedo kūrinis. Įtarpoje kompozitoriui J. Švedas paskambino savo kūrybos. Publikai vis ploviant, solistė padainavo virš programos.

Rengėjų ir gerbėjų, solistė buvo apdovanota keliomis gėlių puokštėmis.

Koncerto programa buvo naujoviška ir gerai atlikta. Publika, kurios tarpe matėsi daug Chicagoje ir apylinkėse gyvenančių dainininkų ir muzikų, šiltai priėmė solistę ir negailėjo plojimų.

Po koncerto, rengėjų kvietimu, buvo pabendrauta ir pasivašinta kavinėje. Publikos buvo vos pora šimtų, o koncertas buvo vertas didesnio dėmesio. Chicago visuomenė tebebuvo neatsigavusi po teatro festivalio ir gausių kitų renginių. Balių, koncertų, vakaronių kiekvieną savaitgalį visose lietuvių salėse buvo gausu, o lankytojai, su mažomis išimtimis, yra tie patys žmonės, dažniausiai pensininkai. Laikas, sveikata ir finansai dažnai nulemia renginių lankymo dažnumą.

Koncertą rengė Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla.

★

• Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pokylis įvyks 1981 m. sausio 17 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Programą išpildys PLB talkininkai solistai — Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis. Šokiams gros Bichnevičiaus orkestras.

Visi prašomi dalyvauti ir paremti PLB valdybos kultūrinę veiklą bei ryšius su tolimesnių kraštų lietuviais.

Rengėjų komitetas praneša, kad bus pasamdytas spec. policininkas ir teiks apsaugą.

Bilietai pas komiteto narius ir Vaznelių prekyboje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVO
PRENUMERATĄ

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

DAIL. D. JURGUTIENĖS PARODA

Detroitiškės dail. D. Jurgutienės meno paroda, L. Skautų Sėsėrijos suruošta Čiurlionio galerijoje, Chicagoje lapkričio 21-30 dienomis praėjo dideliu pasisekimu. Per atidarymą arti dviejų šimtų žmonių pripildė tris galerijos sales. Iš Detroito buvo atvykęs JAV LB pirmininkas V. Kutkus. Paroda buvo labai įvairi ir turtinga: buvo išstatyta 43 aliejiniai, akriliniai ir akvarelės darbai, kurių daug pasiliko Chicagoje.

KUČIŲ VAKARIENĖ

Skautiškoji šeima gruodžio 14 d. kartu atšventė kūčių vakarienę. Gabijos ir Baltijos tuntų sueigai ir bendrai su šeimomis kūčių vakarienei susirinko į Dievo Apvaizdos Kultūros centrą. Vyr. skautės papuošė didelę eglutę lietuviškais šiaudinukais, kuria džiaugsis visi kultūrinio centro lankytojai.

SKAUTIJOS SUKAKTIS

Detroito skautija švęs savo 30 metų sukaktį sausio 17-18 dienomis. Šeštadienio vakarę, 7 val. įvyks linksmavakaris su jaunimo talentų programa, šokiais prie "Romantikos" orkestro ir lietuviškais valgiais ir gėrimais apkrautų stalų. Programoje jau sutiko dalyvauti jaunimo talentai iš Clevelando. Detroito skautija kviečia svečius, ypač jaunimą iš Clevelando, Chi-

cago ir Kanados dalyvauti šventės linksmavakaryje. Įėjimas suaugusiems 5 dol., jaunimui 2.50 dol. Sekmadienį, sausio 18 d. skautai organizuotai dalyvauja mišiose ir iškilmingoje 30-čio tuntų sueigoje.

SVEIKINIMAS

Dail. Danguolė Jurgutienė sveikina Dirvą jos garbingos 65 metų sukakties proga ir įteikė auką 15 dol.

SLA 352 KUOPOS VALDYBA

Metiniame susirinkime, įvykusiame gruodžio 7 d. buvo perrinkta 1981 metais kuopos valdyba. Antanas Norus — pirmininkas, Nijolė Šnapštienė — vicepirmininkė, Elzbieta Jodinskienė — finansų sekretorė, Petras Januška — sekretorius, Petras Bliūdžius — išdininkas, Bronius Burbas ir Jonas Gaižutis — išdė globėjai. Antanas Grinius — kuopos korespondentas. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti mirę nariai: Petras Padolskis ir Kazys Vaikutis. Po susirinkimo N. Šnapštienė ir E. Jodinskienė visus pavaišino. Tai tikrai buvo sklandus ir linksmas susirinkimas.

★

Dirvos skaitytojas Stasys Bartkus pratęsė 1981 metams Dirvos prenumeratą ir įteikė Dirvai paremti auką. Jis pakeitė ir adresą, kuris dabar yra: 5794 Ogden, Detroit, Mich. 48210.

Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė su detroitische dail. D. Jurgutiene ir vyr. sk. I. Kereliene dailininkės parodoje Čiurlionio galerijoje.

J. Tamulaičio nuotr.

• Stasys Garliauskas, sušlubavus sveikatai, pasitraukė iš Detroito radijo valandėlės "Lietuv i š k a s Balsas" redaktoriaus — pranešėjo pareigų. Pavasarį planuoja persikelti gyventi į savo įsigytą ūkį prie Pilėnų ir Dainavos stovyklų, Manchester, Michigan.

SU A. A. PRANU PRANAČIU ATSIŠVEIKINANT

Pranas Pranaitis buvo gimęs 1896 m. sausio 25 d. Šakių apskr. Ilgą laiką tarnavo Kudirkos Naumiestyje kaip miesto savivaldybės sekretorius, o vėliau burmistru. Karo metu 1944 m. persikėlė į Vokietiją ir gyveno Memmingeno ir Dillingeno lietuvių stovyklose. Į Ameriką atvyko 1950 m. ir apsigyveno Detroito. Iki pensijos dirbo Fordo fabrike. Išėjęs į pensiją džiaugėsi gyvenimu, bet neilgai. Lapkričio 30 d. užbaigė šio pasaulio kelionę.

Prano Pranaičio kūnas buvo pašarvotas V. Baužos, Jolantos Zaparackienės vadovaujamose laidotuvių namuose. Gruodžio 2 d. šv. Antano parapijos kleb. kun. Alfonsas Babonas atkalbėjo rožinį ir rytojaus dieną jam atlaikius parapijos bažnyčioje už velionies vėlę mišias, amžinam poilsiui buvo nulydėtas į švento Kapo kapines, kur ilsėsi mirusi jo žmona.

pijos Kultūros centre: 8 v. v. kokteilis, 9 v. v. šilta vakariene ir 12:30 šalti užkandžiai.

Šokiams gros "Kontinental" orkestras. Stalai ir vietos užsakomos pas Ramunę Mikailienę, telef. 879-2092. Įėjimas: \$25 vienam asmeniui ir \$45 porai.

Visi kviečiame dalyvauti.

Dariaus-Girėno klubas ir Lietuvių Namų draugija Naujųjų Metų sutikimą ruošia Lietuvių namuose. Bus vaišės ir šokiai. Įėjimas tik \$10.00. Norintieji dalyvauti registruojasi telef. 894-9775. Pradžia 9:00 v. v.

★

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkių visiems šio skyriaus Dirvos skaitytojams.

• Detroito Jaunimo Choro tėvų komiteto išd. V. Petrulis už "Sekminių vainiko" reklamavimą atsuntė Dirvai paremti 15 dol. Ačiū.

• Kl. Čeputis, gyv. Muskegon, Mi., įvertindamas a. a. adv. Jono Našliūno patriotiškumą, jam pagerbti ir kad jo idėjos gyvuotų Vliko rezistencinei veiklai stiprinti Tautos Fondui įteikė 100 dol. auką.

FELTONVILLE

3 br., 1 1/4 ba, Row, move in condition. \$22,900.

OAK LANE

Immac. 3 br. 2 1/2 ba, Twin. Ranch. Fin. base. \$4,500.

MARIAN REINHEIMER

215 TU 6-1717

WANTED EXPERIENCED FOREMAN
EXPERIENCED CORRUGATOR FOREMAN
and
EXPERIENCED FINISHING FOREMAN

To work in Southwest area. Excellent climate opportunity for advancement. Salary commensurate with experience & ability. Send resume: To Personnel Department. SOUTHWEST FOREST INDUSTRIES
6968 Industrial
El Paso, Texas 79915
or call 915-779-3900
An Equal Opportunity Employer (47-2)

A. A.

ALGIUI ATKOČAIČIUI

mirus, skausme likusius žmoną ALBINĄ, sūnus KESTUTĮ ir DRASUTĮ, tėvus JONĄ ir ANELEJ ir seserį DANĄ nuoširdžiai užjaučiame

A.L.T. S-gos
Detroito skyiaus
valdyba ir nariai

Aktoriui

KAROLIUI BALIUI

mirus, jo žmonai STEFANIJAI, sūnui KESTUČIUI ir visiems jų artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Irena ir Vytautas Alantai
Vera, Laura ir Algis Alantai
Ginas Alantas ir
Eugenija Baleišienė-Baranauskienė

"Pakalnės medžiai". Dail. D. Jurgutienės aliejaus kūrinys. Vienas iš parodos Čiurlionio galerijoje.

ELECTRICAL MECHANICAL TECHNICIAN

WE HAVE AN IMMEDIATE OPENING IN OUR EQUIPMENT MAINTENANCE GROUP FOR EXPERIENCE TECHNICIAN. REQUIRES MINIMUM 3 YEARS IN ELECTRONIC AND MECHANICAL REPAIR OF AUTOMATED PRODUCTION EQUIPMENT. MUST BE ABLE TO INTERPRET AND USE BLUE PRINTS, & SCHEMATIC DRAWINGS.

Call 214-349-0190 for interview appointment

OPTIC ELECTRONIC CORP.

11477 Pagemill Rd.

Dallas, Texas 75243

Equal Opportunity Employer M/F

(47-48)

Laisvės kovotojo Vlodo Šakalio viešnagė Kanadoje

J. Varanavičius

Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos ir Kanados Lietuvių žmogaus Teisėms Ginti Komiteto pakviestas, Lietuvos rezistentas V. Šakalys praeitų metų pabaigoje lankėsi Kanadoje, kur jo viešnagė paliko žymių pėdsakų lietuvių kolonijoje, kanadiškoje spaudoje ir susitikimuose su Kanados valdžios ir politinių partijų atstovais.

Toronte V. Šakalys padarė išsamų pranešimą lietuvių visuomenei spalio mėn. 9 d. Prisikėlimo parapijos salėje ir spalio 14 d. Toronto Lietuvių Namuose jauniui. Nuvykęs į Halmiltoną, svečias padarė pranešimą hamiltoniškams ir sekančią dieną kalbėjo Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavime.

V. Šakalys savo pranešime supažindino klausytojus su įvykiais Lietuvoje pasibaigus karui. 1945 iki 1954 m. Lietuvoje vyko kruvinas partizaninis karas. Mūsų tauta neteko daug žmonių, kurių daug žuvo partizanų kovose ir daugiau buvo išvežta į Sibirą. Po šių tragiškų įvy-

kių iki 1972 m. kraštas pergyveno politinės ir moralinės depresijos periodą. 1972 m. susideginus Kalantai ir pasirodžius LKB kronikai bei vėliau kitiems pagrindžio leidiniams, kurių šiuo metu išeina apie 15, Lietuva pradėjo naują politinio pasipriešinimo okupantui laikotarpį. Atsirado rezistencinis judėjimas, sudarytas žmogaus teisėms ginti komitetas ir kiti slapti organizaciniai vienetai, kurie siekia nepriklausomybės atstatymo. Rusų disidentai siekia žmogaus teisių apsaugojimo, bet yra priešingi okupuotų kraštų atsiskyrimui iš Rusijos imperijos. Rusija šiuo metu pergyvena labai didelę ekonominę, ideologinę ir politinę krizę. Mokslas yra pavirtęs gamybine jėga, kurią kontroliuoja valstybė. Jokia kūryba yra neįmanoma be laisvės. Dėl šios priežasties Sovietų Sąjunga nedaro ekonominės ir socialinės pažangos. Ji stengiasi pasinaudoti Vakarų valstybių ekonomine pagalba, be kurios sovietinė valdžia ilgai negalėtų išsilaikyti. Komunistų partijos

vadai supranta, kad jų ekonominė sistema yra privedus kraštą prie pažangos stagnacijos ir dėl to atsirado liberalėjimo reiškinys. Milicija jau nėra visagalė, negali kankinti tardomųjų ir su ja galima stipriai pasiginčyti. Visi tiki ir laukia, kad komunistinė sistema ilgai neišsilaikys ir lietuviai mano, kad per 20 metų Lietuvos politinė padėtis pasikeis. Senoji lietuvių karta pergyvenus vykusias Lietuvoje žudynes, terorą ir išvežimus, dar ir dabar gyvena tų įvykių baimės įtakoje, linkę prisitaikinti prie esamų gyvenimo sąlygų ir stengiasi savo vaikus sulaikyti nuo betkokios prieš okupantą nukreiptos veiklos. Tačiau jaunimas tos baimės nejaučia, yra tautiškai susipratęs, sąmoningas, ir nebijo nei pavoju nei grėsinimų.

V. Šakalys taip pat papasakojo ir apie savo kelionę iš Sovietų Sąjungos, asmeniškų pergyvenimų ir pavojus pereinant Sovietų Sąjungos-Suomijos sienos apsaugos zoną, kurioje reikėjo nugalėti galias pelkes, ežerus, išartus laukus, elektros vietas ir pasienio sargybinius su šunimis. Šie jo atviri ir nuoširdūs pasakojimai visiems padarė gilių įspūdį ir iš jų kiekvienas klausytojas gavo bendrą supratimą, kokia geležine siena yra apsupta mūsų tėvynė Lietuva.

V. Šakalys turėjo pokalbių su Kanados didžiosios spaudos atstovais, kurių pasekoje buvo paskelbta įvairių straipsnių.

Idomų straipsnį paskelbė Toronto "The Sunday Sun": "Lithuanian dissident warn West. Soviet gearing for war". Šiame pokalbyje su straipsnio korespondentu, V. Šakalys informuoja, kad Sovietų Sąjunga skubiai ruošiasi karui prieš Vakarus. Šis jo išpėjimas yra paremtas šiais daviniais: slapto Maskvos politbiuro informacijos, kaip Sovietų valdžia planuoja laimėti karą prieš Vakarus, kurios buvo svarstyty Lietuvoje įvykusiame aukštų ministerių slaptame posėdyje; vykdomi kariuomenės manevrai su milicijos daliniais, dideli civilinės gynybos manevrai visoje Sovietų Sąjungoje, sudaryti sąrašai disidentų ir nepatikimųjų juos sunaikinti karo atveju, pastatyta labai daug maisto sandėlių, išpėtos Pabaltijos respublikų planavimo komisijos nuo šio rudens nenaudoti iš užsienio užsakyimų ir išsiversti tik su savo gaminiais. V. Šakalys korespondentui paaiškino, kad sovietai atsisakė panaudoti kariuomenę sutriuškinti

Lenkijos sukilusius darbininkus, kad nesutrukdžius vykstančių pasirošimų karui.

Otavoje V. Šakalys susitiko su parlamento nariais ir vyriausybės atstovais.

Buvo labai įspūdingas V. Šakalio priėmimas Ontario provincijos parlamente. Čia jį pasveikino vyriausybės ministeris Bob Welch, socialistų vadas Cassidy, socialistų atstovas Duksza ir liberalų partijos vadas S. Smith pasveikinęs lietuviškai.

Parlamento nariai, spaudos atstovai buvo aprūpinti aktualia informacija apie Lietuvą įteikta jiems pagarsėjusio pareiškimo tekstu, kurį pasirašė lietuvių, latvių ir estų rezistentai, reikalavę panaikinti Molotovo-Ribbentropo paktą ir atstatyti Pabaltijos kraštų nepriklausomybę. V. Šakalį globojo ir jo susitikimus paruošė Kanados Lietuvių žmogaus Teisėms Ginti Komitetas, bendradarbiaudamas su KLB krašto valdyba.

A. A.

ALBINUI S. TREČIOKUI

mirus, jo žmonai ONAI, sūnui ALBINUI, broliams KAZIUI ir ANDRIUI bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia

Stella ir Vytautas
Abraičiai

A. A.

ALBINUI S. TREČIOKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo broliui KAZIUI su žmona GENUTE ir visai vėlionies šeimai

Liucija ir Antanas
Petroniai

Mylimai mamytei, Sibiro kankinei, Lietuvoje mirus, jos dukrai

EDAI BRAŽĖNIENEI

ir jos šeimai mūsų nuoširdi užuojauta

Lietuvių Moterų Klubo F-jos
Waterburio Klubas

A. A.

PETRAS KĖŽELIS

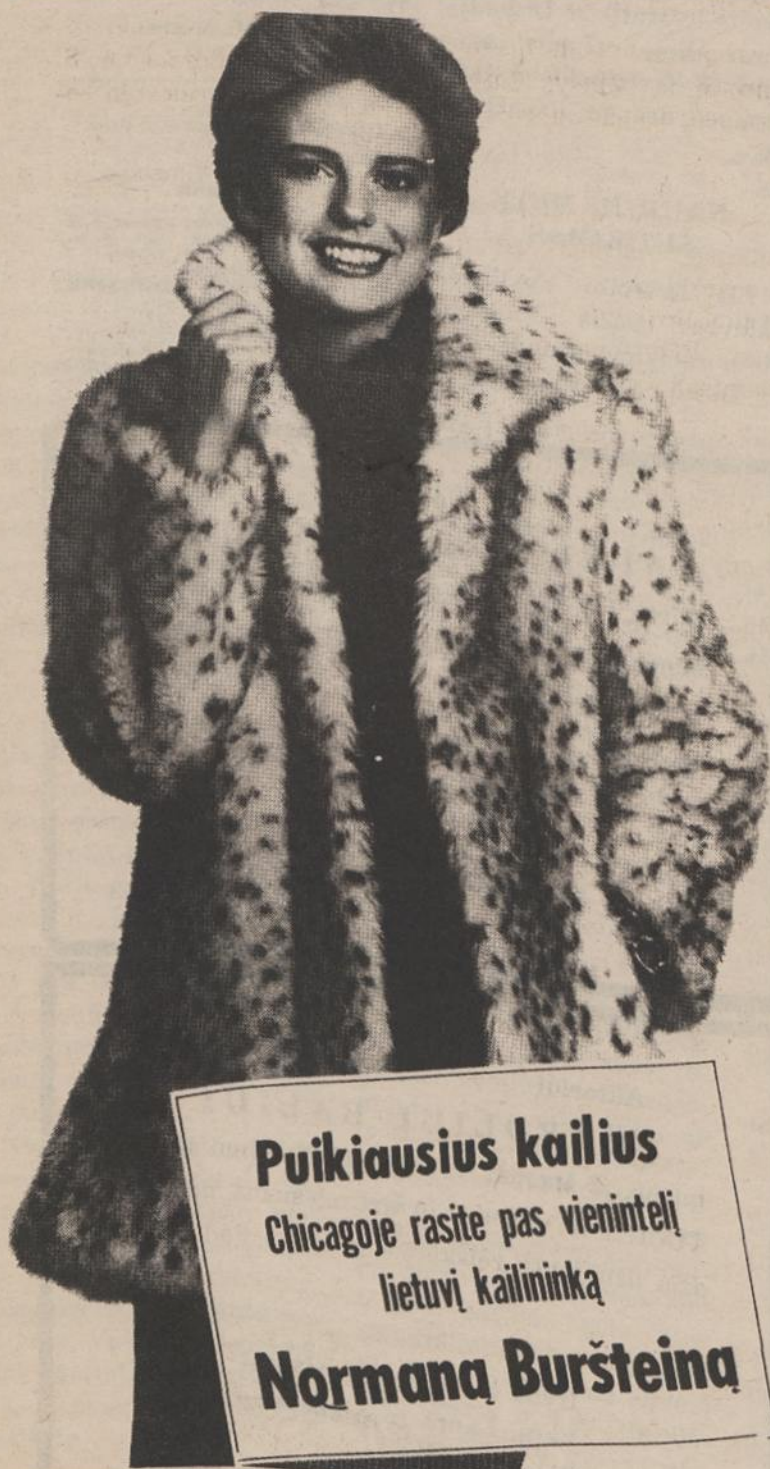
Gyveno Chicago, Illinois.

Mirė gruodžio mėn. 13 d., 1980 m., sulaukęs 72 metų amžiaus.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Bronislava (Satkauskaitė), sūnus Algimantas, marti Alė, 2 anūkai Žibutė ir Robertas, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Laidotuvės privačios.

Laidotuvių direktorius Donald A. Petkus,
Telefonas — 476-2345.

Puikiausius kailius

Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvi kailininką

Normana Buršteina

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Bostono lietuviai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SUKAKTIS

Lietuvos karių veteranų sąjungos "Ramovė" Bostono skyrius lapkričio 23 d. surengė 62-ąją Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimo šventę. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje kariai veteranai dalyvavo su vėliavomis, o 3-čią valandą po pietų minėjimas vyko S. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

Minėjimą pradėjo "Ramovės" skyriaus pirm. inž. Bronius Galinis. Buvo įneštos vėliavos, sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai. Parapijos kleb. kun. Albertas Kontautas sukalbėjo maldą. Tylos minute buvo pagerbti šiais metais mirę skyriaus ramovėnai: Bronius Utenis, Kazys Merkis ir Petras Būtėnas.

Pirmininkui išvardinus, Irena Galinienė prisegė gėlytes savanoriams-kūrėjams: Juozui Liutkoniui, Silvestriui Kontautui, Antanui Bartasiūnui ir Stasiui Grieželiui.

Svečias kalbėtojas Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis iš New Yorko pradėjo kalbą, kaip jis prieš 36 metus, jaunas Lietuvos diplomatinės tarnybos narys, buvo pakviestas į tą patį Bostoną kalbėti. Tada lėktuvų susisiekti nebuvę. Jis plaukęs laivu iš New Yorko visą naktį. Tai gi manęs, jeigu tiek ilgai reikia keliauti, tai reikia ilgai ir kalbėti. Kai po valandos jis maždaug įpusėjęs savo kalbą, gaves iš rengėjo adv. Antano Shallnos, kuris vėliau buvęs Lietuvos garbės konsulu, raštelį, kad trumpintų savo kalbą. Taip ir padaręs. Salėje priėjusi viena moteris ir pasakiusi: Tamsta gražiai kalbėjai, tik aš nieko nesupratau.

Po šios įžangos, konsulas Simutis perėjo prie Lietuvos kūrimosi laikų. Jeigu nebūtų buvę kam apginti Vasario 16-sios Lietuvos nepriklausomybės akto, tai tas aktas ir būtų likęs tik popieriuje. Lietuviai savanoriai ir kariai pavertę tą aktą tikrovę — Lietuva atgavusi savo nepriklausomybę. Tuo laiku kėlėsi ir skelbė savo nepriklausomybes daug pavergtų tautų: Suomija, Estija, Latvija, Lenkija, Ukraina ir daug kitų. Lenkams buvę bėpiga, nes ji turėjo savo užtarėjus prancūzus. Lietuviai tuo laiku neturėję draugų iš didžiųjų valstybių, kuriuos būtų rėmusios Lietuvos nepriklausomybę. Lietuviai savo jėgomis turėjo apginti tą nepriklausomybės aktą ir jį apgynę. Tuo tarpu Ukraina, kuri turi apie 30 milijonų gyventojų, nepajė-

gė apginti. Lietuvos tarptautinis pripažinimas irgiėjo labai pamažu. Net Jungtinės Amerikos Valstybės su prezidento Wilsono punktais, Lietuvą pripažino tik 1922 metais. Bet kai pripažino, tai to pripažinimo ir laikosi iki šių dienų.

Visos kolonialinės imperijos atsisakiusios savo kolonijų ir sutekusios joms laisvę. Tik vienintelė Sovietų Rusija ne tik neatsisakė kolonializmo, bet dar daugiau plečia savo imperiją — Afganistanas yra nauja auka. Tačiau ir Rusijai ateis galas ir ji subirės. Tada kelsis visos pavergtos tautos. Dar kalbėjo apie ryšius su kitų valstybių konsulais ir jų nuosirdų bendradarbiavimą.

Paskaita buvo aktuali, neperilga ir įdomi. Susirinkime dalyvavusi Sofija Jasaitienė a. a. dr. Domo Jasaičio našlė, buvo pagerbta prisegant jai gėlytę, nes ji buvo viena iš tų, kuri organizavo Lietuvos savanorius.

Meninę dalį pravedė Irena Galinienė. Programą atliko solistas Benediktas Povilavičius ir muz. prof. Jeronimas Kačinskas.

Jonas Rūtenis paskaitė savo kūrybos tris eilėraščius.

Solistas Benediktas Povilavičius visada yra mielas ir visų mėgiamas, lygiai jo akompaniatorius prof. Jeronimas Kačinskas. Klausytojai jo taip lengvai nepaleidžia iš scenos.

Poetas Jonas Rūtenis jau seniau girdėtas. Jo kūryba yra gili ir prasminga ir jis pats ją gyvai perduoda.

Po visos programos, vyko vaišės, paruoštos ponijų.

KALĖDINĖ VAKARONĖ-KUČIOS

Gruodžio 14 d. S. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas surengė kalėdinę vakaronę — Kučias. Trečio aukš-

to salėje jau laukė gražiai papuošti stalai. Prisirinko apie pusantro šimto asmenų į šias Kučias, kuriose buvo ne tik kučių valgiai, bet ir graži meninė programa.

Klubo pirmininkė Elena Vasyliūnienė kalbėjo apie Kučių prasmę. Šv. Petro lietuvių parapijos naujas vikaras Robertas P. Volungevičius palaimino valgius, o tada prasidėjo kučių vakarienė, kurią paruošė klubo narės, vadovaujant Onai Vilėniškienei ir Mildai Norkūnienei.

Meninę programą pradėjo Ivaškų vadovaujamo šokių sambūrio mažieji šokėjai, dvi grupės, pašokdami po vieną šokį. Aktorė-režisierė Aleksandra Gustaitienė paskaitė Povilo Žičkaus "Keturios tikros gyvenimo Kučios".

Gregorius Dausa paskambino fortepijonu šopeno "Valsas" ir Rachmaninovo "Preludą". Tada solistas Benediktas Povilavičius, akompanuojant prof. Jeronimui Kačinskui, padainavo: M. Petrausko "Šią naktelę", B. Budriūno "Mergutėlė mano", Lucy "Ave Marija", Simaus "Šventa naktis" ir J. Kačinsko "Mes einame per tamsią naktį", žodžiai St. Santvaro. Plojimams nesustojant, padainavo dar porą dalykelių.

Po programos, kun. Volungevičius sukalbėjo maldą.

Visą šio vakaro programą buvo tikrai šventiškoji nuotaikoj.

NAUJA SO. BOSTONO PILIEČIŲ KLUBO VALDYBA

Gruodžio mėn. 14 d. įvykusiuose So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos valdybos rinkimuose išrinkti: pirm. perrinktas Danielius Averka, vicepirm. Gediminas Ivaška, protokolo sekr. Vytautas Jurgėla, finansų sekr. Adomas Druzdys, išd. Algis Mitkus, maršalka Vytautas Eikinas; į direktorius: Henrikas Čepas, Brutenis Veitas, Antanas Andriulionis, Stasys Griganavi-

Kun. J. Borevičiaus pagerbimas

Iškilmingą, sukaktuvinį pagerbimą T. Kun. Jonui Borevičiui, S. J. jo 75-ųjų metų amžiaus, 45ių kunigystės, 60 — skautų veiklos ir 50 — visuomeninio darbo surengė Jungtinis Chicagos lietuvių organizacijų komitetas, pirmininkaujant Karoliui Milkovaičiui. Pagerbimas įvyko 1980 m. spalio 26 dieną, iškilmingomis mišiomis Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Gražų, sukačią pritaikintą pamokslą pasakė kun. Markaitis, S. J. Mišių metu giedojo solistai Momkai, vargonais — muzikas A. Vasaitis. Koplyčia prisirinko pilnutėlė žmonių. Po pamaldų visi skubėjo į Jaunimo Centro didžiąją salę, kur vyko akademija.

Komiteto pirmininkas Karolis Milkovaitis pradėjo pagerbimo eigą pasveikindamas jubilatą kun. Joną Borevičių, S. J., iškeldamas jo nuveiktus darbus. Programą vesti pakvietė Moterų Federacijos Klubas pirm. Matildą Marcinkienę, kuri labai šauniai atliko savo pa-

čius, Raimondas Bačiulis, Birutė Mitkus, J. Lubinas ir į revizijos komisiją: Antanas Januška, Andrius Keturakis ir Lionginas Švelnis.

MIRĖ STASYS LUŠYS

Gruodžio 17 d. Bostone mirė a. a. Stasys Lušys, Lietuvių krikščionių demokratų s-gos vicepirmininkas, 77 m. amž.

Velionis buvo baigęs ekonomijos mokslus. Abiejų okupacijų metu veikė Lietuvos pogrindyje. Buvo vienas iš Vliko steigėjų ir ilgametis narys.

MIRĖ JONAS TUINILA

Gruodžio 12 d. mirė Jonas Tuinila, ilgą laiką vertėsis namų pardavimo bizniu. Jis mirė sulaukęs 97 metų amžiaus. Jį kartais matydavom ir televizijoje, kai buvo rodomi "L. Street browness", kurie ir per visą žiemą maudydavosi šaltame Atlanto vandeny.

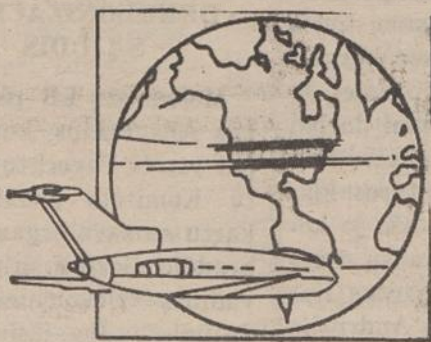
reigą. Invokaciją sukalbėjo kun. dr. Urbonas. Kalbą apie kun. Joną Borevičiaus darbus ir visą jo nueitą gyvenimo kelią reikšmingais žodžiais papasakojo dr. V. Vygantas. Sveikino jubilatą Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė. Jėzuitų provincialas kun. L. Zaremba, S. J. PLB vardu Saulius Kuprys. Lietuvos šaulių Sąjungos tremtyje vardu V. Išganaitis. Skautų Aušros tunto Izokaitienė, Ateitinių — inž. Baužys. Dzūkų — Nedas. Marijonų — kun. Rimšelis. Šveicarijoje gyv. lietuvių — Prapuolenienė. Sveikintojų žodžiuose skambėjo pagarba, meilė, pasitikėjimas ir gražiausi linkėjimai jubilatui. Buvo gauta daug sveikinimų ir laiškais, kuriuos perskaitė komiteto pirm. Karolis Milkovaitis.

Sveikinimus baigus vyko programa, kurią išpildė solistai M. Momkienė ir St. Baras, akompanuojant muzikui A. Vasaičiui. Po programos buvo iškviestas į sceną tėv. kun. Jonas Borevičius, S. J., kuriam įteiktos dovanos tai sukačiai atžymėti. Gauta iš Romos, Popiežiaus palaiminimą, su lietuvišku įrašu perskaitė ir įteikė komiteto pirm. Karolis Milkovaitis. Knygą su atsilankiusių sveikinimu ir parašais perdavė programos vadovė M. Marcinkienė.

Kun. Jonas Borevičius, S. J. sujaudintas padėkojo komiteto pirm. Karoliui Milkovaičiui, ir visam komitetui už surengtą tokį gražų pagerbimą, programos vadovei M. Marcinkienei už šauniai pravestą programą, dr. V. Vygantui už atkurtą jo gyvenimo mozaiką. Visiems sveikinuosiems ir susirinkusiems svečiams, programos atlikėjams, muzikui A. Vasaičiui, dvasiškiams, giminėms ir visiems kas tik prisidėjo prie šios sukačties.

Komiteto pirm. Karolis Milkovaitis pakvietė visus atsilankiusius prie vaišių stalo.

Alb. Kašiubienė

AMBER TRAVEL SERVICE

— greitas, asmeniškasis patarnavimas

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU • LAIVU
TRAUKINIŲ • AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Australijos lietuviai

Antanas Laukaitis

ŠVENČIŲ PROGA SVEIKINU "DIRVOS" REDAKTORIŲ, LEIDĖJUS, VISUS ŠIO SKYRIAUS SKAITYTOJUS, BEI MANO DRAUGUS IR BICIULIUS, LINKĖDAMAS LINKSMŲ IR DŽIAUGSMINGŲ ŠV. KALĖDŲ, BEI SĖKMINGŲ NAUJŲ METŲ.

VYSK. V. BRIZGYS AUSTRALIOJE

Savo pradinę vizitą Australijoje vysk. V. Brizgys pradėjo su Sydnėjaus lietuviais. Būdamas čia, jis pravedė trijų dienų rekolekcijas - susikaupimo dienas, kurias baigė sekmadienį, lapkričio 23 dieną iškilmingomis pamaldomis, kartu su Sydnėjaus lietuvių kunigais, klebonu kun. P. Butkum ir kun. P. Mortūzu. Šių pamaldų metu jis suteikė Sutvirtinimo Sakramentą dvidešimčiai Sydnėjaus lietuvių jaunuolių.

Po visų iškilmingųjų pamaldų, susitikimas su garbinguoju svečiu, vyko Lietuvių Klube, dalyvaujant bendruose pietuose virš 400 tautiečių. Šių pietų metu, svečią sveikino kun. P. Butkus, Apylinkės pirmininkas dr. A. Mauragis ir Lietuvių Klubo pirmininkas V. Simniškis, pabrėždami ir nesenai atšvęstus svečio gimimo dienos ir vyskupo išventinimo jubiliejus, ta proga jam sugiedant Ilgiausių metų. Savo atsakymo žodyje, svečias vysk. V. Brizgys, labai šiltais žodžiais padėkojo visiems Sydnėjaus lietuviams už jam parodytą prielankumą, gausų, nors tuo laiku ir buvusį traukinių streiką, dalyvavimą jo pravestose susikaupimo dienose ir tokį gražų jo pagerbimą. Savo kalboje jis ypatingai atkreipė dėmesį į čia gimusį jaunimą, duodamas buv. airių prezidento De Valeros pavyzdį, kuris gimęs Amerikoje, per savo pasiryžimą ir darbą, iškojo Airijai nepriklausomybę.

Būnant Sydnėje vysk. V. Brizgiu pasikalbėjimą turėjo 10-sis televizijos kanalas ir jo atvykimas buvo plačiai aprašytas didžiausiame katalikų savaitraštyje "Catholic Weekly", pabrėžiant, kad svečias yra lietuvių dvasinis vadas šiaurės Geležinės Uždangos.

Plačiai buvo aprašyta jo autobiografija, jo darbai ir kita. Būdamas Sydnėje, kartu su kun. P. Butkum, jis vizitavo Australijos Katalikų Bažnyčios vyriausią ganytoją kardinolą J. Freeman.

Po Sydnėjaus, vysk. V. Brizgys vizitavo Brisbanės lietuvių, kur buvo taip pat labai šiltai sutiktas. Jo viešnagė Brisbanėje ir labai gražiais žodžiais aprašė katalikų laikraštis "Catholic Leader".

LIETUVIAI BOIKOTUOJA AMBASADORIŲ

Kaip praneša Tasmanijos salos sostinės Hobarto dienraštis "The Mercury", dėdamas per visą puslapį antraštę: "Protestas... Ir galimybės kalboms dėl doko". Tasmanijos premjeras Mr. Lowe vėl turėjo galimybę atnaujinti pasitarimus dėl plaukiojančio doko Hobarte, kuris aptarnautų Rusijos žvejus ir jų žvejybos laivyną. Mr. Lowe spalio pradžioje su delegacija Maskvoje bandė sudaryti kontraktą su Sovietų vyriausybe, nupirkimui daugelio milijonų vertės plaukiojantį doką, bet tą pirkimą Australijos ministeris pirmininkas Mr. Fraser atšaukė.

Prie šio sovietų doko pirkimo atšaukimo labai daug prisidėjo lietuvių Hobarte vadovaujama HELLP organizacija, rašydama savo parlamentarams ir visai Australijos vyriausybei raštus ir aiškindama, kad su šiuo doku į Australiją bus įsileista ir šimtai sovietų šnipų. Ta proga jie sukėlė ir didelį protestą į Hobartą atvykusiam Sov. S-gos ambasadoriui N. Soudarikov, kuris anksčiau yra buvęs aukštas NKVD (slaptosios politinės policijos) karininkas ir yra labai daug prisidėjęs prie pabaltiečių ištremimų į Sibirą.

Atvykus ambasadoriui į

Hobartą, jo ir jo visos svitos, jau laukė nemažas skaičius pabaltiečių su protesto plakatais ir peticijom, kurios buvo įteiktos spaudai ir kitiems aukštiesiems svečiams. Savo kalboje ambasadorius kviestiniams svečiams užsipuolė Australiją, kad jo atstovaujama Sovietų politika šiame krašte yra diskriminuojama ir kad laikraštis "The Mercury", jau eilę dienų spausdina priešingus sovietų vyriausybei straipsnius, o jo sutikimo proga idėjo piktą jo nuotrauką, matant pabaltiečius jį boikotuojant, kurių didelė nuotrauka buvo taip pat idėta.

Įdomu, kad restorano savininkė, kuriame turėjo būti suruoštas iškilmingas priėmimas ambasadoriui ir jo svečiams, sužinojusi, kad šis priėmimas yra sovietų ambasadoriui, 20 minučių prieš iškilmingus pietus, rengėjams pranešė, kad tokio svečio ji savo restorane nenori priimti ir jo neįsileis. Ji spaudai pasakė, kad ji turi savo principus, žino jo ankstyvesnius darbus ir šį protestą ji privalėjo viešai išreikšti. Po to paskubomis priėmimas buvo padarytas viešbutyje.

Po ambasadoriaus pasakytų aštrių žodžių Australijai, spaudoje sekančiomis dienomis pasipylė daug atsakymų, tarp jų ir lietuvių A. Kantvilo, N. K. ir R. Tarvydo, HELLP organizacijos atstovo. Kaip praneša Australijos spauda, HELLP organizacija prašys Federalinės vyriausybės, kad ambasadorius N. Soudarikov kaip buvęs slaptosios policijos aukštas karininkas ir prisidėjęs prie trėmimų į Sibirą, būtų iš Australijos išmestas.

PAMINĖTAS PULGIS ANDRIUŠIS

Sydnėje ir Adelaidėje (čia jis gyveno ir 1970. 12. 19 mirė), "Plunksnos Klubas" parengime, per radijo ir spaudą, buvo prisimintas ir paminėtas mūsų iškiliasis rašytojas Pulgis Andriušis. Tai buvo garsus ir žinomas ne tik Australijos, bet ir viso pasaulio lietuviams šis rašytojas, žurnalistas ir humoristas, kuris mirė pačiame savo kūrybinio žydėjimo stiprume. Jo palikti literatūriniai darbai galima tikrai įtraukti į mūsų lietuvių literatūros klasikų eiles. Kaip rašo jo kolega ir draugas mūsų rašytojas ir poetas Vincas Kazokas, kad Pulgis Andriušis savo gyvu žodžiu, dalyvaujdamas mūsų veikloje ir sielodamasis dėl mūsų visos tautos ateities, paskaitose ar susitikimuose, mus mokė, savo sodriais feljetonais plakė mūsų ydas bei silpnybes ir iš jų šaipėsi, gi savo brandžia, originalumu saulygios neturinčia kūryba, jis mus dvasiniai sotino ir

Pr. Baltuonio skulptūra iš beržo šaknies.

maitino.

Šiandien, po dešimties metų, savo kūryba ir darbais, Pulgis Andriušis visoje lietuvių literatūroje ir mūsų lietuviškoje kūryboje, pasilieka niekuomet nepamirštas ir atsistoja kaip iškiliusis Lietuvos kūrėjas, kurio darbai į mūsų lietuvių literatūrą įeis kaip nepamainomi deimantukai.

Lietuvoje P. Andriušis ilgus metus dirbo spaudos darbu, su arkliuku važinėjo po Vokietiją, Austriją ir Čekoslovakiją, plačiai aprašydamas savo kelionių įspūdžius tuolaikinėje Lietuvos spaudoje, kas susilaukė ypatingai didelio susidomėjimo. Išmokęs ispanų kalbos, jis išvertė Don Kichotą, kuo parodė savo kūrybinį pajėgumą.

Baigiant Pulgia Andriušio mirties 10-čio paminėjimą per Adelaidės lietuvių radijo valandėlę, jo gyvenimas buvo taip trumpai nušviestas:

— Tai buvo meteoras, pasirodęs rytuose, nušvietęs tėviškės padangę, vakaruose sužibėjęs laumės juostos spalvomis ir sudegęs po Pietų Kryžiumi.

DEKOLONIZACIJOS SAJŪDIS

Melbourn LB pirmininkas Alb. Pocius, kuris taip pat yra ir Pavergtųjų Tautų Komiteto pirmininkas, kartu su savo organizacija, pradėjo didžiulį sąjūdį, pavadintą "Dekolonizacijos Sąjūdis". Jie išsiuntinėjo šimtus laiškų ministeriams, parlamentarams ir paskirų organizacijų vadovams, prašydami visur kelti dekolonizacijos klausimą. Taip pat kreipėsi ir į spaudą ir pirmas idėjo Melbourn dienraštis "The Sun", turįs arti milijono skaitytojų, pavadinimu "Rally For Human Rights". Čia yra pabrėžia-

ma, kad kai prieš 31 metus Jungtinėse Tautose, kurių narys yra ir Sovietų S-ga, pasirašė žmogaus Teisių deklaraciją, po ko buvo puolama britų, prancūzų, ispanų, belgų, olandų ir kt. kolonizavimo politika, vėliau nepriklausomybės atgaunant paskiroms Azijos, Afrikos ir kt. valstybėms. Gi šiuo metu pasaulyje yra tik viena koloninė valstybė, tai Sovietų S-ga, kuri yra pavergusi apie 100 paskirų tautų, su 250 mil. gyventojų vien tik Europoje. Šiame straipsnyje yra plačiai aprašoma visa pokarinė pavergtųjų tautų istorija, Stalino-Hitlerio paktas ir kt.

Straipsnio pabaigoje yra prašoma ir siūloma ne krauti išliejimas ir karas ar revoliucija, bet taikingas, JT vadovybės prižiūrimas dekolonizacijos Sovietų Sąjungoje procesas. Taip pat yra prašomi visi australai šį klausimą kelti savos vyriausybės tarpe ir visur kitur.

Komitetas yra išspausdinęs tūkstančius vokų su įrašu kairiame kampe "Decolonise Soviet Russian Empire". Be australų spaudos, šiuo reikalu straipsniai yra parašyti į visą Australijos etninę spaudą, duoti komentarai per radijo ir energingasis Australijos lietuvių veikėjas Alb. Pocius prašo, kad ir Amerikos lietuviai pradėtų kelti dekolonizacijos klausimą, nes jis rušams yra skaudus ir todėl jį, kaip jis sako, reikia kelti viešumon.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atlieka dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Kai ryžtingos moterys remia LOIS GRAFF į apskrities kontrolierius

Aurelija Balašaitienė

Būdami Amerikos piliečiais ir sekdami šio gyvenamojo krašto politiką bei dalyvaudami rinkimuose, ne kartą pagalvojame, kad esame su komplikotu demokratinio proceso pakankamai susipažinę. O vistiek mažai kam tėra žinoma tai, kad būsimas Amerikos prezidentas Ronald Reagan ir viceprezidentas George Bush oficialiai buvo į savo aukštuosius postus išrinkti tiksliai gruodžio 15 dieną! Praėjus rinkiminei įtampai ir triukšmui, nepagalvoja-

me, kad egzistuoja dar gana komplikauta Elektorių kolegija, kurią sudaro 538 asmenys, atstovaujantys kiekvieną senatorių ir kongreso atstovų, ir trys, atstovaujantys Columbijos Distriktą. Elektoriai teisingai nėra įpareigoti balsuoti pagal balsuotojų sprendimą, suskaičiavus balsus. Elektorių balsavimas vyksta valstijų sostinėse. Sausio 6 dieną viceprezidentas Walter F. Mondale oficialiai atidarys balsavimo vokus ir paskelbs laimėtoją. Nors

tai atrodo tik formalumas, tačiau istoriniai daviniai rodo, kad per visą Amerikos istoriją tik septyni elektoriai nebalsavo už rinkimus laimėjusį kandidatą pagal balsų daugumą.

Taip pat ir mūsų artimiausioje aplinkoje, daugumai apie tai nieko nežinant, demokratinis procesas svarsto, kaip užpildyti apskrities kontrolieriaus įtakingą ir reikšmingą postą, buvusiam kontrolieriui Vincent Campanella iš to posto pasitraukus, pereinamųjų rinkimų metu laimėjus apskrities komisijonieriaus postą. Jo kadencijos dar likę apie tris metus. Pagal esamą tradiciją, apskrities respublikonų partija turi privilegiją į tą postą paskirti tinkamą asmenį savo nuožiūra. Tačiau taisyklės reikalauja, kad asmens paskyrimas galimas tik tada, kada į tą patį postą nepretenduoja daugiau kaip vienas asmuo. Šį kartą į apskrities kontrolieriaus postą kandidatuoja net trys asmenys. Ateinančių metų sausio 17 dieną Cuyahoga apskrities respublikonų partijos vykdomasis komitetas ir visi skyrių vadai (ward leaders) balsuos už vieną iš trijų kandidatų. Asmuo, kuris nori savo partijos pritarimo bei paramos, yra įpareigotas tvirtai pasižadėti, pasibaigus paskyrimo laikui, aktyviai kandidatuoti į tą postą rinkimuose.

Apskrities kontrolieriaus postas yra labai svarbus mūsų gyvenime, nes nuo jo įstaigos priklauso didelė mūsų finansinio gerbūvio dalis: nejudomo turto mokesčiai, perkainavimai, asmeninio turto mokesčiai, ir t.t. Svarbu, kad tokį postą užimtų ne vien politiniai ambicingas, bet ir kvalifikuotas bei patyręs asmuo. Vienas iš trijų kandidatų yra moteris — Lois M. Graff.

Sekmadienį, gruodžio 14 dieną turėjau progą ir garbę susipažinti su ponios Lois Graff Raimundo ir Gražinos Kudukių namuose. Gražina Kudukienė, taip sėkmingai savo energijos ir pastangų dėka atgabususi vienintelius prezidentinius debatus į Clevelandą, pasisakė už Lois M. Graff kandidatūrą ir apsiėmė būti ponios Graff viešųjų reikalų ryšininke. Tai sritis, kurioje su Gražina Kudukiene nedaug kas gali susilyginti. Cleveland Press politinis kolumnistas Bob August patyręs, kad Gražina Kudukienė remia moters kandidatūrą, pasiteiravęs jos nuomonės telefonu, savo straipsnyje painformavo skaitytojus, kad

Lois Graff kandidatuoja į apskrities kontrolieriaus vietą.

"ryžtingos moterys remia Lois Graff". Jis toliau cituoja Gražiną, kuri pareiškė, kad "mes esame čia tam, kai laimėtume, o ne tam, kad užsiimtume bandymais; mes turime įvesti moterį į vieną aukštą apskrities postą". Bob August rašo, kad būsimi įdomi kova.

Lois M. Graff kandidatūrai remti komitetas ruošia eilę priėmimų kandidatėi supažindinti su būsimais balsuotojais. Vienas iš keturių tą dieną įvykusių priėmimų buvo Kudukių namuose.

Netenka abejoti Lois Graff laimėjimu, pamačius pastangas ir strategiją, kurią naudoja patyrusi Gražina. Svečių tarpe matėsi įvairių rasių įtakingi asmenys, kaip Apskrities Komisijonierius Virgil Brown su ponija, buvęs Clevelando meras Ralph Perk, Plain Dealer reporterės Jane Scott ir Judy Pennebaker, penkto televizijos kanalo atstovas, ir kiti. Trumpa, aiški, be jokių pagražinimų kandidatės biografija buvo dalinama visiems. Lois Graff yra baigusi sąskaitų mokslo (accounting) su magistro laipsniu ir šiuo metu profesoriauja Baldwin Wallace Kolegijoje. Tuo pačiu metu ji verčiasi privačia sąskaitų praktika ir ak-

tyviai dalyvauja visuomeniniame bei politiniame gyvenime. Jos organizacijų ir turimų bei turėtų postų sąrašas yra tikrai įspūdingas. Kaip asmuo, ji atrodo energinga, drąsi ir ryžtinga, sklaidi ir nuoširdi kalboje. Ji kreipėsi į visus prašydama, kad jos kandidatūra būtų partijos remiama. Respublikonų partijos Cuyahogos apskrities vykdomame komitete dalyvauja keturi lietuviai. Buvęs kontrolierius Campanella buvo pareiškęs, kad remsiąs kitą kandidatą, tačiau paskutiniu metu jis savo nuomonę pakeitęs ir bent tuo tarpu susilaikęs nuo bet kurio kandidato rėmimo. Suprantama, kad buvusio kontrolieriaus parama kiekvienam kandidatui yra labai svarbi ir svari. Neabejočiau, kad Gražinos Kudukienės dalyvavimas Lois Graff kampanijoje įtaigos ne vieno asmens nuomonę, nes yra jau be jokios abejonės įrodyta, kad kai kurios moterys nebevoja jokių sunkumų ir savo tikslą pasiekia. O man, kaip to priėmimo dalyvei, paaiškėjo dar viena demokratinio proceso slapstis.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Mieslam kolegai Korp! Neo-Lithuania
filisteriui ir artimam ir nuoširdžiam draugui

ALEKSANDRUI SILIŪNUI

mirus, nuo žiauraus užpuoliko rankos, jo žmoną ONĄ, sūnų DONATĄ, dukterį NIJOLĘ GRINIENĘ su šeimomis, brolius KAZĮ ir BRONIŲ ir jų šeimas ir kitus artimuosius esančius giliame nuliūdime nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Kostas ir sūnus Dr. Arūnas
Gasparaičiai

Antanas ir Elena Rūkai
Ona Šiaudikienė

Juozas ir Leokadija Žvyniai

A. A.

ALEKSANDRUI SILIŪNUI

tragiškai gyvenimo kelią užbaigus, žmoną ONUTĘ, sūnų DONATĄ ir VIDĄ SILIŪNUS, NIJOLĘ ir LIŪTĄ GRINIUS, brolius KAZĮ, BRONIŲ ir jų šeimas, o taip pat brolių MEČĮ su šeima Lietuvoje ir seserį BRONĘ su šeima Sibiro tremtyje, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Birutė ir Vacys
Dzenkauskai,

Angelė ir Antanas
Kašubai,

Vladė ir Gediminas
Lapėnai,

Irena ir Antanas
Sprindžiai

A. A.

ALEKSUI SILIŪNUI

tragiškai mirus, jo žmoną ONĄ, šeimą, brolius BRONIŲ, KAZĮ ir MEČĮ su šeimomis bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Elena ir Kazimieras
Pociiai

Ella ir Valerijus
Radžiai

Ieva ir Vytautas
Kasniūnai

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

LABDAROS DVIDEŠIMTMEČIO SUKAKTIS

Trys auksinio rudens dienos, skirtos Lietuvos Dukterų Draugijos 20-ies metų veiklos sukakties paminėjimui, kuris paliko neišdildomą įspūdį nevienam šios sukaktuvinės šventės dalyviui. Plati lietuvių visuomenė žino, kas yra Lietuvos Dukterų Draugija ir kuo ji rūpinasi... Žino, kad jos įsteigėjas buvo a. a. kun. Feliksas Gureckas, kad draugijos narės yra aktyvios šalpos bei artimo meilės nešėjos.

Lietuvos Dukterų Draugija šių metų spalio 3-5 dienomis šventė šalpos darbų 20-ties metų sukaktį. Šia proga buvo sušauktas LDD seimas, kuriame buvo pateikta veiklos apyskaita.

Dalyvauti seime buvo pakviesta daug garbės svečių, draugijos atstovų iš seniūnijų ir skyrių, esančių JAV.

Seimas praėjo labai pakilioje nuotaikoje, ir buvo darbingas. Pirmoji seimo diena buvo — darbo diena. Buvo pateikti statistikos duomenys, kurie aiškiai parodė, kiek daug šelpimui buvo sunaudota dolerių, kurie atsirado iš narių artimo meilės, pasišventimo, sunaudotos energijos bei paaukotų darbo valandų.

LDD centro valdyba, seimo atstovės bei visos draugijos narės buvo labai nuoširdžiai pasveikintos už artimo meilės atliktus labdaros darbus ir entuziastingai nuteiktos į seimą atvykusios atstovės. Buvo skatinamos ryžtingai testuoti labdaros darbą. Tai pagrindinės vysk. V. Brizgio sveikinimo mintys.

Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė labai nuoširdžiai skatino dalyves, motiniškais patarimais, labai kilnaus darbo baruose, besisielojant ir besistengiant palengvinti vargdienių gyvenimą, nepailsti ir nenuleisti rankų. Skatino LDD daugiau eiti į viešumą, ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe. Tai viena, pelno nesiekianti organizacija, turinti kilniausius tikslus — meilę

ir pagalbą vargstančiam žmogui, netekusiems sveikatos, artimųjų (kurių jau nėra) pagalbos, žmogui bejėgiam, vienišam. Šiandieninis pasaulis labai pasigenda tokios artimo meilės apraiškos.

Balfo pirmininkė Marija Rudienė, sveikindama LDD, nuoširdžiai linkėjo ištvermės ir daug išmanumo tolimesniame šalpos darbo kelyje.

Kiti sveikinimai buvo asmenų, gerbiančių draugiją ir seimo atstovės. Jie visi kėlė mintį, kad draugijos nariai dar energingiau ir realiau siektų numatytų tikslų. Su tuo susijo ir keli LDD įstatų pakeitimai, kuriuos apsvarsčius, buvo seimo priimti.

Bene kulminaciniu seimo šventės momentu buvo LDD vėliavos pašventinimas. Tai aiškiai parodė, kad dvidešimties metų veikla subrandino Lietuvos Dukterų Draugiją, o plevėsuojanti jos vėliava skelbs pasauliui artimo meilę ir vargstantiems teikiamą pagalbą. Tikiu, kad tas momentas labai giliai įsmigo į kiekvieno seime dalyvavusio asmens širdį.

Tą pačią dieną, po darbingų posėdžių, svečiai grožėjosi Lietuvoje pagamintais tautodailės eksponatais, seimo proga suruoštoje parodoje. Gausiai ją lankė — ir, tėvynės ilgesio vedini, atminimui pirkosi gaminius.

Spalio 4 dieną svečius maloniai nuteikė LDD suruoštas balius, kurio metu kasdieniniai rūpesčiai buvo palikti nuošaliau. Atsilankiusieji gėrėjosi, klausydami solistų M. ir S. Momkų dainavimo.

Susimastyme, laike šv. Mišių, atnašautų už a. a. mirusias draugijos nares, buvo proga "...pakelti širdį nuo žemės aukščiau". Tam padėjo labai turiningas ir gražus dabartinio LDD kapeliono kun. J. Juozevičiaus pasakytas pamokslas.

■ Laiškai Dirvai

Gerbiamas Redaktoriau,

JAV LB Bostono Apylinkės Valdybos vardu noriu Jums pareikšti nepasitenkinimą Jūsų redaguojamo laikraščio "Dirva" neparodytu prideramu įvertinimu ir pagerbimu JAV LB Kultūros Tarybos šaukta Kultūros Darbuotojų Konferencija, kuri įvyko š. m. lapkričio 22-23 dienomis Clelande, Ohio.

Kultūros Taryba įdėjo milžiniškai daug darbo ir pastangų ne tik tą Konferenciją suorganizuoti, bet ir lietuvių kultūrinį gyvenimą suaktyvinti bei skatinti būdų sugrąžinti besitolinančių lietuvių prie jo tautinės pareigos ir įsamoninti mūsų kultūros reikšmę į jaunąją kartą. Didis ir garbingas žygis buvo padarytas. Mes lenkiam galvas toms pastangoms ir Clevelandui, iš kur ta kilni idėja pakilo.

Tikėjau, kad didžią naująją lietuvišką laikraščio pirmuosius puslapiuose pamatyti. Tikėjau, kad garbinga ir savo tradicijas sukūrusi ant tvirtų lietuviškų pagrindų, mūsų perijodika paskelbs, kilniai įvertins ir paskatins savo protėvių kurta ir į mūsų kraują įaugusia kultūra dar daugiau domėtis. Deja, Jūsų redaguojamoje "Dirvoje" tas pasirodė tik 13-tajame puslapyje. Kodėl? Nejaugi itk tiek vertos tos didžios pastangos lietuvišką kultūrą ugdyti ir ją išlaikyti? Nejaugi mūsų garbingai lietuviškai perijodikai lietuviškai

koji kultūra nustojo vertės? Netikiu ir manau, kad čia įvyko paprastas, bet mums labai skaudus neapsižiūrėjimas. Dar skaudžiau būtų, jei tas ateityje pasikartotų.

Spauda yra aukštos kultūros apraiška, ji stovi mūsų lietuviškos tautinės kultūros sargyboje. Ji vyresnėj karto palaiko, vidurinėj brandina ir į jaunąją kartą įdiegia lietuvišką tautinę kultūrą. Pasistenkite mūsų užsimojimus ir veiksmus gyvybiniais mūsų tautiniais klausimais atžymėti pačiam pirmam "Dirvos" puslapyje. Platesnius aprašymus galima nukelti ir į sekančius puslapius.

Aloyzas Astravas
Pirmininkas

APIE "PARODINĘ BAKUŽĘ"

Perskaitęs Dirvos gruodžio 11 d. laidą (Nr. 49), tiksliau nurodant, tos laidos 10 puslapį, esu priverstas jums rašyti reikalaudamas atitaisyti fotografijų apibūdinimą Baltic Associates veiklos straipsnyje.

Poetas K. Bradūnas Kr. Donelaičio aukšt. mokykloje. Iš kairės: T. Pocius, T. Kubilius, M. Pabedinskaitė, mokytoja R. Kučienė ir K. Bradūnas.

POETAS K. BRADŪNAS DONELAIČIO AUKSTESNIOJOJE MOKYKLOJE

Kazys Bradūnas, vienas žymiausių lietuvių poetų, šių metų lapkričio 1 dieną aplankė Kr. Donelaičio liutuanistinės mokyklos 8 klasę.

Poetas Bradūnas gimė Lietuvoje, Vilkaviškio aps., 1917 m. Eilėraščius pradėjo rašyti, lankydamas gimnaziją. Pirmieji jo eilėraščiai buvo išspausdinti Ateities Spinduliuose. Paskatintas žurnalo redaktoriaus Bernardo Brazdžionio tęsė savo poezijos kūrimą. Nuo to laiko yra parašęs ir išleidęs 12 poezijos knygų. Jų tarpe yra: Vilniaus varpai, Pėdos arimuos, Svetimoji duona, Apeigos, Maras ir Morenų ugnys.

Atvykęs į Kr. Donelaičio mokyklos aštuntąją klasę, poetas Bradūnas papasakojo apie poeziją. Poezija yra dvasinis mūsų kalbos žodis. Poezija prasidėjo kada žmogus pradėjo kalbėti, išreikš-

Tą G. Karoso vadinamą "parodinę bakužę" kuri neva buvo Bostone "subudavota" ir kuri vėl neva keliavusi per visą Ameriką, — tai iš tikrųjų yra Milwaukee's LB nuolatinis paviljonas HOLIDAY FOLK FAIR, Milwaukee's mieste nuo 1976 metų. Paviljonas buvo pagamintas Dousman, Wisconsin — ne Bostone — milwaukiečių pastangomis ir už Milwaukee's ribų nėra nei syki keliavęs.

Šio paviljono fotografijos yra buvusios talpintos Drauge bei Dirvoje su tiksliais apibūdinimais bei įvykių aprašymu per pastaruosius keturius metus.

Kodėl BOSTON ASSOCIATES bendrovei parūpo pasiglemžti visą HOLIDAY FOLK FAIR nuopelną — net ir mūsų mažos apylinkės paviljoną, tai man nesuprantama; — ypač kadangi ta bendrovė tik su mūsų kvietimu tegalėjo toje mugėje dalyvauti, naudojantis mūsų paviljono patalpomis. Už tai Boston Associates vedėjas Karosas nėra "ačiū" neprasitarė savo straipsnyje.

V. Janušonis.

ALB Tarybos narys,
MLB vicepirmininkas

Po šv. Mišių CV pirmininkė E. Kielienė pakvietė visus dalyvavusius prie bendro priešpiečių stalo. Pabendravimas su draugijos narėmis visus labai suartino.

Auksinio rudens praleistos trys dienos LDD seime tegu skatina šalpos darbe dar nedalyvaujančias tautietes įsijungti į LDD veiklą, į artimo meilės draugiją. Gal nevienai širdy su liepsnos meilės ugnelė vargstančiam artimui. Ši liepsnelė gal atves į LDD eiles ir tuo būdu steigs daugiau draugijos skyrių JAV žmonių vargams bei ašaroms mažinti.

Mielosios sesės lietuvių! Jei kurios nors širdyje suliepsnotų artimo meilės vargstantiems tautiečiams sumažinti vargą, ir norėtų įsijungti į labdaros darbą pavieniui ar santalkiniai savo gyvenvietėse, tai, norėdamos gauti informacijų, teiktė kreiptis į Lietuvos Dukterų Draugiją šiuo adresu: The Lithuanian Daughters, 2735 West 71st Street, Chicago, Ill. 60629.

Irena Vėbrienė

damas džiaugsmą, liūdesį ar pasigrožėjimą. Poezija nėra tik senų laikų darbas, bet ir šių dienų didelė literatūros dalis. Poezija mes randame knygose, laikraščiuose ir universitetų leidiniuose. Poezija neišnyks; ji yra amžinas dalykas.

Poetas Bradūnas taip pat pabrėžė, kad poezijos kūrimas vyksta ne tik gimtojo žemėn, bet ir išeivijoje. Lietuvių literatūra domisi Amerika, Vokietija ir kiti kraštai. Mūsų poezija yra verčiama į svetimas kalbas; kitų tautų žmonės gali pasigrožėti mūsų literatūriniais kūriniais.

K. Bradūno atvykimas buvo mums labai reikšmingas, nes mes turėjome progą susipažinti su vienu iš žymiausių mūsų poetų ir išgirsti apie jo poezijos kūrimą. Jo pokalbis su mumis įgalins mus gerai suprasti ir įvertinti lietuvių literatūrą.

Renata Variakojytė
Kr. Donelaičio
aukšt. mokyklos
8 kl. mokinė

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORE

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba į jus reikią namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Rita Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

Išlydėjome

kleboną kun. Balį Ivanauską

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Šv. Jurgio lietuvių parapijos Clevelande ilgametis klebonas kun. Balys Ivanauskas, švęsdamas savo 70-tąjį gimtadienį, pagal nustatytą bažnytinių įstatymų tvarką 1980 m. gruodžio mėnesį pasitraukė iš pareigų, parapijos sielovados darbą perleisdamas jaunam kunigui Juozui Bacevičiui.

Kun. Ivanauskas šv. Jurgio parapijoje išbuvo 37 metus, tuo pačiu tapdamas pažįstamu visiems Clevelando lietuviams. 1980 m. gruodžio 21 dieną šv. Jurgio parapijoje įvyko iškilmingos klebono išleistuvės, į kurios apsilankė vyskupas James Lyke, trys klebono seminarijos jaunystės dienų kolegos-kunigai, DMNP parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, kun. Goldikovskis, kun. Kęstutis Žemaitis ir didelis būrys svečių bei parapijiečių. Advento vainikais ir kalėdinėmis eglutėmis pasipuošusi senoji šv. Jurgio šventovė tarsi atgijo, pasitikdama gausų maldininkų būrį. Prieš prasidedant pamaldom, į šventovę iškilmingoje procesijoje įžygiavo solenizantas, lydimas gausios dvasiškių ir jaunučių bažnyčios tarnų svitos. Ryto Babicko vadovaujamas parapijos choras išpuodingai sugiedojo tą kilnią bažnytinį himną, "Veni Creator Spiritus". Mišias koncelebravo devyni kunigai, o maldininkus ypatingai iškilmingai nuteikė tas faktas, kad po daugelio metų buvo vėl giedamos lotyniškos Mišios.

Kun. Ivanauskas savo pamoksle ne vien dėkojo parapijiečiams už jam parodo-

dytą meilę ilgą pastoracijos metų bėgyje, bet nepamiršo sentimentaliai paminėti šv. Jurgio parapijos senųjų institucijų, savo laiku padariusių didžiulį įnašą į naujosios emigrantų bangos visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Jis prisiminė šv. Jurgio parapijos mokyklą, Vysk. Valančiaus lituanistinę mokyklą, organizacijas ir šokių grupes, savo pradžią radusias šitoje parapijoje. Vyskupas James Lyke apgailestavo, kad negali kalbėti "gražia lietuvių kalba ir giesmėje prisijungti prie nepaprastai gražaus choro". Jis prabilo į maldininkus "meilės, vilties ir tikėjimo" žodžiais. Lotyniškų Mišių protarpuose buvo naudojama lietuvių kalba.

Parapijos darbštus komiteto narių išpuodingai išpuoštoje salėje po pamaldų buvo iškilmingi pietūs, kurių metu ceremonijų meisterio pareigas ėjo komiteto pirmininkas Pranas Razgaitis. Su šampano tostu sugiedojus "ilgiausių metų", parapijos choras nuotaikingai sudainavo tris liaudies dainas. Kristina ir Algis Kasulaičiai, jauniausios parapijiečių kartos atstovai, pasipuošę tautiniais drabužiais, kanklėmis ir lumzdeliu pagrojo keletą A. Mikulskio kompozicijų. Pranas Razgaitis, perskaitęs visų Clevelando visuomenės organizacijų atstovų sąrašą pareiškė, kad sveikinimo kalbų nebus. Trumpą žodį tarė svečias vyskupas, seminarijos kolega ir kun. Gediminas Kijauskas. Jauniausias kalbėtojas buvo Rimas Balašaitis, kuris trumpu, bet

Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Balys Ivanauskas, giedant jam ilgiausių metų. Dešinėje iškilmėse dalyvavęs vysk. Lyke. J. Garlos nuotr.

sklandžiu žodžiu bažnyčios "klapčiukų" vardu angliškai ir lietuviškai atsisveikino su klebonu. Pabaigoje solenizantui buvo įteikta simbolinė dovana: kelioninis bažnytinių indų lagaminėlis, kuriame randasi visi reikmenys laikyti Mišioms. Drauge buvo įteiktas adresas su keliolika lapų dalyvių parašų.

Su klebono Balio Ivanausko pasitraukimu į poilsį baigiasi viena iš gražiausių ir reikšmingiausių šv. Jurgio parapijos epochų. Jis savo atsisveikinimo kalboje dėkojo, kad buvo "priimtas su visomis silpnėmis ir klaidomis", bet buvo laimingas "tarp savo žmonių". O jei jo gyvenimo įvykiai būtų suverti į vieną perlų grandinę, tai jo buvimas Lietuvoje būtų toje grandinėje pačių brangiausių perlu.

Gyvenime niekas negali apseiti be kritikos, tačiau tikrasis įvertinimas yra galimas tik tada, kada atsi-randame netekimo ženkle. Parapijoje yra gyvas stiprus parapijiečių branduolys, patyrusi vargonininkė Jūra Blynaitė ir parapijos choras, kuris bene liko viena iš svarbiausių parapijos gyvybės ypatybių. Parapijos komitetas, energingas ir darbštus, deda viltis į būsimą kleboną kun. Juozą Bacevičių. Atrodo, kad lietuvių kalboje jis daro pažangą, tačiau dar sunku spręsti, koks bus santykis tarp kalbos žinojimo ir mūsų tradicinės lietuviškos dvasios, aspiracijų ir nuotaikų.

Kunigui Ivanauskui linkime šviesių, laimingų ir sveikatingų poilsio metų!

CLEVELANDO PARENGIMAI

- SAUSIO 3 D. 6 v. v. bendra Clevelando skautininkų-skautininkių sueiga-pabendravimas Lietuvių Namuose.
- Sausio 4 D. 4 val. po pietų Lietuvių Namuose vyks vaikų Eglutė. Ruošia Lietuvių Namų Moterų Klubas.
- SAUSIO 10 D., šeštadienį, Lietuvių Klubo premijos banketas, Lietuvių Namuose.
- VASARIO 1 D. 4 v. p. p. Dr. T. Remeikio knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" pristatymas Lietuvių Namuose.
- VASARIO 15 D., sekmadienį, Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 d. šventė. Ruošia ALTas.
- VASARIO 21 D. Hamiltono teatro "Aukuras" premijuotas vaidinimas "Antroji Salomėja painiavose". Vaidinimą ruošia LB Kultūros Taryba DMNP parapijos salėje.
- VASARIO 22 D. ALT

S-gos Clevelando skyrius rengia Vasario Šešioliktosios šventės minėjimą Lietuvių Namuose.

• VASARIO 28 D. — Pilėnų Tunto Skautų Tėvų Komiteto rengiamas Užgavėnių Blynų balius Lietuvių namuose.

• KOVO 7 D. Kent State Universiteto liet. programai paremti vakaras. Rengia LB apyl. ir apyg. valdybos.

• KOVO 15 D. Kaziuko mugė.

• KOVO 22D. Aldonos Stempužienės-Svedienės ir Jono Švedo koncertas įvyks Cleveland Music School Settlement patalpose.

• KOVO 28-29 D. Meno paroda. Rengia Korp. Giedra.

• KOVO 28-29 D. Clevelando menininkų dailės paroda DMNP parapijos salėje. Rengia D.L.K. Birutės d-jos Clevelando skyrius.

• BALANDŽIO 25-26 D. Dailės paroda D.M.N.P. parapijos salėje. Ruošia Neringos Tunto Židinys.

• BALANDŽIO 26 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių pirmoji Komunija.

• GEGUŽĖS 10 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiamas Motinos dienos minėjimas.

• GEGUŽĖS 17 D. JAV LB Kultūros tarybos premijų įteikimas.

• GEGUŽĖS 23 D. Abiturientų balius. Ruošia LB Ohio Apygardos valdyba.

• GEGUŽĖS 31 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigimas.

• BIRŽELIO 7 D. O. Mikulskienės kanklių muzikos studijos mokinių recitalis.

• BIRŽELIO 20 D. Joninių laužas O. ir V. Jokūbaičių sodyboje. Ruošia Clevelando skautininkai-ės.

House for sale by owner East Park Dr. beautiful 2 bedroom home, fire place, two bath etc. Owner agent 531-6787.

Šv. Jurgio parapijos choras su vadovu R. Babicku, atliekant programą, per klebono B. Ivanausko pagerbimą. J. Garlos nuotr.

VYRESNIO AMŽIAUS LIETUVIŲ GLOBA

Dirvoje Nr. 43 straipsnyje "Senų žmonių problemos", buvo trumpai panagrinėtos problemos, su kuriomis susiduria kiekvienas asmuo, pasiekęs senatvės amžių. Kaip žmogaus kūdikystė, taip ir senatvė yra reikalinga ypatingos priežiūros ir globos.

Gyvenime iš senų laikų taip jau įprasta, kad tėvai ne tik gimdo, bet ir augina, auklėja, išmoksina savo vaikus, padeda pasiruošti profesijoms, kad jų gyvenimas būtų lengvesnis, šviesesnis ir laimingesnis. Atsilygindami už tai, vaikai rūpinasi savo tėvais ar globėjais bei kitais geradariams jų senatvės bei negalios metais, lyg ir grąžindami skolą, kurią jie iš jų savo laikų gavo. Tačiau gyvenime nevisuomet taip vyksta. Laimingi tėvai, turį gerus vaikus, kurie jų senatvėje neapleidžia, nepamiršta, juos aplanko ir padeda išspręsti jų finansines, fizines, socialines ir kitas problemas. Tačiau būna daug atvejų, kai vaikai dėl įvairių priežasčių, kartais dėl materialinių sunkumų, savo šeimos problemų, o kartais ir dėl apsileidimo bei savanaudiškumo, atsako bet kokią pagalbą savo tėvams ir globėjams.

Šia proga prisimintina viena charakteringa lietuvių liaudies pasaka: **SENELIS IR RATUKAI**.

Gyveno senelis pas savo sūnų, kuris augino savo sūnelį Jonuką. Didelį ūkį senelis buvo palikęs savo sūnui, kurį jis sunkiai dirbdamas užgyveno. Sunku buvo ir senelį prižiūrėti, nes jau nesikėlė iš lovos, negalėjo vaikščioti. Sunku buvo ir sūnui savo seną tėvą prižiūrėti, nes ūkyje darbų daug, o žmona vis nuolat bambėdavo, kad senis daug bėdos visiems padaro ir ilgai gyvena. Nutarė sūnus atsikratyti senu tėvu ir, įsodinęs senelį į ratukus, nuvežė jį į miško gilumą ir ten jį paliko. Grįžtant į namus, susimastęs Jonukas, kuris kartu su savo tėvu palydėjo senelį į mišką, staugo sako:

— Tėte, kodėl ratukus palikai miške? Grįžkime juos paimti ir parsivešime juos į namus.

— O kam jie reikalingi? — užklusė tėvas.

— O su kuo aš tavę išvesiu į mišką, kai tu pasensi? — klausiamai atsakė Jonukas.

Ši ir kitos panašios liaudies sukurtos pasakos mokė visus rūpintis senelių globa.

* * *

Po II D. karo lietuviai atvykę į Kanadą senelių problemos neturėjo, nes daugumą jų sudarė jaunoji ir vidurinė karta, kuri čia per tris dešimtmečius savo darbštumu bei sumanumu gerai įsikūrė, prasigyrė, išgijo nuosavybes. Šie naujieji ateiviai nesigailėjo nei darbo nei pinigų kuriamoms parapijoms, organizacijoms, lietuviškos veiklos centrums paremti, kad jie ir jų vaikai išliktų lietuviais ir nepamirštų vargančios okupuotos Lietuvos. Tačiau per šį kūrybingą laikotarpį, vidurinioji karta pasiekė senatvės amžių, kuri tiek daug davus kitiems, jau reikalinga likusios pajėgios bendruomenės paramos. Šios paramos yra reikalingi ne vien tik seneliai išauginę savo vaikus, bet ir tie, kurie jų neturėjo, liko gyvenime vieniši, atskirti iš bendruomenės, visų apleisti ir sunkiai pergyvena savo gyvenimo saulėleidį. Jau ne vienas iš jų pateko į svetimus senelių ir slaugymo namus, užbaigę savo gyvenimą skaudžiu sielvartu. Ir ne vienas iš mūsų stebimės, kad viena motina galėjo užauginti ir išmokyti penkis vaikus, o penki vaikai nepajėgė ir nenorėjo prižiūrėti vienos motinos.

Amerikos lietuvių senosios išeivijos senelius globojo parapijos, buvo įsteigtos prieglaudos, atitinkamos susivienijimo organizacijos ir net lietuviškos vienuolijos. Ten ir dabar jų globa nėra pamiršta, nors jų laikraščiai rašo, kad ji nėra patenkinama. Kanadoje šiais reikalais niekas nesirūpino, nes ši problema dar nebuvo aktuali. Šiuo metu Kanadoje gyvena apie 25,000 lietuvių, daugiausia susitelkusių Toronte, Montrealyje ir Hamiltone, kurių daugumą sudaro vyresnio amžiaus žmonės ir dalis jų jau dabar reikalingi globos ir priežiūros, kurią galima vykdyti tik įsteigus atitinkamas organizacijas ir įsigijus atitinkamus namus. Lietuvių Namų valdyba prieš trejetą metų pradėjo planuoti vyresnio amžiaus lietuviams namų statybą, pradėjo sklypo pirkimą, bet susirgus šio projekto iniciatoriui pirm. J. Strazdui ir vėliau išryškėjus finansiniams ir kitiems sunkumams, šis planas liko neįvykdytas. Šiuo metu, po daugiau kaip metų tyrimo ir darbo, Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas, kuris yra įsikūręs Lietuvių Namuose, artėja prie šio aktualaus reikalo sprendimo ir netrukus pradės didžiulio pastato statybą, kuris turės 115 butų, dvi patalpas lietuviškoms verslo įstaigoms, didžiulę sporto salę ir kitus patogumus. Susipažinus su

Kalėdų senelis atvyksta į Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos eglutės vakarą.

V. Bacevičiaus nuotr.

KALĖDŲ EGLUTĖ

Gruodžio 21 d., tuoj po šv. Mišių Dievo Motinos parapijos didžioji salė buvo pilna vaikučių, susirinkusių pasitikti iš Lietuvos atvykusį Kalėdų Senelį.

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutę pradėjo mokyklos vedėja V. Bučmienė, pasveikindama svečius ir kviesdama visus kartu pasidžiaugti. Programoje vaiz-

projektuojamo pastato pavyzdžiu ir planais, kiekvieną džiaugsmas ir pasididžiavimas apima, kad ir mes lietuviai turėsime senimo centrą, kuriame ras poilsį, ramybę ir globą tie, kurie jos bus reikalingi. Pasikalbėjus su šio projekto iniciatorium, klubo pirm. J. Karpį, išryškėjo, kad vykdant statybą yra reikalinga visos bendruomenės moralinė ir finansinė parama. Lietuvių Namai pirmieji atėjo į pagalbą, paskirdami \$10,000 paskolą.

J. Varanavičius

Su šokių pasitinkant Naujuosius Metus... Gyvataro šokėjai Kęstutis Kaminskas ir Regina Stanaitytė.

delis "Gailutės Kalėdos", kurį parašė ir režisavo mokytoja Danutė Grigaliūnienė, talkinama kitų mokytojų.

Pranešėja Kristina Motiejūnaitė pristato scenos vaizdą — miško gyvulėliai budina visus iš miego ruošti Kalėdų šventėms. Veiksmas pereina į žaislų dirbtuvę, kur nykštukai dirba, pluša, skuba užbaigti žaisliukus, kad juos spėtų įduoti Kalėdų Seneliui ir nereikėtų siųsti paštu.

Į dirbtuvę įvedama Gailutė (Rama Bublytė), kuri save atsiųsdino pakieteliu, norėdama pamatyti šią garbiausią žaislų dirbtuvę. Nykštukai Gailutę vedžioja ir rodo gaminamus žaisliukus. Jie prisuka šokiui lėlytes, patikrinti, ar jos gerai veikia. Įžygiuoja mediniai kareivėliai, sukasi žibančios snaigės, šoka spalvingi pajacai. Gailutei tikras pasakų pasaulis. Įskuba ir Kalėdų Senelis, teiraujasi, ar žaislai jau padaryti.

Keičiasi scenovaizdis. Gailutės šeima pasitinka Kalėdų Senelį, nešinę didelių

maišų, iš kurio iššoka Gailutė. Visi džiaugiasi, scena prisipildo vaikučių. Jie apsupa Kalėdų Senelį, o jis turi dovanų kiekvienam.

Visi tie žvėreliai, nykštukai, snaigės, lėlytės, kareivėliai, pajacai tai lituanistinės mokyklos pirmųjų šešių skyrių mokiniai. Juos programai kruopščiai ruošė jų mokytojai — S. Stasienė, D. Penkauskienė, K. Alšėnienė, R. Lišauskienė, E. Mackevičienė, R. Šilgalienė ir A. Kazlauskas. Lumzdelių orkestrą ruošė muz. A. Mikulskis, kanklės mokė muz. O. Mikulskienė, V. Judišiūtė ir R. Kazlauskaitė. Gražius, margaspalvius kostiumus pagamino darbščios tėvėlių rankos. Visus vaišino lituanistinės mokyklos tėvų komitetas.

(am)

• **Žalgirio šaulių kuopa** Clevelande, kiekvienais metais lietuviškiems reikams skiria savo aukas. Šiais metais kuopa įstojo į Tautos Fondą su 100 dol. Aukojo: žurnalui "Karys" 50 dol., Dirvai 25 dol., Laisvajai Lietuvai 25 dol., Draugui 25 dol., Tėvynės garsų radijo valandėlei 25 dol., šv. Jurgio parapijos kleb. kun. B. Ivanausko išleistuvėms 30 dol. ir kuopos garbės šauliui Adolfui Klimui 25 dol.

Kuopos valdyba ir nariai, dėkoja spaudos ir radijo valandėlės darbuotojams už gražų bendradarbiavimą ir linki laimingų Naujų Metų.

• Sausio 17 d. 6 v. v. Lievių namų apatinėje salėje įvyks LKVS "Ramovė" Clevelando skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Programoje naujos valdybos rinkimas ir kuprinės pabiros.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

KALĖDINIS LAUŽAS

Pirmadienį, gruodžio 22 d. 7 v. v. Dievo Motinos parapijos svetainėje "liepsnojo" Clevelando Neringos ir Pilėnų tuntų kalėdinis laužas. Tai tradicinė kalėdinė sueiga, kurion visada kviečiama visa Clevelando skautija, tėveliai ir visa bendruomenė.

Sueiga pradeta rikiuote, raportais ir tuntininkų, S. Gedgaudienės ir R. Belzinsko, linkėjimais ir sveikinimais. Arti šimto išsirikiavusių skautų raportus priėmė V. Nasvytytė ir A. Spirikaitis.

Svečius pasveikino Vilija Nasvytytė, kviesdama visus pasislinkti arčiau laužo. Lauže uždegė Clevelando skautijos dvasios vadas tėvas G. Kijauskas, linkėdamas entuziazmo ir užsidegimo Dievo, Tėvynės ir artimo tarnyboje.

Visus šventiškai nuteikia vyr. skaučių vaizdelis, kuriame Marija ir Juozapas veltui ieško prieglobstės užiegoje. Parodyti, kiek galima bendrom jėgom pada-

ryti, čia pat bematant miško eglutę papuošiama visų skautų suneštais papuošalais. Giedant Angelų Giesmę, broliai apjuosia eglutę spindinčiu vainiku.

Laužo metu buvo giedama pynė lietuviškų kalėdinių giesmių, ir pasirodė visi vienetai — šoko snaigės, giedojo paukštytės, kalėdiniu traukinuku važiavo svečiai, palydimi skautiška dainele. Pilėnų broliai padainavo ir skaidrėmis iliustravo Garsiausio stirniuko nuotykius. Ypač nuotaikingai visi įsijungė šūkin Kalėdai, kuris atvažiuoja ledo ralais, sniego batais, su maišu dovanų.

Sesės visus pavaišino skaniais pyragaičiais. Smagu buvo pasidalinti kalėdiniais ilnkėjimais ir pasidžiaugti skaidria jaunatviška nuotaika. Padėka parapijos klebonui tėvui G. Kijauskui už skautams suteiktą nuolatinę pastogę, vadovams už nepailstantį darbą, tėveliams už nuoširdžią paramą. Siek tiek apgailėtina, kad neperdaugiausia matėsi vyresnės kartos svečių.

Mes giedame iš gaidų... V. Bacevičiaus nuotr.

Vilija Nasvytytė (kairėje), pravedusi kalėdinę sueigą. V. Bacevičiaus nuotr.

Nuolat girdimi jaunimui primetimai, kad mažai teveikią ir nedalyvaują lietuviškoje veikloje. Čia buvo gera proga paspausti ištįstą sveikinimui jaunuolio ranką. (am)

Aukos Dirvai

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

- Z. Pajaujis, Mt. Clemens 3.00
A. Simutis, Lietuvos gen. konsulas New Yorke ..25.00
J. Rastenienė, Baltimore 25.00
J. Gilvydis, Franklin 7.00
A. Mackuviėnė, Cleveland 7.00
Ign. Verbyla, Cleveland 7.00
J. Zdanys, Hartford20.00
V. Kalendrienė, Weston .. 7.00
J. Puteris, Toronto20.00
A. Tarvydas, Philadelphia 7.00
S. Dabkus, Toronto10.00
M. Židonis, New Haven 17.00
O. Liutermoza, Pompano Beach 2.00
Dr. A. Milaknis, Santa Monica 2.00
V. Gilys, Los Angeles ...20.00
P. Dalinis, St. Petersburg 7.00
E. Vaitkus, Chicago10.00
K. Karalis, Cleveland ..10.00
X. Y., Cleveland20.00
Pr. Damijonaitis, Ormond Beach17.00
K. Česna, Worcester10.00
K. Sakalienė, Surfside .. 7.00
Br. Aušrotas, Juno Beach10.00
B. Kožicienė, Libertyville 10.00
P. Dabkus, Toronto 4.00
A. Jucys, Toronto20.00
K. Širvinskas, Cleveland 2.00
A. Šošė, Chicago 7.00
S. Bliudnikienė, Rochester 5.00
V. Zdanys, Wethersfield 25.00
S. Čipkus, Willowick 7.00
Ig. Alimas, Cicero10.00
J. Činkus, Cicero10.00
V. Stimburienė, Willowick 7.00
Dr. R. Kašuba, Painesville 12.00
X. Y., Rockford20.00
M. A. Iškauskai, Weston 15.00
J. Lesčinskis, Dorchester 8.00
A. Vasis, Cleveland 2.00
S. Jurgaitis, Cleveland .. 7.00
P. Rulis, New Port Richey 5.00
S. Bartkus, Detroit13.00
Ed. ir H. Balceriai, Santa Monica50.00
E. Mikužiūtė, Chicago ..20.00
A. Bartašiūnas, Boston .. 3.00
A. Drasutienė, Chicago 10.00
A. Maurutienė, Kirtland 10.00
Br. Škirpa 2.00
N. Bielinis, Henrietta 5.00
K. V. Čepas, Elon College 5.00
A. Pautienis, Euclid11.00
K. Algenis, Woodhaven .. 7.00
Dr. A. Laucis, Mount Olive10.00
A. Januška, Milton 5.00
J. Žebrauskas, Chicago .. 7.00

- V. A. Tomkai, Juno Beach30.00
A. Voketaitienė, New Haven 7.00
V. Čiurlionis, Euclid10.00
J. Briedis, Chicago10.00
Žalgirio Šaulių kuopa Clevelande25.00
A. Kavaliūnas, Chicago .. 5.00
Br. ir B. Kasakaičiai, Chicago35.00
Dr. J. Bartkus, Chicago 3.00
K. Stephens, Chesterland 1.00
S. Balys, Grand Rapids 8.00
K. Miškinis, Rochester .. 5.00
J. Jurkūnas, Chicago 8.00
A. Vanagas, Highland ...12.00
M. Ambrose, Walkersville 7.00
S. Bučmys, Dayton 3.00
Dr. E. Juodėnas, Cleveland10.00
C. Dedulonis, Cleveland 5.00
A. Reivytytė, Middle Village 5.00
T. Stankūnaitė, Boston .. 7.00
V. Alantas, Redford10.00
J. Petronis, Los Angeles 20.00
A. Maskoliūnas, Los Angeles 7.00
H. Brazaitis, Willoughby 25.00
F. Šalpukas, Flushing .. 7.00
K. Balčiūnas, Lemont .. 5.00
A. Balsys, Kensington .. 7.00
Z. Jakulis, Rocky River 7.00
K. Pocius, Beverly Shores 25.00
Vl. Jonkus, Philadelphia 3.00
Pr. Pakalniškis, Santa Monica 7.00
V. Satkus, St. Catharines 2.00
A. Šalčiūnas, Philadelphia 7.00
Iz. Jonaitienė, Cleveland 3.00
V. Janušonis, Dousman .. 7.00
V. Petraitis, Toronto10.00
A. Kalvaitis, Chicago 8.00
O. Naumanienė, Cleveland 7.00
J. Slivinskas, Indiatlantic 7.00
A. Devenienė, Santa Monica12.00
A. Jonynienė, Detroit 5.00
M. Vitkus, Bay Harbor Islands ..12.00
J. Audėnas, Ozone Park 2.00
S. Lišauskas, Akron 5.00
V. Oželis, Malartic 7.00
K. Algenis, Woodhaven ..20.00
Br. Burba, Dearborn 7.00
J. Paltarokas, Chicago .. 7.00
A. Milūnas, Downers Grove 2.00
J. Blažys, Chicago 2.00
A. Zenkus, Webster 2.0\$
A. Minkūnas, Seven Hills 5.00
A. Kuprevičius, Cleveland10.00
St. Butkaus šaulių kuopa Detroitė20.00
A. Dziakonas, Rochester 5.00
Kl. Bulkė, Hamilton100.00
Vl. Šniolis, Palm Beach 12.00
Vl. Mieželis, Phoenix10.00
O. Mekišienė, Los Angeles10.00
P. Palubinskas, Chicago 12.00
V. Ambraziejus, Newark 3.00
S. Skučienė, Pompano Beach 3.00
S. Rudokas, Chicago 3.00
P. Tamulionis, Cleveland 5.00
Ig. Serapinas, Chicago .. 1.00

- L. Izbičkas, W. Roxbury 10.00
A. Didžiulis A., Bogota 22.00
Iz. Vasyliūnas, Somerville 3.00
E. Venclovas, Berwyn .. 7.00
J. Gelažius, Chicago10.00
D. Mikoliūnienė, Cleveland 3.00
J. Švelnys, Brooklyn 5.00
M. E. Valys, Cleveland 3.00
G. Lapėnas, Deltona10.00
Z. Dučmanas, Wickliffe 3.00
A. Ignaitis, Brooklyn 2.00
P. Bielinis, Cleveland .. 3.00
A. Kazilis, Colgan 3.00
K. Damijonaitis, Deerfield Beach 3.00
V. Šukys, Surfside 5.00
R. Valaitis, Brecksville .. 7.00
A. Kalvaitis, Hot Springs 3.00
J. Jankauskaitė, Euclid .. 3.00
H. Šiaurys, Toronto10.00
A. Zatkus, Lowndale15.00
V. Barmus, Los Angeles 3.00
Dr. B. Paprockienė, Richmond Hill 8.00
Ed. Litvinas, Chicago 3.00
J. Graužinis, Chicago10.00
J. Stelmokas, Lansdowne 7.00
V. Mažeika, Park Ridge 13.00
A. Cukuras, Chicago 5.00
Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubas25.00
Br. Paulionis, Cleveland 3.00
D. Vaičiūnas, Cleveland .. 5.00
Br. Thomas, Miami Beach 12.00
V. Vasikauskas, Richmond Hill 5.00
Dr. V. A. Raišys, Vokietija216.00
D. Jurgutienė, Rarmington Hills15.00
K. Trečiokas, Union65.00
S. Kvečas, Santa Monica 8.00
Detroito Jaunimo Choro Tėvų Komitetas15.00
A. Pimpė, Chicago10.00
C. Bogushas, Middlebury 8.00
Dr. P. Budininkas, Cicero 25.00
V. Juodvalkis, Yucaipa 20.00
R. Janušauskienė, Yucaipa15.00
J. Jurkus, Rochester 5.00
V. Matulevičius, Weston 13.00
Dr. A. Gleveckas, Chicago10.00
O. Elerts, Chicago 3.00
Dr. K. Avižienis, Chicago 3.00
P. Mačernis, Chicago 8.00
G. Janušonis, Rochester .. 6.00
P. Žilinskas, Hemet 3.00
A. Markevičius, Santa Monica50.00
R. Puras, Richmond Hill 3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

House for sale by owner East Park Dr. beautiful 2 bedroom home, fire place, two bath etc. Owner agent 531-6787.

MALONIAI KVIEČIAME JUS DALYVAUTI LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBO IV VISUOMENINĖS IR KULTŪRINĖS

PREMIJOS BANKETE, SAUSIO 10, ŠEŠTADIENĮ, 7 v.v. CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ SALEJE.

KOKTEILIAI, PIETOS, PREMIJOS ĮTEIKIMAS, ŠOKIAI.

Bilietai \$15.00 asmeniui. Rezervacijos klube tel. 531-2131.

Visi dalyvaukime iškilmingame premijos bankete!

LIETUVIŲ KLUBO PATIKĖTINIŲ TARYBA

DIRVA

• **Dirvos prenumerata** nuo 1981 m. sausio 1 d. pakeliama — metams 17 dolerių, pusei metų 9 dol. ir atskiro nr. kaina 35 centai.

Kanadoje gyvenantieji Dirvos skaitytojai, dėl skirtumo pinigų keitime, savo asmeniškiose čekiuose prašome prie dol. sumos pridėti raides "U. S."

ALT S-gos SEIMAS ĮVYKS DETROITE

Septynioliktasis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas įvyks 1981 metų gegužės mėn. 23 ir 24 dienomis Detroito. Sąjungos Valdybos paprašytas Detroito skyrius sutiko ruošti SEIMĄ ir tam reikalui sudarė atskirą komitetą. Sąjungos Valdyba dėkoja Detroito skyriaus pirmininkui Jonui Švobai ir Skyriaus valdybai už apsiėmimą šio sunkaus darbo.

Seimo rengimo komitetas jau yra suradęs viešbutį ir pasirašęs sutartį. Seimas įvyks šiame viešbutyje: **Hyatt Regency, Dearborn Fairline Town Center, Dearborn, Mich. 48126.**

Daugiau informacijų bus pateikta vėliau.

Kviečiame visus Tautinės Sąjungos skyrius ir Tarybos narius stengtis dalyvauti septynioliktajame seime.

Sąjungos Valdyba

• **Svetimšaliai**, neturintieji JAV pilietybės, privalo sausio mėnesio bėgyje užpildyti pašte gaunamą registracijos kortelę. Nuo registracijos atleidžiami svetimų valstybių diplomatai ir prie kai kurių tarptautinių organizacijų akredituoti asmenys.

Neatlikę šios registracijos galės būti baudžiami

MIRĖ MARIUS KATILIŠKIS

Gruodžio 17 d. Chicagoje po sunkios ligos mirė vienas žymiausių lietuvių rašytojų Marius Katiliškis, 65 m. amž.

Už savo kūrybą jis buvo gavęs kelias premijas, būtent: Lietuvių Enciklopedijos, Montrealio Akademinio Sambūrio ir Lietuvių Rašytojų Draugijos.

Pernai M. Katiliškiui buvo amputuotos abi kojos ir paskutinėm dienom sunkiai sirgo.

Žmonai poetei Liūnei Suteimai (Zinaidai Nagytei-Katiliškienei) ir artimiesiems reiškiamė užuojautą.

• **Lietuvių Moterų Federacijos Waterburio skyrius**, per išd. P. Paliuliene, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

NAUJA VLB TARYBA

1980 m. lapkričio 22 d. įvyko Vokietijos LB Tarybos rinkimai korespondenciniu būdu. Iš 25 kandidatų reikėjo atrinkti 15, kurie per sekančius 3 metus atstovaus Vokietijos lietuviams. Rinkimuose dalyvavo 479 bendruomenės nariai, tai yra nevisai 60% visų turinčių teisę balsuoti. Lapkričio 29 d. Muenchene viešai įvyko balsų skaičiavimas. Pagal balsų daugumą į VLB Tarybą išrinkti:

Kun. Vaclovas Šarka, kun. Alfonsas Bernatonis, Andrius Šmitas, Vincas Bartusevičius, Jonas Kavaliūnas, Jonas Valiūnas, Marija Dambriūnaitė-Šmitienė, Justinas Lukošius, Gerhardas Bauras, Eugenija Lucienė, Juozas Sabas, Mečys Landas, živilė Vilčinskaitė, Kęstutis Ivinskis ir Arminas Lipšys.

Kiti liko kandidatais. Rinkimų komisiją šį kartą sudarė Muencheno lietuviai: pirmininkas Ričardas Hermanas, sekretorė Jūratė Barasaitė ir nariai Petras Česūnas, Vytautas Paškauskas, Jurgis Pauliukevičius.

KRISTINA BALTAITĖ GAVO MAGISTRO LAIPSNĮ

McGill universitetas Montrealyje suteikė Kristinai Baltaitei magistro laipsnį — Master of business administration. Kristina yra ekonomisto Kazio Baltos ir dailininkės Danos Baltienės duktė, gimusi Bostone. Ji baigė lituanistinę mokyklą, buvusi ateitininkė ir skautė, baigė Tufts universitetą bakalauro laipsniu magna cum laude, studijuodama cembiją ir ją baigusi, įstojo į McGill universitetą ir ten gavo magistro laipsnį. Kristina yra išteklėjusi už dr. Algio Adomonio ir gyvena Montrealyje. Kanadoje.

• **Dėl vykstančio Kanadoje lėktuvų streiko** Dirva iki šiam laikui negavo plataus reportažo ir nuotraukų, apie Vliko seimą ir Dirvos sukakties parengimą, kurie mūsų bendradarbio St. Varnavičiaus buvo išsiųsti prieš Kalėdas.

AMERIKOS RYTINIO PAKRAŠČIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Pranešama visuomenės žiniai, kad ruošiamasi surengti Amerikos rytinio pakraščio lietuvių tautinių šokių šventę Hartforde, Connecticut, 1981 m. gegužės mėn. 30-31 d.d. Iki šiol sutiko dalyvauti iš Atlanto rajone esančių 8-nių vietovių studentų, jaunių ir vaikų šokėjų grupės.

Vėliau bus pranešta dau-

New Yorko estradinės muzikos vokalinis vienetas "Jinai ir trys gintarai". Iš kairės stovi: Zenonas Jurys, Danutė Stringaitė, Juozas Nakutavičius. Prieky su akordeonu, muzikos vadovas Vytautas Daugirdas. Organizacijos, norinčios atsikviesti šį vienetą, tariasi su J. Nakutavičium telefon. (516) 799-4651 (vakarais).

giau. Šventės rengimo klausimais, prašoma kreiptis į šventės rengimo komiteto pirm. Alfonsą Dziką telefon. (203) 521-6028.

Lionginas Kapeckas
Šventės rengimo komiteto inf. pirm.

• **Vasario 16 gimnazija**, minėdama savo veiklos 30 metų sukaktį, rengia 1981 liepos 3-5 dienomis visų gimnazijų lankiusių ir joje dibusių suvažiavimą ir prašo visus, kurie norės ir galės suvažiavime dalyvauti, tai pranešti ligi 1981 vasario 15 d. šiuo adresu: Litauisches Gymnasium, Suvažiavimui rengti komitetui, 6840 Lampertheim 4, West Germany. Telefonas 06256-322.

• **Vasario 16 gimnazija ir Vokietijos Lietuvių Bendruomenė** rengia Lietuvos nepriklausomybės atgavimo ir gimnazijos 30 metų sukakties minėjimą 1981 vasario 21 d. Huettenfelde. Pamaldos 14.30 val. (2.30 val. popiet), minėjimas 16.00 val. (4.00 val. popiet).

• **Vatikano Muziejus** išgyjo dail. Romo Viesulo aplanką "R-30", kuris buvo sukurtas Romoje 1979 m. jam būnant American Academy Romoje. Aplanke yra šios litografijos: "Aviža", "Užkimes Fontanas" (Aqua Paula), "Taurina", "Gigantas", "Sala Omega" ir "Trys Naktys" (Nox). Aplanke sukurtas 30 metų dailininko meno veiklos sukačiai paminėti.

• **Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos valdyba** Kalėdų ir N. Metų švenčių proga Dirvai atsiuntė sveikinimą.

• **Eugenijaus Kriaučeliūno vardo jaunimo premijos** jūrų komisiją sudaro PLB atstovė D. Kojelytė, PLJS pirmininkas G. Aukštuolis, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas V. Volertas ir Kriaučeliūnų šeimos atstovai: V. Jonušienė ir J. Kriaučeliūnaitė.

Premijai gauti asmenis ar vienetus prašoma pristatyti iki š. m. gruodžio 31 d.

• **Beverly Shores Lietuvių Klubas** pirmininkas Val. Radys, šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, klubo vardu, sveikina "Dirvos" redakciją ir administraciją ir "Dirvai" paremti siunčia klubo čekį \$30.00.

Ačiū už auką ir sveikinimus.

• **Chicagos Lithuanian Women's Club** prie sveikinimo Dirvai, linkint laimingų Naujų Metų, augti ir stiprėti, pridėjo auką 50 dol.

Ačiū už sveikinimą ir auką.

• **Julija Rastenienė**, gyv. Baltimorėje, prisimindama savo mylimą a. a. vyrą poetą Nadą Rastenių, kuris visad Dirvą švenčių proga sveikindavo pridėdamas dovanėlę, atsiuntė Dirvai paremti 25 dol. Ačiū.

• **Dr. Vladas A. Raišys**, gyv. Vokietijoje, atnaujinamas Dirvos prenumeratą dviem metams, padidino Vilties įnašą, pridėdamas dar 216 dol.

Ačiū už paramą.

• **Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubo** pirmininkė M. Marcinkienė ir išd. dr. O. Mironaitė, linkėdamos Dirvai ir jos štabui

linksmų švenčių, pridėjo auką 25 dol.

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Europos Lietuvis**, Anglijoje, išeinąs laikraštis, praneša, kad ir toliau pasiliks savaitiniu, bet sunkumams nugalėti pakeliama prenumerata iki 15 svarų.

• **LB Cape Cod Apylinkės Valdyba** sveikina DIRVĄ šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga ir linki ir toliau nenuilstamai skleisti lietuvišką žodį tarpe mūsų ir stiprinti dirbančius tėvynės labui. Ta proga pridėda auką DIRVAI.

• **Dr. B. ir B. Kasakaičiai**, gyv. Chicagoje, sveikindami Dirvą ir linkėdami visiems laimingų Naujų Metų, pridėjo auką Dirvai paremti 35 dol. Ačiū.

• **LB East Chicagos apylinkė** iš savo kuklių pajamų, lietuviškos spaudos išlaikymui išieivijoje paskyrė Dirvai 25 dol., kuriuos atsiuntė valdybos sekretorius Kazys Domarkas. Ačiū.

• **Ona Dailidienė**, gyv. Clevelande, atnaujinama prenumeratą, mums rašo: "... tikiuos, kad Dirva mane lankys 1981 metais taip, kaip ji mane lankė ir anksčiau jau daug metų. Dirva skaitau ir jos laukiu kiekvieną trečiadienį ateinant. Džiaugiuos ją gavusi."

MIRĖ IGNAS MALĖNAS

Gruodžio 18 d. Clevelande mirė pedagogas ir vadovėlių autorius Ignas Malėnas. Malinauskas, sulaukęs 80 m. amžiaus.

Velionis buvo gimęs Jaconių km. ūdrijos valsč. 1929 m. baigė Lietuvos Universitete pedagogikos-psichologijos mokslus. Mokytojavo įvairiose mokyklose. Daug yra rašęs periodinėje spaudoje ir išleido keliolika vadovėlių. Vienas jų Lietuvoje buvo sulaukęs 14 laidų.

Į JAV atvyko 1949 m. aktyviai įsijungdamas į visuomeninę veiklą.

Palaidotas gruodžio 22 d.

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ